

แนวทางแก้ปัญหาหมันสำปะหลังกรณีศึกษาในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
SOLUTION OF TAPIOCA CASE STUDY IN KABINBURI DISTRICTD,
PRACHINBURI PROVINCE

อาศยา เพ็ชรสุคตผ่อง

มหาวิทยาลัยบูรพา

2560

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

แนวทางแก้ปัญหาหนี้สาธารณะหลังการศึกษาในอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

920463792

BUU_Thesis_59930035_independent_study / recv: 31072561_15:50:35 / seq: 93

อาศยา เพ็ชรผุดผ่อง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

SOLUTION OF TAPIOCA CASE STUDY IN KABINBURI DISTRICTD,
PRACHINBURI PROVINCE

ASAYA PETPUDPONG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN GENERAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION
BURAPHA UNIVERSITY

2017

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ อาศยา เพ็ชรผดุงอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

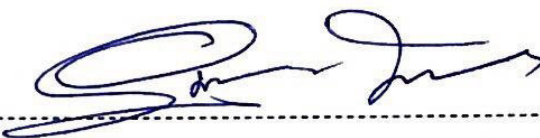
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร. ลือชัย วงษ์ทอง)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

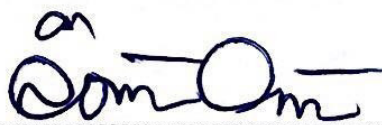
ประธาน

(อาจารย์ ดร. อุษณากร ทาวะรัมย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวัฒน์ พิมลจินดา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ลือชัย วงษ์ทอง)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีวิทยาลัยการ

บริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ วงษ์แก้ว)

วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

59930035: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: มันสำปะหลัง, แนวทางแก้ไข, กำหนดราคา

อาศยา เพ็ชรสุคต่อง: แนวทางแก้ปัญหา มันสำปะหลังกรณีศึกษาในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี (SOLUTION OF TAPIOCA CASE STUDY IN KABINBURI DISTRICTD, PRACHINBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ลือชัย วงษ์ทอง ปี พ.ศ. 2560

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลัง, ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง และเจ้าของกิจการแปรรูปมันสำปะหลัง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก(In-depth interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษาแนวทางแก้ไขมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า 1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง พบว่า โดยส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ของตนเองในการปลูกมันสำปะหลัง และเกษตรกรได้รับความรู้การปลูกมันสำปะหลังจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร และการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2) การบริหารจัดการในการวางแผน ด้านสภาพแวดล้อมของการเพาะปลูกมันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูก คือ มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ CMR 89 การบริหารจัดการในการดูแลรักษาในการเตรียมดิน มีการยกร่องปลูก และการบำรุงดินใส่ปุ๋ยเกษตรกร การบริหารจัดการในการใช้น้ำของเกษตรกร ส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเป็นหลัก การบริหารจัดการในการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร จะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่ออายุของมันสำปะหลังประมาณ 10-12 เดือน 3) ในการกำหนดราคาซื้อขายมันสำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบคละหรือเหมา 4) แนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักเกณฑ์การรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ 5) การพัฒนาระบบการขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน 6) นโยบายที่ทางเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมนำมาปฏิบัติ ส่วนใหญ่มักจะมองในเรื่องการลดต้นทุน เน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการ 7) แนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า ภาครัฐนำโดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการสนับสนุน โครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง

920463792

BUU-IThesis 59930035 Independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

59930035: CONCENTRATION: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A. (GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CASSAVA, SOLVING, PRICE SETTING OF RAW CASSAVAS ASAYA PETPUDPONG: SOLUTION OF TAPIOCA CASE STUDY IN KABINBURI DISTRICTD, PRACHINBURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: LUECHAI WONGTHONG 2017

The purposes of this study were to examine solving guidelines for cassava problems in Amphoe Kabin Buri, Prachinburi Province. The key informants participating in this study included cassava farmers, cassava-drying entrepreneurs, and owners of cassava-processed products. The data collection was conducted by using an in-depth interview technique. Also, a content-analysis technique was used to analyze the collected data. The results of this study were as follows:

First, regarding the problems related to cassava, it was found that the majority of the cassava farmers used their own land to grow cassavas. Also, these informants were trained how to better grow cassavas with new and advanced technologies from government officers working for Department of Agricultural Extension. Secondly, with reference to cassava-cultivating preparation, it was found that the cassava breeding of 81 and CMR 89 were mostly grown by the majority of cassava farmers. Regarding soil preparation prior to cassava planting, ridging and fertilizers were provided. Also, most of the cassava farmers depended largely on natural water, including rain. These cassava farmers usually harvested their products when they were 10-12 months old. Thirdly, regarding a price setting of raw cassavas, two systems were found. For the first system, the price of cassavas depended on the percentage of starch content found in cassava roots. The other way for cassava- price setting was by all-inclusive price. Fourth, regarding solving guidelines when implementing the government’s policies, it was found that the ministry cabinet agreed to stabilize the price of cassavas. This was accomplished by the government’s minimum-price guarantee policy. Fifth, the transportation and channel of distribution of cassavas were safe and standardized. Sixth, it was shown that the majority of cassava-manufacturing business owners usually tried to reduce their production cost, while emphasizing product quality and services. Finally, regarding solving guidelines when

implementing the government's policies, Ministry of Transport, together with Ministry of Energy should set a mechanism to support energy-saving projects related to transportation.

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางแก้ไขมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง ที่กรุณาได้รับเป็นที่ปรึกษา และได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ความคิดเห็นในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กฤษณา นันทเพ็ชร ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการจัดทำแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ในวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผู้ศึกษาเข้ารับการศึกษา ซึ่งความรู้ที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างมาก

การศึกษานี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และได้ผลการศึกษาเพื่อไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุดในการบริหารงานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปผู้ศึกษาขอขอบพระคุณจากใจจริง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา ที่ให้การสนับสนุนให้กำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดมา และเพื่อนนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเสมอมา

อาศยา เพ็ชรผุดผ่อง

920463792

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์.....	3
ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎีอุปสงค์ และอุปทาน	6
ทฤษฎีไฮแมงมุม.....	14
ทฤษฎี และแนวคิดของ โซ่คุณค่า (Value chain theory)	17
บริบทของมันสำปะหลังไทย	26
การผลิตและการค้ามันสำปะหลัง.....	28
นโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31

920463792

BUU-IThesis 59930035 Independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

สรุปประเด็นในการศึกษา	36
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	38
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย	42
ผลการศึกษาข้อมูล	43
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการศึกษา	60
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก	74
ภาคผนวก ข	83
ประวัติย่อของผู้วิจัย	105

920463792

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	องค์ประกอบหัวมันสำปะหลังของหัวมัน	27
ตารางที่ 2	องค์ประกอบหัวมันสำปะหลังของเนื้อมัน	27
ตารางที่ 3	สรุปประเด็นในการศึกษา	36
ตารางที่ 4	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลัง	43
ตารางที่ 5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการถนอมมัน	49
ตารางที่ 6	ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม	52

920463792

BUU_Thes1s_59930035_independent_study / recv: 31072561_15:50:35 / seq: 93

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา.....	3
ภาพที่ 2	การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนที่เข้าหาจุดดุลยภาพ (ราคาระดับฟาร์มและราคา สินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2558).....	15
ภาพที่ 3	ปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนออกจากจุดดุลยภาพ (ราคาระดับฟาร์มและราคา สินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2558).....	16
ภาพที่ 4	การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะซ้ำอยู่กับที่ (ราคาระดับฟาร์มและราคาสินค้าเกษตรและ อาหาร พ.ศ. 2558).....	17
ภาพที่ 5	The Generic value chain (Porter, 1985)	18
ภาพที่ 6	Functional upgrading in the value chain (Kaplinsky & Morris, 2000)	21
ภาพที่ 7	วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2560)	25

920463792

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจของไทย ที่ปลูกง่ายสามารถปลูกได้ทุกพื้นที่ที่ส่งผลให้เกือบทุกภาคของประเทศไทยสามารถปลูกมันสำปะหลังได้ ผลผลิตหัวมันสำปะหลังสดมีประมาณปี ละ 16-20 ล้านตัน ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตอันดับที่ 3 ของโลก จากการทำมันสำปะหลังเป็นพืชที่ปลูกง่ายทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการดูแลจัดการแปลงมันสำปะหลัง ส่งผลให้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาผลผลิตต่อไร่ขยายตัวไม่มากนัก คือ อัตราร้อยละ 5 ต่อปี หรือประมาณ 3 ตันต่อไร่ ขณะที่ศักยภาพของพันธุ์มันสำปะหลังสามารถให้ผลผลิตได้ถึง 5 ตันต่อไร่ (กรมวิชาการเกษตร, 2550) ประกอบกับปัญหาที่เกษตรกรต้องเผชิญในการปลูกมันสำปะหลัง ได้แก่ ต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ กระทบเกษตรกรและสหกรณ์จึงมีนโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

ขณะเดียวกันต้องให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้านเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา โดยได้รับงบประมาณจากคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรดำเนินโครงการพิเศษเฉพาะพื้นที่มันสำปะหลังนำร่องในจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ ต่อมาได้ขยายโครงการต่อเนื่องไปยังจังหวัดสระแก้วและกำแพงเพชร ดำเนินการนำร่องกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ การวางระบบนำการใช้น้ำปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด การไถระเบิดดินในพื้นที่ที่มีปัญหาดินดานและกระทบพาดิซรับดำเนินการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดโดยส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรการดำเนินกิจการลานมันเส้นสะอาดขณะเดียวกันราคามันสำปะหลังที่ปรับตัวสูงขึ้นทำให้เกษตรกรก้าวหน้าจำนวนมากหันมาใช้เทคโนโลยีการปลูกมันสำปะหลังที่มีความหลากหลายมากขึ้น และปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้ได้ผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น ซึ่งแต่ละวิธีมีต้นทุนและให้ปริมาณผลผลิตแตกต่างกัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552)

เมื่อปี พ.ศ. 2555 ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2555 (ผู้จัดการออนไลน์, 2555) ได้เกิดวิกฤตราคามันสำปะหลังราคาตกต่ำ ชาวไร่รวมตัวชุมนุมประท้วง ชุมนัดถนนสาย 304 ถนนกบินทร์บุรี-นครราชสีมา เพื่อบีบบังคับรัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องราคาร่วง วันที่ 22 พฤษภาคม 2555 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังจังหวัดปราจีนบุรีกว่า 400 คน รวมตัวกันประท้วงบริเวณริมถนนสาย 304 ถนนกบินทร์บุรี-นครราชสีมา หน้าที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัด

920463792

ปราจีนบุรี เพื่อเรียกร้องให้ทางรัฐบาลลงมาให้การช่วยเหลือเรื่องราคามันสำปะหลัง ที่มีราคาตกต่ำ และให้จู้จื๊วรับซื้อหัวมัน เนื่องจากปัจจุบันยังมีมันตกค้างในดินอีกกว่า 140,000 ตัน

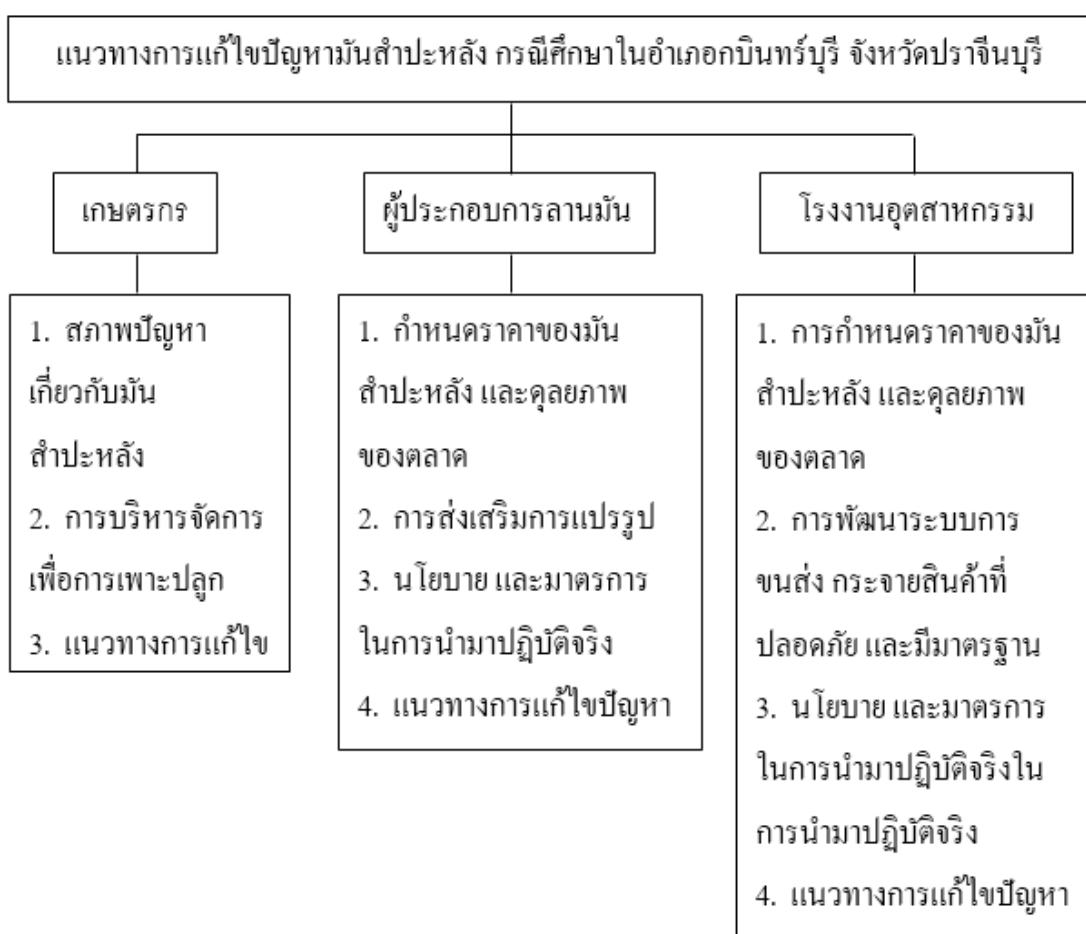
ในเวลาต่อมา นางสาว จิตรา พรหมชุติมา ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ได้มาพบเกษตรกร และชี้แจงให้เกษตรกร รับทราบว่่าตอนนี้ทางจังหวัดได้มีการประชุมเพื่อแก้ไขการรับจำนำมันสำปะหลังจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีการนำผู้ประกอบการลานมันจากจังหวัดกำแพงเพชร ชัยนาท และอุทัยธานี รวม 8 ราย เพื่อเข้ามาเปิดจู้จื๊วรับจำนำนอกพื้นที่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ปริมาณวันละ 1500 ตันต่อวัน ราคาสูงสุดอยู่ที่ 2.90 บาท เชื้อแป้ง 25 เปอร์เซ็นต์ โดยมีการวัดตามเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งตั้งแต่ 25-1 เปอร์เซ็นต์ รับซื้อทั้งหมด ราคาจะลดลงมาตามเปอร์เซ็นต์แป้งสำหรับจู้จื๊วรับซื้อนั้น มีจำนวน 5 จุด ดังนี้ คือ 1) ที่สหกรณ์การเกษตรประจันตคาม ตำบลคำโดนด อำเภอประจันตคาม 2) สหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ์ ตำบลศรีมหาโพธิ์ อำเภอศรีมหาโพธิ์ 3) สหกรณ์การเกษตรกบินทร์บุรี ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี 4) ลานมันศิริรักษ์พืชผล เลขที่ 211 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี และ 5) ลานมัน ร.อุดมพืชไร่ เลขที่ 123/2 หมู่ที่ 5 ตำบลบ่อทอง อำเภอกบินทร์บุรี หลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีลงมาพบปะกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง และได้ชี้แจงถึงการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสร้างความพอใจต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นจึงได้แยกย้ายกันกลับบ้าน

บริบทของวิธีการทำไร่มันสำปะหลัง จังหวัด ปราจีนบุรีและปัญหาของเกษตรกรชาวไร่มันสำปะหลัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตรของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่่าประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นข้าวมันสำปะหลัง อ้อย จากข้อมูลทำให้เราทราบว่่ามันสำปะหลังเป็นพืชไร่ที่ปลูกมากที่สุด จากข้อมูลที่ได้ทำการสอบถามจากเกษตรกรชาวอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทำให้รู้ว่่าเกษตรกรชาวไร่มันสำปะหลัง ยังขาดความรู้ทางการเกษตร เพราะการทำเกษตรมุ่งเน้นที่จะเพิ่มผลผลิตให้กับสินค้าทางการเกษตร จึงมีวิธีการต่าง ๆ เช่น ใส่น้ำปุ๋ยเคมี สารกำจัดวัชพืชและแมลงต่าง ๆ เร่งดอก เร่งใบ เร่งผล และปัญหาอื่น ๆ อาทิเช่น ปัญหาทางด้าน การขนส่งผลผลิตไปยังแหล่งรับซื้อ และโรงงาน ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง อีกทั้งปัญหา ของตลาดรองรับผลผลิต และเงิน ทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งการกระทำดังกล่าว ข่มส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตเกษตรกรในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน และนอกจากความเป็นอยู่ของเกษตรกรแล้ว ยังส่งผลถึงสภาพแวดล้อมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้อีกด้วย จากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงนำไปสู่ความสนใจในการศึกษากระบวนการห่วงโซ่อุปทาน และปัจจัยต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังนี้ขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาคความยากจน และเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาไม้ส้มป่าหลัง กรณีศึกษาในเขต อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา

ภาพที่ 1 ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของด้านเนื้อหา

เน้นการศึกษาศาสนาการณ์ในปัจจุบันของโซ่คุณค่าของมันสำปะหลัง ประกอบด้วย

1. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านสภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง, ด้านเศรษฐกิจ, การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก, แนวทางการแก้ไข
2. ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านการกำหนดราคาของมันสำปะหลัง และคุณภาพของตลาด, การส่งเสริมการแปรรูป, นโยบาย และมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางการแก้ไข
3. โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านการกำหนดราคาของมันสำปะหลัง และคุณภาพของตลาด, การพัฒนาระบบการขนส่งและกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน, นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางการแก้ไข

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 5 ราย และผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 2 ราย และเจ้าของกิจการแปรรูปมันสำปะหลัง จำนวน 2 ราย เป็นการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการเลือก โดยคัดเลือกเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง และเจ้าของกิจการแปรรูปอุตสาหกรรม ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ซึ่งสามารถถ่ายทอดในการให้ข้อมูลดำเนินธุรกิจโดยละเอียดได้

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในกรณีศึกษานี้ทำการศึกษาในปี 2560 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560-มีนาคม พ.ศ. 2561

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อรู้ถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคมันสำปะหลัง
2. เพื่อรู้ถึงแนวทางการแก้ไขและการเพิ่มประสิทธิภาพของมันสำปะหลัง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

มันสำปะหลัง คือ พืชที่เป็นไม้พุ่มยืนต้นมีอายุอยู่ได้หลายปี การปลูกมันสำปะหลังจะใช้เวลา ส่วนของลำต้นตัดเป็นท่อนปักไปในดิน ตรงบริเวณรอยตัดที่ปักอยู่ในดินจะแตกเป็นราก ฝอยหลังจากปลูกได้ประมาณ 2 เดือนรากจะค่อย ๆ สะสมแป้ง และมีขนาดโตขึ้น เรียกว่าหัวมัน

ลำปะหลัง และจะสามารถเก็บเกี่ยวหัวมันสำปะหลังหลังจาก 6 เดือน ผ่านไปแล้วโดยจะยึดอายุเก็บเกี่ยวไปได้ถึง 16 เดือน โดยส่วนตาที่อยู่ด้านข้างท่อน มันจะเจริญเติบโตออกมาเป็นลำต้นต่อไป
อุปทาน หมายถึง ปริมาณเสนอขายสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในระดับราคาต่าง ๆ กัน

การกำหนดราคาสินค้าและภาวะดุลยภาพของตลาด หมายถึง อุปสงค์และอุปทานสินค้าเปลี่ยนแปลงไปตามราคาสินค้า โดยอุปสงค์เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับราคา ขณะที่อุปทานเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับราคา ดังนั้นราคาสินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดจะเกิดจากจุดที่จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อเท่ากับจำนวนสินค้าที่ผู้ผลิตเสนอขาย การขายสินค้า ณ ระดับราคาดังกล่าวจะไม่เกิดภาวะสินค้าเหลือ (Surpluses) หรือสินค้าขาด

โซ่คุณค่า (Value chain) หมายถึง เป็นแนวคิดหนึ่งของ ไมเคิล อี พอร์เตอร์ ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบอนุกรมของกิจกรรมต่าง ๆ ในโซ่อุปทาน (Supply chain) ที่เพิ่มคุณค่าให้กับตัวสินค้า ผลิตภัณฑ์ (Products) บริการ (Service) ที่ต้องการขาย โดยการเพิ่มคุณค่าจากกิจกรรมการแปรสภาพวัตถุดิบเพื่อป้อนเข้าสู่ขั้นตอนการผลิต และขายในราคาที่สูงกว่าต้นทุนของวัตถุดิบ

เกษตรกร หมายถึง เป็นอาชีพหนึ่งที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร เป็นการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ ในสวนและไร่ นา รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ และการประมง เพื่อผลิตเป็นอาหาร เส้นใยธรรมชาติ และเชื้อเพลิงต่าง ๆ อันเกิดมาจากการเกษตรกรรม ในปัจจุบันพบว่าแรงงานร้อยละ 42 ของโลกประกอบอาชีพเกษตรกร

ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง หมายถึง บุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อแสวงหาผลกำไรและความเติบโต มุ่งหาความต้องการของตลาดเพื่อสนองความต้องการ ในทางเศรษฐศาสตร์ ผู้ประกอบการคือ ผู้รวบรวมปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทุน มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการอาจจะเป็นหน่วยงานบริษัท ห้างร้าน หรือเอกชนเพียงคนเดียวก็ได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิต และบริหารจัดการในกระบวนการผลิต ผลตอบแทนที่ได้คือ กำไร หรือ ขาดทุน

โรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตในโรงงาน สินค้ามักมีมาตรฐานเดียวกัน ไม่แตกต่างกันมากนัก พบมากในเขตเมืองหรือเขตที่มีความเจริญต่าง ๆ สินค้าพวกนี้มักเป็นสิ่งอุปโภคบริโภคและสินค้าฟุ่มเฟือยต่ำ

920463792

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง ผู้วิจัยได้รวบรวมสรุปสาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งหัวข้อเรียงลำดับดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีอุปสงค์ และอุปทาน
2. ทฤษฎีอิมเมงมม
3. แนวคิด และทฤษฎีของ โซ่คุณค่า (Value chain theory)
4. บริบทของหมันสำปะหลังไทย
5. การผลิต และการค้าหมันสำปะหลัง
6. นโยบาย และมาตรการหมันสำปะหลัง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. สรุปประเด็นในการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีอุปสงค์ และอุปทาน

อุปสงค์ โดยทั่วไปแล้วเป็นที่เข้าใจกันว่าอุปสงค์คือความต้องการที่จะซื้อสินค้าของผู้บริโภค แต่ความหมายที่แท้จริงของอุปสงค์นอกจากความต้องการที่จะซื้อสินค้าแล้วผู้บริโภครยังต้องมีความสามารถในการซื้อและเต็มใจที่จะซื้อด้วย นักเศรษฐศาสตร์จึงให้ความหมายของอุปสงค์ไว้ 2 ระดับ คือ อุปสงค์ในอนาคต (Potential demand) และอุปสงค์ที่มีประสิทธิผล (Effective demand) โดยอุปสงค์ในอนาคตคือ ความต้องการที่จะซื้อสินค้าของผู้บริโภคแต่ไม่รู้ว่าซื้อเมื่อใด ในอนาคต ส่วนอุปสงค์ที่มีประสิทธิผลคือ ความต้องการที่จะซื้อสินค้าของผู้บริโภค โดยที่ผู้บริโภครมีความสามารถในการซื้อ และเต็มใจที่จะซื้อสินค้านั้น (มัญญ พานิชะ, 2523) อย่างไรก็ตามเพื่อความสะดวกจึงใช้คำว่าอุปสงค์เพียงคำเดียว และอุปสงค์ที่จะกล่าวถึงต่อไปคืออุปสงค์ที่มีประสิทธิผลเท่านั้น

920463792

BUU-IThesis 59930035 Independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ความหมายของอุปสงค์

อุปสงค์ หมายถึง ปริมาณสินค้าจำนวนต่าง ๆ ซึ่งผู้บริโภคจะซื้อจากตลาดในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ กัน ในสภาพการณ์ที่ทุกสิ่งทุกอย่างคงที่

อุปสงค์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคาสินค้าและจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยที่สิ่งอื่น ๆ คงที่

อุปสงค์ หมายถึง จำนวนสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ ณ ระดับราคาต่าง ๆ กันของสินค้าชนิดนั้นเองหรือ ณ ระดับรายได้ต่าง ๆ ของผู้บริโภคหรือ ณ ระดับราคาต่าง ๆ กันของสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง (ปัจจุย บุนนาค และสมคิด แก้วสนธิ, 2534)

โดยสรุปอุปสงค์ หมายถึง ปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการที่จะซื้อและสามารถซื้อได้ด้วยความเต็มใจจากตลาดที่ระดับราคาต่าง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ขณะที่สภาพการณ์อื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง

กฎของอุปสงค์ (Law of demand)

จากความหมายของอุปสงค์ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าราคาสินค้ากับปริมาณการซื้อสินค้ามีความสัมพันธ์กัน โดยความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้ากับปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อดังกล่าว นักเศรษฐศาสตร์ได้ตั้งเป็นกฎของอุปสงค์ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ถ้าสภาพการณ์อื่น ๆ คงที่ ปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อจะแปรผกผันกับราคาสินค้าและบริการนั้นเสมอ นั่นคือผู้บริโภคจะซื้อสินค้าหรือบริการเพิ่มขึ้นถ้าราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นลดลง แต่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าหรือบริการน้อยลงถ้าราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นแพงขึ้น (มนูญ พาหิระ, 2523)

สาเหตุที่ปริมาณการซื้อสินค้าแปรผกผันกับราคา เกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ผลทางรายได้ (Income effect) และผลทางการทดแทน (Substitution effect) ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าจะทำให้รายได้ที่แท้จริงของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าสินค้ามีราคาลดลงรายได้ที่แท้จริงของผู้บริโภคจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้าราคาสินค้าเพิ่มขึ้นรายได้ที่แท้จริงของผู้บริโภคจะลดลง ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าจะทำให้เกิดผลทางการทดแทน เนื่องจากผู้บริโภคจะซื้อสินค้าที่มีราคาคงที่ในปริมาณมากขึ้นเพื่อทดแทนสินค้าที่มีราคาเพิ่มขึ้นต้องลดปริมาณการซื้อสินค้าลงหรือจะซื้อสินค้าที่มีราคาลดลงในปริมาณมากขึ้นเพื่อทดแทนสินค้าที่มีราคาคงที่ ซึ่งต้องลดปริมาณการซื้อสินค้าลง (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2534)

ประเภทของอุปสงค์

จากความหมายของอุปสงค์ที่กล่าวมาในตอนต้น สามารถจำแนกอุปสงค์ได้ 3 ลักษณะ คืออุปสงค์ต่อราคา (Price demand) อุปสงค์ต่อรายได้ (Income demand) และอุปสงค์ต่อราคาของสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้องหรืออุปสงค์ไขว้ (Cross demand) แต่โดยทั่วไปแล้วนักเศรษฐศาสตร์จะไม่ใช้คำว่าอุปสงค์ต่อราคาเพราะเป็นคำที่มีความหมายเดียวกับคำว่าอุปสงค์ ส่วนคำว่าอุปสงค์ต่อรายได้ และอุปสงค์ไขว้จะใช้ชื่อเต็ม ทั้งนี้เพื่อป้องกันความสับสนที่อาจจะเกิดขึ้น (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2534)

1. อุปสงค์ต่อราคา

อุปสงค์ต่อราคา หมายถึง ปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อจากตลาดที่ระดับราคาต่าง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ขณะที่สภาพการณ์อื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง โดยทั่วไปแล้วอุปสงค์ต่อราคาแบ่งออกได้ 5 ประเภทคือ อุปสงค์รายบุคคล (Individual demand) อุปสงค์ของหน่วยผลิต (Firm demand) อุปสงค์ของตลาด (Market demand) อุปสงค์มวลรวม (Aggregate demand) หรืออุปสงค์ภายในประเทศ (Domestic demand) และอุปสงค์จากภายนอกประเทศ (Foreign demand) (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2534)

อุปสงค์รายบุคคล คือ อุปสงค์ของผู้บริโภคคนใดคนหนึ่ง

อุปสงค์ของหน่วยผลิต คือ อุปสงค์ที่ผู้บริโภคมีต่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ผลิตรายใดรายหนึ่ง

อุปสงค์ของตลาด คือ อุปสงค์ของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ผลิตทุกรายรวมกัน

อุปสงค์มวลรวมหรืออุปสงค์ภายในประเทศ คือ อุปสงค์ของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าทุกชนิดของผู้ผลิตทุกรายในระบบเศรษฐกิจ

อุปสงค์จากภายนอกประเทศ คือ อุปสงค์จากประเทศอื่น ๆ ที่มีต่อสินค้า ซึ่งทำการผลิตในประเทศ

อย่างไรก็ตามการศึกษาเรื่องอุปสงค์ต่อราคาพิจารณาเฉพาะอุปสงค์รายบุคคลและอุปสงค์ตลาดเป็นประเด็นหลัก เพราะถ้าผู้ศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับอุปสงค์รายบุคคลและอุปสงค์ตลาดแล้วจะทำความเข้าใจกับเรื่องอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น

อุปสงค์รายบุคคล และอุปสงค์ตลาด โดยทั่วไปแล้วอุปสงค์ของผู้บริโภคแต่ละคนจะแตกต่างกัน เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ตารางอุปสงค์ และเส้นอุปสงค์ของผู้บริโภคแต่ละรายจึงแตกต่างกันด้วย แต่เมื่อรวมอุปสงค์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นอุปสงค์

รายบุคคลของทุกคนเข้าด้วยกันก็จะได้เป็นเป็นอุปสงค์ตลาด (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535)

2. อุปสงค์ต่อรายได้

เมื่อรายได้ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ต่อรายได้ โดยการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ต่อรายได้มีอยู่ 2 ลักษณะ คือการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์สำหรับสินค้าปกติและการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์สำหรับสินค้าด้อย (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535)

สินค้าปกติ โดยปกติแล้วการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ต่อรายได้สำหรับสินค้าปกติจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เมื่อรายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอุปสงค์ของสินค้าจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้ารายได้ลดลงอุปสงค์ของสินค้าจะลดลงด้วยเช่นเดียวกัน

สินค้าด้อย ขณะที่การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ต่อรายได้สำหรับสินค้าปกติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ต่อรายได้สำหรับสินค้าด้อยจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ เมื่อรายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอุปสงค์ต่อสินค้าจะลดลง แต่ถ้ารายได้ลดลงอุปสงค์ต่อสินค้าจะเพิ่มขึ้น

ปัจจัยกำหนดอุปสงค์

การเปลี่ยนแปลงปริมาณการซื้อสินค้าหรืออุปสงค์ของผู้บริโภคเกิดจากสาเหตุหลักสำคัญ 2 อย่าง คือ การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ของผู้บริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาสินค้า

1. การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า โดยปกติแล้วการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการซื้อสินค้าหรืออุปสงค์ของผู้บริโภค สินค้าที่มีราคาเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจะลดปริมาณการซื้อลง ส่วนสินค้าที่มีราคาลดลง ผู้บริโภคอาจจะเพิ่มปริมาณการซื้อมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณของอุปสงค์

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ของผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์สินค้านี้มีสาเหตุหลายประการ สาเหตุแต่ละประการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลา สถานการณ์ และพฤติกรรมของผู้บริโภคด้วย โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ของผู้บริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ โดยมีปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ดังนี้ (Read & Miller, 1991, pp. 32-47)

3. รายได้ของผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงรายได้ของผู้บริโภคจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ โดยการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์สำหรับสินค้าปกติและการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์สำหรับสินค้าด้อย กรณีของสินค้าปกติเมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้นอุปสงค์ต่อสินค้าจะเพิ่มขึ้นด้วย เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม แต่ถ้าผู้บริโภคมีรายได้ลดลงอุปสงค์ต่อสินค้าจะลดลงด้วยเส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม ระดับของอุปสงค์เปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับรายได้สำหรับสินค้าปกติ ส่วนสินค้าด้อยเมื่อผู้บริโภคมีรายได้ลดลงอุปสงค์ต่อสินค้าจะลดลง เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม แต่ถ้าผู้บริโภคมีรายได้ลดลงอุปสงค์ต่อสินค้าจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม ระดับของอุปสงค์เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ของผู้บริโภคสำหรับสินค้าด้อย

4. รสนิยมและความพอใจของผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภคแต่ละคนส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ด้วย สินค้าที่ระดับอุปสงค์เปลี่ยนแปลงตามรสนิยมของผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นสินค้าตามแฟชั่น สินค้าประเภทนี้ผู้บริโภคจะให้ความสำคัญกับตราของสินค้ามากกว่าเรื่องอื่น ๆ ดังนั้นถ้าผู้บริโภคมีความนิยมชมชอบสินค้าใด ระดับอุปสงค์ของสินค้านั้นจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม

5. ราคาสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้าที่เกี่ยวข้องจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ของสินค้าที่พิจารณาด้วย การเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ดังกล่าวมีอยู่ 2 กรณี คือสินค้าที่ต้องใช้ร่วมกันและสินค้าที่ใช้ทดแทนกันได้ กรณีของสินค้าที่ต้องใช้ร่วมกัน ระดับอุปสงค์จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนกรณีของสินค้าที่ทดแทนกันได้ระดับอุปสงค์จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นระดับอุปสงค์ของสินค้าที่พิจารณาจะเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม ถ้าสินค้าที่ต้องใช้ร่วมกันมีราคาตกลง แต่ระดับอุปสงค์ของสินค้าที่พิจารณาจะเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิมถ้าสินค้าที่ใช้ทดแทนกันได้มีราคาเพิ่มขึ้น

6. การคาดคะเนของผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือการเปลี่ยนแปลงรายได้ของผู้บริโภค โดยปกติแล้วผู้บริโภคต้องการความพอใจสูงสุด ดังนั้นถ้าผู้บริโภคเชื่อว่าราคาสินค้าจะแพงขึ้นหรือคุณภาพของสินค้าจะด้อยลงในอนาคต อุปสงค์ของสินค้านั้นจะเพิ่มขึ้นเส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม ขณะเดียวกันถ้าผู้บริโภคราคาสินค้าจะลดลงหรือคุณภาพสินค้าจะดีขึ้นในอนาคตอุปสงค์ของสินค้าจะลดลง เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม

920463792

7. จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรคือการเปลี่ยนแปลงจำนวน ผู้บริโภคจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์สินค้าในทิศทางเดียวกัน ถ้าประชากรมีจำนวน เพิ่มขึ้นระดับอุปสงค์ของสินค้าจะเพิ่มขึ้นด้วย เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม แต่ถ้าประชากรมีจำนวนลดลงระดับอุปสงค์ของสินค้าจะลดลงด้วย เส้นอุปสงค์จึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ ทางซ้ายของเส้นเดิม

นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ของสินค้าอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการกระจายรายได้ของระบบเศรษฐกิจ เช่น ประเทศที่มีการกระจายรายได้ไม่เสมอภาคเมื่อมี การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ การกระจายรายได้เสมอภาคกันมากขึ้นจะส่งผลให้ระดับ อุปสงค์ของสินค้าในประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงฤดูกาลก็ส่งผลต่อ การเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์สินค้าได้เช่นเดียวกัน (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ, 2534)

อุปทาน

ขณะที่บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าอุปสงค์คือความต้องการที่จะซื้อสินค้าของผู้บริโภค ความ เข้าใจเกี่ยวกับอุปทานก็อยู่ในลักษณะเดียวกันคือ อุปทาน หมายถึง ปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตเก็บไว้ใน คลังสินค้าสำหรับจำหน่ายให้กับผู้บริโภค ความเข้าใจเกี่ยวกับอุปทานดังกล่าวยังไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ เพราะอุปทานนอกจากจะแสดงถึงปริมาณสินค้าแล้วยังต้องแสดงถึงความต้องการที่จะขายสินค้า ของผู้ผลิตด้วย อย่างไรก็ตามการศึกษาเรื่องอุปทานจะเข้าใจได้ง่ายกว่าอุปสงค์ เนื่องจากอุปทานของ สินค้ามีเฉพาะอุปทานต่อราคาเพียงอย่างเดียว ขณะที่อุปสงค์ของสินค้านั้นทั้งอุปสงค์ต่อราคา อุปสงค์ ต่อรายได้และอุปสงค์ไขว้

ความหมายของอุปทาน

อุปทาน หมายถึง ปริมาณต่าง ๆ ของสินค้าซึ่งผู้ขายจะนำออกเสนอขายในตลาด ณ ระดับ ราคาต่าง ๆ กันของสินค้านั้น โดยสิ่งอื่น ๆ คงที่

อุปทาน หมายถึง จำนวนต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตพร้อมที่จะผลิตออกขาย ณ ระดับราคาต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ, 2534)

อุปทาน หมายถึง ปริมาณเสนอขายสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งใน ระดับราคาต่าง ๆ กัน (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535)

โดยสรุปอุปทาน หมายถึงปริมาณการเสนอขายสินค้าในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของผู้ผลิต ที่ระดับราคาต่าง ๆ กัน ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

กฎของอุปทาน

จากความหมายของอุปทานที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าราคาสินค้ากับปริมาณการเสนอขาย สินค้ามีความสัมพันธ์กัน โดยความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้ากับปริมาณการเสนอขายที่เกิดขึ้นนั้น

เศรษฐศาสตร์ได้ตั้งเป็นกฎของอุปทาน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ถ้าสภาพการณ์อื่น ๆ คงที่ ปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตต้องการเสนอขายจะแปรผันตรงกับราคาสินค้าและบริการเสมอ นั่นคือ ผู้ผลิตจะเสนอขายสินค้าหรือบริการเพิ่มขึ้น ถ้าราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นแพงขึ้น แต่ผู้ผลิตจะเสนอขายสินค้าหรือบริการน้อยลงถ้าราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นลดลง (มนูญ พาหิระ, 2523) จากกฎของอุปทานดังกล่าวสามารถเขียนเป็นฟังก์ชันอุปทานได้ดังนี้ $Q_x = f(P_x)$ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ, 2534)

การเปลี่ยนแปลงอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงอุปทานของสินค้ามีลักษณะการเปลี่ยนแปลงคล้ายกับการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์สินค้า การเปลี่ยนแปลงอุปทานของสินค้าจึงมีอยู่ 2 ลักษณะเหมือนกัน คือ การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปทาน และการเปลี่ยนแปลงระดับอุปทาน (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535)

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปทานเกิดจากการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า โดยปริมาณของอุปทานจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า ถ้าราคาสินค้าเพิ่มขึ้น ปริมาณของอุปทานจะสูงขึ้น แต่ถ้าราคาสินค้าลดลงปริมาณของอุปทานจะลดลงด้วยเช่นเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงระดับอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงระดับอุปทานหรือการย้ายเส้นอุปทานเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ราคาของสินค้าที่พิจารณาเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิต การเปลี่ยนแปลงภาษีและเงินอุดหนุน การคาดคะเนราคา การเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ผลิต และการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงระดับอุปทานดังกล่าวส่งผลให้เส้นอุปทานเคลื่อนที่ไปอยู่ทางซ้ายหรือทางขวาของเส้นอุปทานเดิม

ปัจจัยกำหนดอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงปริมาณการเสนอขายสินค้าของผู้ผลิตหรืออุปทานเกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาสินค้า

1. การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า โดยปกติแล้วการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเสนอขายสินค้าของผู้ผลิต สินค้าที่มีราคาเพิ่มขึ้นผู้ผลิตจะเพิ่มปริมาณการเสนอขาย ส่วนสินค้าที่มีราคาลดลงผู้ผลิตจะลดปริมาณการเสนอขายลง การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณของอุปทาน

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้ามีสาเหตุหลายประการ สาเหตุแต่ละประการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลา สถานการณ์ และพฤติกรรมของผู้ผลิตด้วย

โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับอุปทาน โดยการเปลี่ยนแปลงอุปทานมีปัจจัยที่กำหนดดังนี้ (Read & Miller, 1991)

2.1 ราคาปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงราคาของปัจจัยการผลิตจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าในทิศทางตรงกันข้าม สินค้าที่ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้นอุปทานของสินค้าจะลดลง เส้นอุปทานจะเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม ส่วนสินค้าที่ปัจจัยการผลิตมีราคาลดลงอุปทานสินค้าจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปทานจะเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม

2.2 เทคนิคการผลิต การเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิต โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในกระบวนการผลิต ผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น เส้นอุปทานจึงเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม

2.3 ภาษี การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี โดยเฉพาะภาษีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต หรือภาษีสินค้าจะส่งผลต่ออุปทานในทิศทางตรงกันข้าม สินค้าที่รัฐบาลเรียกเก็บภาษีเพิ่มขึ้นอุปทานจะลดลง เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม ส่วนสินค้าที่รัฐบาลเก็บภาษีน้อยลงอุปทานจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม

2.4 เงินอุดหนุน การให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ผลิตจะส่งผลต่ออุปทานในทิศทางเดียวกัน สินค้าที่รัฐบาลให้เงินอุดหนุนหรือเพิ่มเงินอุดหนุนอุปทานจะเพิ่มขึ้น เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม ส่วนสินค้าที่รัฐบาลลดเงินอุดหนุนหรือยกเลิกเงินอุดหนุนอุปทานจะลดลง เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม

2.5 การคาดคะเนราคา การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าในอนาคตของผู้ผลิตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ผลิตคาดว่าราคาสินค้าในอนาคตจะเพิ่มขึ้นผู้ผลิตจะเก็บสินค้าไว้จำหน่ายในอนาคตอุปทานสินค้าจึงลดลง เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม แต่ถ้าผู้ผลิตคาดว่าราคาสินค้าในอนาคตจะลดลงผู้ผลิตจะรีบนำสินค้าที่มีอยู่ออกมาจำหน่ายอุปทานสินค้าจึงเพิ่มขึ้น เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม

2.6 จำนวนผู้ผลิต การเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ผลิตจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าด้วย โดยจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ถ้าผู้ผลิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นอุปทานสินค้าจะเพิ่มขึ้นด้วย เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางขวาของเส้นเดิม แต่ถ้าผู้ผลิตมีจำนวนลดลงอุปทานสินค้าจะลดลงด้วย เส้นอุปทานเคลื่อนไปอยู่ทางซ้ายของเส้นเดิม

นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สินค้าที่ต้องใช้ร่วมกัน หรือสินค้าที่ใช้ทดแทนกันได้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันได้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าได้เช่นเดียวกัน โดยการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้าที่ใช้ร่วมกันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานของสินค้าที่พิจารณาในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนการ

เปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่ใช้ทดแทนกันได้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานของสินค้าที่พิจารณาในทิศทางเดียวกัน (ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย และคณะ, 2525) ขณะที่การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันได้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าที่พิจารณาในทิศทางตรงกันข้าม (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535)

การกำหนดราคาสินค้า และภาวะดุลยภาพของตลาด

จากที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับอุปสงค์ และอุปทาน สรุปได้ว่าอุปสงค์และอุปทานสินค้าเปลี่ยนแปลงไปตามราคาสินค้า โดยอุปสงค์เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับราคา ขณะที่อุปทานเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับราคา ดังนั้นราคาสินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดจะเกิดจากจุดที่จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคระสงค์จะซื้อเท่ากับจำนวนสินค้าที่ผู้ผลิตเสนอขาย การขายสินค้า ณ ระดับราคาดังกล่าวจะไม่เกิดภาวะสินค้าเหลือ (Surpluses) หรือสินค้าขาด (Shortages)

การเปลี่ยนแปลงภาวะดุลยภาพของตลาด

จุดดุลยภาพของตลาดเป็นจุดที่อุปสงค์และอุปทานติดกัน ดังนั้น ถ้าอุปสงค์และอุปทานเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาดุลยภาพ ปริมาณดุลยภาพและดุลยภาพของตลาดด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงปัจจัยกำหนดอุปสงค์หรือการเปลี่ยนแปลงปัจจัยกำหนดอุปทาน หรือการเปลี่ยนแปลงทั้งสองอย่างพร้อมกัน (วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน, 2534)

ดุลยภาพที่มีเสถียรภาพและดุลยภาพที่ไม่มีเสถียรภาพ

โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทาน ถ้าราคาสินค้าสูงหรือต่ำเกินไป ราคาสินค้านั้นก็จะปรับตัวและมีแนวโน้มเข้าหาจุดดุลยภาพเดิมตลอดเวลา จุดดุลยภาพดังกล่าวจึงเป็นดุลยภาพที่มีเสถียรภาพ ส่วนการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าบางประเภทที่มีลักษณะพิเศษ แม้ว่าราคาจะสูงหรือต่ำเกินไป แต่ราคาจะปรับตัวกลับเข้าสู่จุดดุลยภาพเดิมไม่ได้ จุดดุลยภาพดังกล่าวจึงเป็นจุดดุลยภาพที่ไม่มีเสถียรภาพ (มโนญ พาหิระ, 2523)

ทฤษฎีใยแมงมุม

ทฤษฎีใยแมงมุม (Cobweb theorem) เป็นลักษณะการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในลักษณะหนึ่งของอุปสงค์และอุปทาน เป็นทฤษฎีที่นำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ผันผวนขึ้น ๆ ลง ๆ ของราคาสินค้าที่ต้องใช้เวลาในการผลิตเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน โดยส่วนมากจะเกิดกับสินค้าเกษตร ซึ่งลักษณะการตัดสินใจผลิตขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าในฤดูกาลที่ผ่านมา หรืออาจกล่าวได้ว่า ราคาและปริมาณไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นมาพร้อมกัน ปริมาณอุปทานในระยะหนึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาในระยะเวลานั้น แต่จะขึ้นอยู่กับราคาในระยะเวลาที่แล้วหรือหลายช่วงเวลาที่ผ่านไป หรือสินค้าในระยะเวลา $t-1$ จะเป็นตัวกำหนดปริมาณเสนอขายในระยะเวลา t

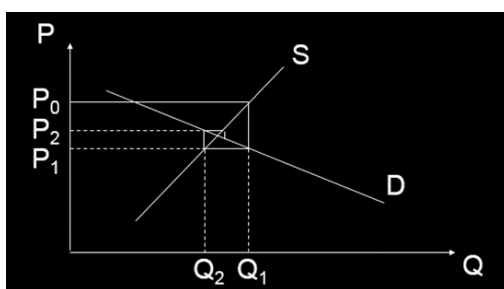
ในการศึกษาทฤษฎีไฮแมงมูมจำเป็นต้องมีข้อสมมติฐาน 4 ประการ คือ

1. ผลผลิตจะต้องมีระยะเวลาการผลิตที่แน่นอน ซึ่งภายในระยะเวลานั้นไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผลผลิตได้
2. ผู้ผลิตต้องมีจำนวนมากและไม่มียุทธพลในการกำหนดราคาผลผลิตได้
3. ไม่มีการเก็บรักษาสินเป็นสินค้าคงคลัง
4. ผู้ผลิตจะวางแผนการผลิตบนสมมติฐานที่ว่าราคาและต้นทุนในปัจจุบันจะเกิดขึ้นเมื่อผลผลิตเข้าสู่ตลาด

การเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณมี 3 ลักษณะดังนี้ (นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2542)

1. การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนเข้าหาจุดดุลยภาพ

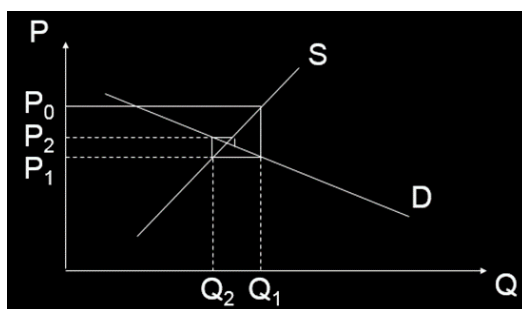
การปรับตัวในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในกรณีเส้นอุปทานของสินค้ามีความชันมากกว่าเส้นอุปสงค์ สมมติให้อุปทานของสินค้าเริ่มแรกอยู่ที่ Q_1 ณ ระดับราคา P_1 ซึ่ง ณ ระดับราคานี้ผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าเท่ากับ Q_1 เช่นกัน ทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจที่จะวางแผนเพิ่มผลผลิตในช่วงระยะเวลาต่อไป โดยใช้ข้อมูลราคาตอนนี้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และทำการผลิตเพิ่มจนกระทั่งได้ผลผลิตเท่ากับ Q_2 ส่งผลให้ราคาสินค้าลดลงเหลือ P_2 ณ ระดับราคานี้ ปริมาณความต้องการซื้อเท่ากับ Q_2 ซึ่งเท่ากับปริมาณเสนอขายในระยะสั้นพอดี ในระดับราคาที่ต่ำลงมาจูงใจทำให้เกษตรกรลดการผลิตเหลือเพียง Q_3 ผลผลิตในระดับนี้ทำให้ราคาสินค้าปรับขึ้นเป็น P_3 เกษตรกรก็จะปรับการผลิตอีกครั้งตามระดับราคาที่สูงขึ้น ซึ่งการปรับตัวแบบนี้จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเข้าสู่ดุลยภาพ ดังภาพ

ภาพที่ 2 การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนที่เข้าหาจุดดุลยภาพ (ราคาระดับฟาร์มและราคาสินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2558)

2. การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนออกจากจุดดุลยภาพ

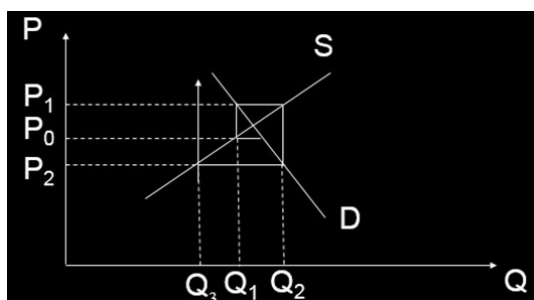
การปรับตัวในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในกรณีเส้นอุปทานของสินค้ามีความชันน้อยกว่าเส้นอุปสงค์ สมมติให้อุปทานของสินค้าเริ่มแรกอยู่ที่ Q_1 ณ ระดับราคา P_1 ซึ่ง ณ ระดับราคานี้ผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าเท่ากับ Q_1 เช่นกัน แต่เนื่องจากอุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน ทำให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นเป็น P_2 ทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจที่จะวางแผนเพิ่มผลผลิตในช่วงระยะเวลาต่อไป โดยใช้ข้อมูลราคาตอนนี้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และทำการผลิตเพิ่มจนกระทั่งได้ผลผลิตเท่ากับ Q_2 ส่งผลให้ราคาสินค้าลดลงเหลือ P_3 ณ ระดับราคานี้ ปริมาณความต้องการซื้อเท่ากับ Q_2 ซึ่งเท่ากับปริมาณเสนอขายในระยะสั้นพอดี ในระดับราคาที่ต่ำลงมาจูงใจให้เกษตรกรลดการผลิตเหลือเพียง Q_3 ผลผลิตในระดับนี้ทำให้ราคาสินค้าปรับขึ้นเป็นเกษตรกรก็จะปรับการผลิตอีกครั้งตามระดับราคาที่สูงขึ้น ซึ่งการปรับตัวแบบนี้จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ และหนีออกจากดุลยภาพ ดังภาพ

ภาพที่ 3 ปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะเคลื่อนออกจากจุดดุลยภาพ (ราคาระดับฟาร์มและราคาสินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2558)

3. การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะซ้ำอยู่กับที่

การปรับตัวในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในกรณีเส้นอุปทานกับเส้นอุปสงค์ของสินค้ามีความชันเท่ากัน สมมติให้อุปทานของสินค้าเริ่มแรกอยู่ที่ Q_1 ณ ระดับราคา P_1 ซึ่ง ณ ระดับราคานี้ผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าเท่ากับ Q_1 เช่นกัน แต่เนื่องจากอุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน ทำให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นเป็น P_2 ทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจที่จะวางแผนเพิ่มผลผลิตในช่วงระยะเวลาต่อไป โดยใช้ข้อมูลราคาตอนนี้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และทำการผลิตเพิ่มจนกระทั่งได้ผลผลิตเท่ากับ Q_2 ส่งผลให้ราคาสินค้าลดลงเหลือ P_1 ณ ระดับราคานี้ ปริมาณความต้องการซื้อเท่ากับ Q_2 ซึ่งเท่ากับปริมาณเสนอขายในระยะสั้นพอดี ในระดับราคาที่ต่ำลงมาจูงใจให้เกษตรกรลดการผลิตเหลือเพียง Q_1 ผลผลิตในระดับนี้ทำให้ราคาสินค้าปรับขึ้นเป็นเกษตรกรก็จะปรับการผลิตอีกครั้งตามระดับราคาที่สูงขึ้น ซึ่งการปรับตัวแบบนี้จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ และหนีออกจากดุลยภาพ

ภาพที่ 4 การปรับตัวแบบวัฏจักรในลักษณะซ้าอยู่กับที่ (ราคาระดับฟาร์มและราคาสินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2558)

ทฤษฎี และแนวคิดของโซ่คุณค่า (Value chain theory)

ความหมายของโซ่คุณค่า (Value chain)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2552) ได้กล่าวถึง โซ่คุณค่า คือ ระบบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระเบียบของการแลกเปลี่ยนสินค้าตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภค โดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มมูลค่าและการแข่งขันการผลิต ซึ่งเกี่ยวกับการเชื่อมธุรกิจที่ก่อให้เกิดบุคคลในโซ่ (เช่น เกษตรกร ผู้ผลิต พ่อค้าคนกลางและผู้ส่งออก) ที่เข้ามาทำงานร่วมกันแล้วเกิดเป็นมูลค่าสำหรับผู้บริโภค ห่วงโซ่คุณค่าไม่ใช่ห่วงอุปทานแต่เป็นมูลค่าที่ก่อให้เกิดขบวนการของผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่เพื่อที่จะสร้างมูลค่าสำหรับผู้บริโภค และเป็นการแข่งขัน การประเมินการดำเนินการ ต้นทุน และการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเชิงเปรียบเทียบสามารถพิจารณาถึงประสิทธิภาพของโซ่คุณค่าได้

ยรรยง ศรีสม (2553) กล่าวถึง โซ่คุณค่า หมายถึง กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับปัจจัยการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการนำวัตถุดิบป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิต กระบวนการจัดจำหน่าย กระบวนการจัดส่งสินค้าสู่ผู้บริโภค และกระบวนการบริการหลังการขาย การสร้างคุณค่าให้กับราคาสินค้าหรือบริการนั้น อาจจะเป็นการกระทำโดยบริษัทเดียวหรือหลายบริษัท ด้วยการแบ่งขอบเขตของกิจกรรมแล้วส่งต่อคุณค่าในแต่ละช่วงต่อเนื่องกันไป หรือโซ่คุณค่า หมายถึง การสร้างคุณค่าหรือประโยชน์อื่น ๆ มาประกอบกันให้เป็นประโยชน์สุดท้ายที่ลูกค้าต้องการ โดยมีขั้นตอนของกระบวนการสร้างคุณค่าที่ต่อเนื่องกันเป็นทอด ๆ เหมือนโซ่กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกันเพื่อสร้างประโยชน์สุดท้ายในผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อส่งต่อไปให้ลูกค้าได้ใช้ประโยชน์

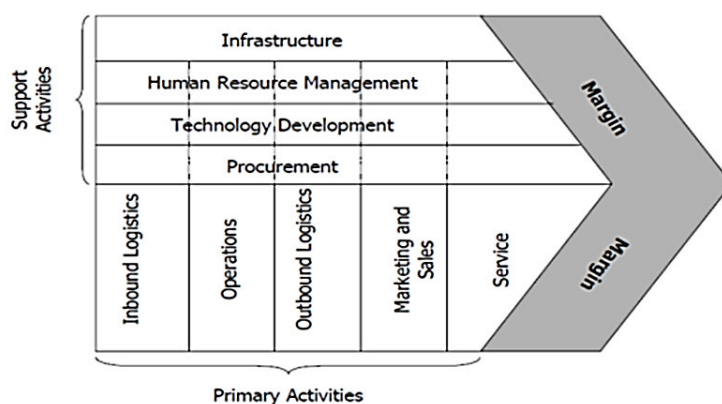
การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า เป็นการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาถึงความสามารถของกิจการในการแข่งขัน โดยการศึกษาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนว่า สามารถช่วย

ให้ได้เปรียบด้านต้นทุนหรือความสามารถในการสร้างความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งได้หรือไม่ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนของกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

โซ่คุณค่า คือ กระบวนการสร้างคุณค่าขององค์กรเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยแบ่งกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าต่าง ๆ ออกเป็น 2 ประเภท คือกิจกรรมหลัก (Primary activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support activities) (จตุพร สังขวรรณ, 2557)

โดยสรุปโซ่คุณค่า หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบมีความสัมพันธ์เพื่อสร้างคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์และเกิดมูลค่าสำหรับผู้บริโภค โดยแบ่งกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุน

โกศล ศีลธรรม (2548) กล่าวถึง การวิเคราะห์โซ่คุณค่าที่ Michael E. Porter ได้นำเสนอแบบจำลองโซ่คุณค่าไว้ในหนังสือ Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance (Porter, 1985) ที่มุ่งให้ความสำคัญกับกิจกรรมในโซ่คุณค่า ตั้งแต่การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป ตลอดจนถึงกระบวนการส่งมอบสินค้า/ บริการให้กับลูกค้า โดยมุ่งสร้างความสามารถการแข่งขันทางธุรกิจด้วยการวิเคราะห์คุณค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน/ กิจกรรม ดังนั้นโซ่คุณค่าจึงเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างคุณค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ (Value added activities) ซึ่งเชื่อมโยงกับคู่ค้าในโซ่อุปทานด้วย การเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่ส่งผลต่อตำแหน่งทางการแข่งขัน (Competitive position) โดยทั่วไปการดำเนินธุรกรรมขององค์กร ส่วนใหญ่ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่ง Porter ได้จำแนกกิจกรรมโซ่คุณค่าเป็นกิจกรรมหลัก (Primary activities) กับกิจกรรมสนับสนุน (Support activities) โดยกิจกรรมหลักได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างคุณค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์/ บริการที่ส่งมอบให้กับลูกค้า

ภาพที่ 5 The Generic value chain (Porter, 1985)

โดยสรุป แบบจำลองโซ่คุณค่า (Value chain model) ของ Michael E. Porter หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้กับต้นทุนหรือผลกำไร (Profit margin) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์กร โดยขึ้นกับความสามารถการบริหารจัดการกับกิจกรรมต่าง ๆ ในโซ่คุณค่า ให้มีการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร รวมถึงการเชื่อมโยงไปยังภายนอก โดยที่องค์กรจะต้องสามารถส่งมอบสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ (Products) ที่สอดคล้องกับความต้องการลูกค้า ดังนั้นการไหลของสารสนเทศและการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมในโซ่คุณค่า (Value chain activities) ถ้ามีการเชื่อมโยงกันให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมแล้วจะทำให้เกิดประสิทธิผลในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม และการส่งมอบให้กับลูกค้า Value chain model (แบบจำลองโซ่คุณค่า) Michael E. Porter เป็นการกำหนดรูปแบบการวิเคราะห์โซ่คุณค่า (Value chain analysis) โดยคำนึงถึงต้นทุนการบริหารจัดการโซ่คุณค่าในแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละแผนกขององค์กร โดยแบ่งเป็น กิจกรรมหลัก (Primary activities) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขณะที่กิจกรรมสนับสนุน (Support activities) เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมหลัก เพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพให้ดีขึ้น เพื่อสร้างผลกำไร (Profit margin)

ยรรยง ศรีสม (2553) กล่าวถึง แนวความคิด ไมเคิล อี พอร์เตอร์ ที่มองธุรกิจว่าเป็นลูกโซ่แห่งกิจกรรมที่สร้างสรรค์คุณค่าต่อเนื่องสัมพันธ์กันเหมือนกับลูกโซ่ เพื่อส่งมอบคุณค่าทั้งหมดให้กับลูกค้า โดยแต่ละกิจกรรมจะมีส่วนช่วยก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มเป็นช่วง ๆ นับตั้งแต่การนำวัตถุดิบที่ได้จากผู้จัดจำหน่าย เข้าสู่กิจกรรมการผลิต จนกระทั่งผ่านออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และสิ้นสุดที่ผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย รวมทั้งกิจกรรมการบริการหลังการขาย กิจกรรมภายในโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรมหลัก (Primary activities) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือบริการ การตลาด และการขนส่งสินค้าหรือบริการ ไปสู่ผู้บริโภค ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม ดังนี้

1. การจัดหาวัตถุดิบ (Inbound logistics) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลำเลียง การขนส่ง การตรวจรับ การเก็บรักษา การแจกจ่ายวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิตและระบบคลังสินค้า เป็นต้น
2. การผลิต (Operations) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าหรือบริการ ได้แก่ กิจกรรมงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร การประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เป็นสินค้าการบรรจุภัณฑ์ การบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ การทดสอบสินค้า และการควบคุมคุณภาพ เป็นต้น

3. การกระจายสินค้า (Outbound logistics) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมจัดจำหน่ายสินค้าให้พร้อมที่จะกระจายตัวไปสู่ลูกค้า ได้แก่ กิจกรรมการเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้า การลำเลียงสินค้าไปส่งลูกค้า ดำเนินการส่งมอบสินค้า ดำเนินการตามใบสั่งซื้อ

4. การตลาดและการขาย (Marketing and sales) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักจูงให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการ ได้แก่ กิจกรรมการโฆษณา การจัดกิจกรรม การส่งเสริมการขาย การจัดทีมพนักงานขาย การกำหนดราคา และการเลือกช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น

5. การบริการ (Customer services) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อเพิ่มคุณค่าหรือบำรุงรักษาสินค้า รวมทั้งบริการหลังการขาย เช่น การติดตั้ง การซ่อมแซม การฝึกอบรม เป็นต้น

กิจกรรมสนับสนุน (Support activities) คือการที่จะดำเนินกิจกรรมหลักไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีกิจกรรมสนับสนุนเสริมประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm infrastructure) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไปในองค์กร โครงสร้างขององค์กร การวางแผน การจัดทำระบบงานต่าง ๆ เช่น การควบคุมคุณภาพ ระบบบัญชีและการเงิน เป็นต้น

2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human resource management) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมและพัฒนา การยกระดับความรู้และทักษะ การเลื่อนตำแหน่ง การกำหนดระบบการให้รางวัลที่เหมาะสมเพื่อจูงใจในการทำงาน การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีเพื่อสร้างความพึงพอใจในงานแก่พนักงาน เป็นต้น

3. การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology development) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ เช่น การวิจัยและการพัฒนา การออกแบบผลิตภัณฑ์ การแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นต้น

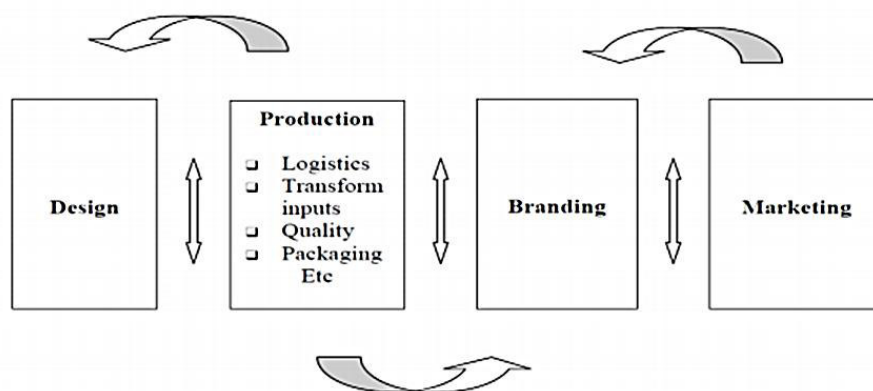
4. การจัดหา (Procurement) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ วัสดุสิ้นเปลือง เพื่อมาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ส่งมอบหรือซัพพลายเออร์

กิจกรรมหลักทั้ง 5 กิจกรรม จะทำงานประสานกันได้ดีจนก่อให้เกิดคุณค่าได้นั้นจะต้องอาศัยกิจกรรมสนับสนุนทั้ง 4 กิจกรรม นอกจากกิจกรรมสนับสนุนจะทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมหลักแล้ว กิจกรรมสนับสนุนยังจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันอีกด้วย ซึ่งจะเห็นด้วยได้ว่าระบบสารสนเทศเป็นองค์ประกอบหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่าในส่วนของการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะ

นำมาใช้ในการวางแผน การดำเนินงาน การตัดสินใจและการควบคุม จะต้องทำหน้าที่สนับสนุน เชื่อมต่อกิจกรรมในทุกองค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน ให้กับองค์กร

จากคู่มือการวิจัยโซ่คุณค่า (A handbook for value chain research) (Kaplinsky & Morris, 2000) กล่าวถึงการยกระดับโซ่คุณค่าไว้ด้วยกัน 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. การยกระดับกระบวนการ (Process upgrading) การเพิ่มประสิทธิภาพของ กระบวนการภายในโซ่คุณค่า เช่น เพิ่มอัตราการหมุนเวียนของวัสดุคงคลัง ลดของเสีย รวมถึงการ เพิ่มประสิทธิภาพในแต่ละโซ่คุณค่าที่สัมพันธ์กัน เช่น การส่งมอบตรงเวลา
2. การยกระดับผลิตภัณฑ์ (Product upgrading) การแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการ ปรับปรุงตัวผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นกว่าคู่แข่ง รวมถึงการเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ทั้ง ภายในโซ่คุณค่าและในแต่ละโซ่คุณค่าที่สัมพันธ์กัน

ภาพที่ 6 Functional upgrading in the value chain (Kaplinsky & Morris, 2000)

3. การยกระดับหน้าที่ (Functional upgrading) การเพิ่มมูลค่าโดยการเปลี่ยนแปลงการ ผสมผสานของแต่ละกิจกรรมภายในบริษัท (เช่น การจัดจ้างภายนอกสำหรับงานบัญชี งาน โลจิสติกส์ และหน้าที่งานด้านคุณภาพ) หรือ การย้ายสถานที่ หรือเปลี่ยนหน้าที่การทำงานของแต่ละ กิจกรรม (เช่น จากกิจกรรมการผลิตไปเป็นกิจกรรมการออกแบบ)

4. การยกระดับโซ่ (Chain upgrading) เป็นการย้ายหรือปรับเปลี่ยนไปที่โซ่คุณค่าใหม่ (เช่น บริษัทเปลี่ยนการผลิตวิทยุทรานซิสเตอร์ไปผลิตเครื่องคิดเลข ทีวี จอคอมพิวเตอร์ แล็ปท็อป และโทรศัพท์) การวิเคราะห์โซ่คุณค่าเป็นการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาถึงความสามารถของกิจการใน

การแข่งขัน โดยการศึกษาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนว่า สามารถช่วยให้ได้เปรียบด้านต้นทุนหรือความสามารถในการสร้างความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งกันได้หรือไม่ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนของกิจกรรมได้เป็นอย่างดี (ยรรยงศรีสม, 2553) การเพิ่มมูลค่าตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานเป็นปัจจัยหลักต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันหรือความอยู่รอดให้กับธุรกิจ (โกศล ดิถีธรรม, 2548)

วสันต์ กาญจนมุกดา (2549) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของโซ่คุณค่าว่า การวิเคราะห์โซ่คุณค่าช่วยให้กิจการสามารถมองภาพรวมของธุรกิจได้กว้างขึ้น ไม่ใช่มองเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งซึ่งจะทำให้กิจการได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ถ้ากิจการนำแนวคิดโซ่คุณค่ามาใช้ในการวิเคราะห์ในการประกอบกิจการ สามารถช่วยกิจการได้ตั้งแต่ขั้นแรกของการประกอบธุรกิจ เช่น การเลือกผู้ขาย การเลือกซื้อวัตถุดิบ สินค้าหรือกระบวนการผลิตซึ่งจะมองทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อกิจการ เพื่อที่จะให้กิจการสามารถปรับกระบวนการในการดำเนินกิจการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ นอกจากนี้สายโซ่คุณค่ายังมองไปถึงการจัดจำหน่าย และการบริการหลังการขาย จนไปถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้กระบวนการทุกขั้นตอนของกิจการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันส่งผลให้กิจการได้รับประโยชน์สูงสุด

โครงสร้างต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2557) ได้อธิบายโครงสร้างต้นทุนการผลิต ไว้ในวารสารเศรษฐกิจการเกษตร เรื่องข้อมูลการเกษตร เข้าใจ ใช้เป็น เห็นค่า พัฒนาการเกษตร ปี พ.ศ. 2557 ไว้ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปร หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สามารถเปลี่ยนขนาดตามการใช้ปัจจัยเพื่อเปลี่ยนแปลงขนาดของผลผลิต ประกอบด้วย

1.1 ค่าแรงงาน ด้านพืช อาทิ ค่าจ้างเตรียมดิน ค่าจ้างในการปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว หรือ ค่าแรงงานในการเลี้ยง สำหรับปศุสัตว์ ได้แก่ การผสมอาหาร การขนอาหาร เตรียมและให้อาหาร น้ำ ทำความสะอาดโรงเรือน ให้อาหารรักษาโรค ทำวัคซีน ดูแลรักษา ค่าแรงงานในการรีดนมโค เป็นต้น

1.2 ค่าวัสดุ อาทิ ค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ย ยาปราบวัชพืช/ ศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องจักรกลการเกษตรที่ดำเนินการในกิจกรรมการผลิตพืชนั้น โดยเกษตรกรดำเนินการเองไม่ได้จ้าง ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรของเกษตรกรเอง กรณีของปศุสัตว์ จะประกอบด้วย ค่าพันธุ์สัตว์ ค่าอาหารสัตว์ ค่ายาป้องกันและรักษาโรค ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และค่าซ่อมแซม โรงเรือนอุปกรณ์

1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน โดยคิดจากต้นทุนผันแปร และใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ดังนั้นค่าเสียโอกาสเงินลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่าย ที่เกิดจากการประเมิน การลงทุนในมูลค่าปัจจัยผันแปรทั้งหมดในช่วงหรือรุ่นการผลิตหนึ่ง ๆ ซึ่งมูลค่าปัจจัยที่นำมาใช้ในการผลิต ต้องเสียโอกาสที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ฝากธนาคาร หรือให้กู้ยืม

2. ต้นทุนคงที่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการผลิตแต่ละช่วง หรือรุ่นการผลิตหนึ่ง ๆ เป็นการผลิตระยะสั้น ปัจจัยที่ใช้ประกอบการผลิตจึงมีสภาพคงที่ ปัจจัยเหล่านี้จึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงขนาดการผลิตได้ ไม่ว่าจะมีการผลิตมากหรือผลิตน้อย หรือไม่มีการผลิตเลยก็ตามปัจจัยการผลิตชนิดนี้จะยังคงมีอยู่ และเป็นค่าใช้จ่ายซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที ประกอบด้วย

2.1 ค่าเช่าที่ดิน/ ค่าใช้ที่ดิน แม้ไม่มีการเช่า (เป็นที่ดินของเกษตรกร) ก็ต้องประเมินค่าเช่าให้กับเกษตรกรเจ้าของที่ดินด้วย

2.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร เป็นการคิดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการประเมิน โดยกระจายมูลค่าของทรัพย์สินที่ซื้อไว้ใช้งาน ไปสู่แต่ละช่วงการผลิตต่าง ๆ ตลอดอายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น และแสดงมูลค่าไม่เป็นเงินสด โดยใช้วิธีคำนวณแบบเส้นตรง (Straight line method) คือ เฉลี่ยเท่ากันทุกปีตลอดอายุการใช้งาน ในกรณีปศุสัตว์ก็ต้องนำมาคำนวณค่าเสื่อมราคาด้วยเช่นกัน ได้แก่ โคนม

2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร (อายุใช้งาน 1 ปีขึ้นไป) เป็นการคิดค่าใช้จ่ายที่ประเมินขึ้นจากการนำเอาทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร โรงเรือน สิ่งก่อสร้าง มาคิดค่าเสียโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนจากการนำอุปกรณ์การเกษตรไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งอัตราค่าเสียโอกาสที่ใช้ประเมินนั้นจะใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ในกรณีปศุสัตว์ก็ต้องนำมาคำนวณค่าเสียโอกาสด้วยเช่นกัน ได้แก่ โคนม

ในการคำนวณค่าเสื่อมและค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร ต้องเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน และในกรณีที่มีการจ่ายค่าจ้างแรงงานที่ได้รวมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรไปแล้ว จะไม่นำเครื่องมือเหล่านั้นมาคิดค่าเสื่อมราคา และค่าเสียโอกาสอีก เพราะเท่ากับเป็นการคิดซ้ำซ้อน

2.4 ต้นทุนการผลิตก่อนให้ผล เป็นรายการหนึ่งในโครงสร้างต้นทุนการผลิตเฉพาะไม่ผลไม่ยืนต้น เป็นการคิดค่าใช้จ่ายทั้งหมดตั้งแต่เตรียมดินจนถึงก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นครั้งแรก

3. ต้นทุนรวม หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์ทั้งประเภทปัจจัยผันแปร และปัจจัยคงที่ ที่นำมาใช้ในการประกอบการผลิต เพื่อให้การผลิตดำเนินการไปจนถึงสิ้นสุดขบวนการผลิตในช่วงเวลา หรือรุ่นการผลิตหนึ่ง ๆ ที่กำหนด หรือต้นทุนการผลิตเท่ากับ ต้นทุนผันแปร บวกด้วย ต้นทุนคงที่ นั่นเอง

920463792

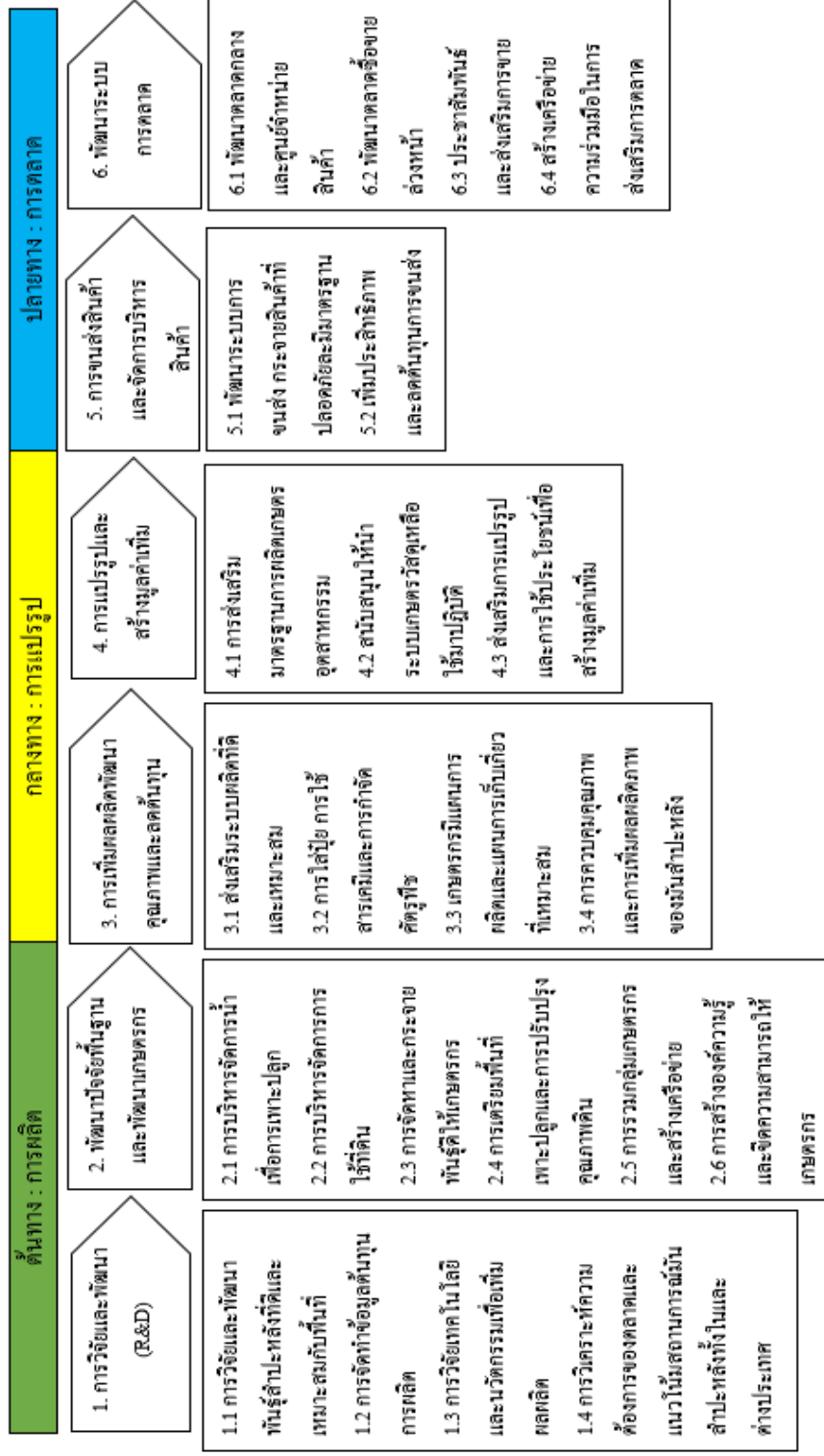
4. ต้นทุนรวมต่อหน่วย หมายถึง ต้นทุนการผลิต หาดด้วย ผลผลิตต่อไร่มีหน่วยเป็นต้น
หรือกิโลกรัม

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง

ภาพที่ 7 วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2560)

บริบทของมันสำปะหลังไทย

ข้อมูลพื้นฐานของมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชหัวชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกกันทั่วไปในภาษาอังกฤษว่า แคสซาวา (Cassava) หรือ ทาปิโอกา (Tapioca) ประเทศแถบแอฟริกา เรียกชื่อ ภาษาฝรั่งเศส ว่า แมนนิอค (Manioc) มันสำปะหลังมีถิ่นกำเนิดในอเมริกาใต้ เช่น ประเทศเปรู เม็กซิโก กัวเตมาลา ฮอนดูรัส และบราซิล ซึ่งมีการปลูกมันสำปะหลังมา 3,000 ถึง 7,000 ปีแล้ว ต่อมาได้ขยายไปสู่แหล่งอื่น ๆ ของโลก โดยชาวโปรตุเกส และสเปน นำมันสำปะหลังจากเม็กซิโก มายังฟิลิปปินส์ ประมาณ ค.ศ. 17 และชาวฮอลแลนด์ นำไปยังอินโดนีเซีย ประมาณ ค.ศ. 18 มันสำปะหลังเป็นไม้พุ่มยืนต้นมีอายุอยู่ได้หลายปี การปลูกมันสำปะหลังจะใช้ส่วนของลำต้นตัดเป็นท่อนปักไปในดิน ตรงบริเวณรอยตัดที่ปักอยู่ในดินจะแตกเป็นราก ฝอย หลังจากปลูกได้ประมาณ 2 เดือนรากจะค่อย ๆ สะสมแป้ง และมีขนาดโตขึ้น เรียกว่าหัวมันสำปะหลัง และสามารถเก็บเกี่ยวหัวมันสำปะหลังหลังจาก 6 เดือน ผ่านไปแล้ว โดยจะยึดอายุเก็บเกี่ยวไปได้ถึง 16 เดือน โดยส่วนตาที่อยู่ด้านข้างท่อน มันจะเจริญเติบโตออกมาเป็นลำต้นต่อไป สำหรับประเทศไทยนั้น ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่า มีการ นำมันสำปะหลังเข้ามาปลูกเมื่อใด แต่คาดว่ามีการนำมันสำปะหลังมาจากประเทศมาเลเซียเมื่อปี 2329 โดยมีชื่อ เรียกในระยะต่อมาว่า มันไม้ และมันสำโรง คำว่าสำปะหลัง นั้นภาษามาเลเซียและอินโดนีเซีย เรียกว่า Ubikayu แปลว่า พืชที่มีรากขยายใหญ่ และคล้ายกับภาษาชวาตะวันตกว่า “ซัมเปอ (Sampeu)”

มันสำปะหลังที่ปลูกในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. ชนิดหวาน (Sweet type) เป็นมันสำปะหลังที่มีปริมาณกรดไฮโดรไซยานิกต่ำ ไม่มีรสขม ใช้เพื่อการบริโภคของมนุษย์ มีทั้งชนิดเนื้อร่วนนุ่ม และชนิดเนื้อแน่น เหนียว แต่มีจำนวนน้อย
2. ชนิดขม (Bitter type) เป็นมันสำปะหลังที่มีกรดไฮโดรไซยานิกสูง เป็นพิษ และมีรสขม ไม่เหมาะสำหรับ การบริโภคของมนุษย์ หรือใช้หัวมันสำปะหลังสดเลี้ยงสัตว์โดยตรง แต่จะใช้สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปต่าง ๆ เช่น แป้งมัน มันอัดเม็ด และแอลกอฮอล์ เป็นต้น เนื่องจากมีปริมาณแป้งสูง มันสำปะหลังที่ปลูกในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นชนิดขมสำหรับใช้ในอุตสาหกรรม

องค์ประกอบหัวมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชที่เก็บสะสมอาหารไว้ในราก เมื่อพืชมีการสร้างอาหารจาก ใบ และ ส่วนที่เป็นสีเขียวแล้ว จะสะสมในรูปของคาร์โบไฮเดรต คือ แป้งไว้ในราก ความสามารถในการสร้างและสะสมแป้งในรากมีความแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากพันธุของมันสำปะหลัง อายุเก็บเกี่ยว ปริมาณน้ำฝนในช่วงแรกก่อนการเก็บเกี่ยว และปัจจัยอื่น ๆ จึงทำให้ส่วนประกอบของหัวมันอาจจะ

แตกต่างกันไป โดยทั่วไปหิวมันสำปะหลังที่มีอายุ 12 เดือน ที่ได้รับปริมาณน้ำฝนเพียงพอ และไม่มีฝนตกชุกขณะ เก็บเกี่ยว จะมีส่วนประกอบแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบหิวมันสำปะหลังของหิวมัน

องค์ประกอบในหิวมัน	ปริมาณ (ต่อ 100 กรัมน้ำหนักหิวมัน)
น้ำ	60.21-75.32
เปลือก	4.08-14.08
เนื้อ (แป้ง)	25.87-41.88
ไซยาไนด์ (ppm)	2.85-39.27

ตารางที่ 2 องค์ประกอบหิวมันสำปะหลังของเนื้อมัน

องค์ประกอบในเนื้อมัน	ปริมาณ (ต่อ 100 กรัมน้ำหนักแห้งเนื้อมัน)
แป้ง	71.9-85.0
โปรตีน	1.57-5.78
เยื่อใย	1.77-3.98
เถ้า	1.20-2.80
ไขมัน	0.06-0.43
คาร์โบไฮเดรตที่ไม่ใช่แป้ง	3.59-8.66

จะเห็นว่า องค์ประกอบส่วนใหญ่ในรากนั้น นอกจากน้ำแล้วคือแป้ง ซึ่งมีถึงร้อยละ 70-80 จึงถือว่ามันสำปะหลังเป็นพืชที่เป็นแหล่งของคาร์โบไฮเดรตที่ให้พลังงานกับคน และสัตว์ได้ดีที่สุด โดยปกติหิวมันสำปะหลังที่มีปริมาณแป้งสูง ปริมาณน้ำ จะน้อยและความหนาแน่นของหัวจะมีสูง ฉะนั้น ในการตรวจสอบหรือวัดปริมาณแป้ง (เชื้อแป้ง) อย่างเร็วที่นิยมทำกัน คือ การตรวจสอบ ความหนาแน่น โดยการชั่ง น้ำหนักหิวมันในน้ำ ถ้าน้ำหนักหิวมันในน้ำน้อย แสดงว่า

หิวมันมีปริมาณน้ำมาก และมีแป้งน้อย ในกรณีกลับกันถ้าน้ำหนักหิวมันในน้ำมากก็แสดงว่า หิวมันมีปริมาณน้ำน้อยและมีแป้งมาก

ประโยชน์ของมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชที่ใช้ประโยชน์ได้ทุก ๆ ส่วน ตั้งแต่ยอดจนถึงราก (หิวมัน) มีการนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน เพื่อการบริโภคเป็นอาหารมนุษย์ และอาหาร สัตว์ และใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ กับมนุษย์และสัตว์ ในหลาย ๆ รูปแบบ ตลอดทั้งใช้ในอุตสาหกรรมแป้งแปรรูป (Modified starch) ใช้ประโยชน์อุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้มากมายหลายชนิด และในวงการแพทย์ จึงกล่าว ได้ว่าการใช้ประโยชน์จากมันสำปะหลังแยกได้ 3 ประเภท คือ บริโภคโดยตรง แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ (มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมัน) และแป้งมันสำปะหลังแปรรูป (ทางเคมีและกายภาพใช้ประโยชน์ในระดับอุตสาหกรรมต่าง ๆ)

การผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง

การแปรรูปที่ใกล้ตัวมากที่สุด คือ การทำมันเส้น เมื่อเก็บเกี่ยวหิวมันสดแล้ว ก็จะนำส่งลานมัน ซึ่งเกษตรกรบางรายมีลานของตัวเอง ก็จะทำการแปรรูป โดยใช้ เครื่องตัดหิวมันเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำไปตากบนลาน ซีเมนต์ เมื่อแห้งดีแล้วก็ทำการเก็บ เพื่อส่งขายเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ หรือ อุตสาหกรรมสัตว์ หรืออุตสาหกรรมมันอัดเม็ดต่อไป ปกติ 2.5 กิโลกรัม จะผลิตเป็น มันเส้นได้ 1 กิโลกรัม

มันเส้น (Chip) ได้จากการนำหิวมันสำปะหลังสดหั่นให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำไป ตากแดดบนลานซีเมนต์ 2-3 วัน ให้แห้ง ดังขั้นตอนดังนี้

- ก. ทำความสะอาดสิ่งเจือปนที่ติดมากับหิวมัน
- ข. นำหิวมันที่สะอาดแล้วใส่เครื่องป้อน (กรณีที่ใช้เครื่องป้อน) หรือใส่เครื่องตัดหรือมีดหั่นเป็นชิ้น ๆ
- ค. นำชิ้นหิวมันที่หั่นแล้วไปตากแดดบนลานคอนกรีต (ลานตาก) หรือพื้นที่ปูด้วยวัสดุ เช่น เลื่อ ตะแกรงไม้ไผ่
- ง. ระหว่างการตากแดดจะต้องใช้คราดกลับ มันเส้นทุก ๆ 1-2 ชั่วโมง อาจใช้คนงานหรือรถ แทรกเตอร์ก็ได้ เมื่อมันเส้นแห้งดีแล้วก็ส่งขายต่อไป (สถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย, 2560)

อุตสาหกรรมมันอัดเม็ด

มันอัดเม็ดหรือที่เรียกว่า มันเม็ดผลิตโดยการอัดมันเส้น โดยเครื่องอัดภายใต้สภาวะความร้อนและความดัน หลังจากอัดแล้วจะมีลักษณะเป็นท่อนยาวประมาณ 2-3 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ความชื้นประมาณร้อยละ 14 ซึ่งจะส่งออกไปต่างประเทศเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอาหารสัตว์ เนื่องจาก มันเม็ดจะมีปริมาณแป้งสูง (มากกว่าร้อยละ 65) จึงใช้เป็นแหล่งอาหารให้พลังงานของสัตว์ เนื่องจากมันเม็ดมีส่งได้ตลอดปีและราคาไม่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับผลิตผลของธัญพืชต่าง ๆ ดังนั้น หลายประเทศจึงนิยมใช้มันเม็ดของไทยในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มันเม็ดมีปริมาณการส่งออก ประมาณ 5 ล้านตันต่อปี

ข้อได้เปรียบที่สำคัญของมันเม็ด คือ สามารถขนส่งได้ง่าย (ไม่มีฝุ่นเหมือนมันเส้น) ขนย้ายได้สะดวกสามารถใช้เครื่องจักร ในการขนส่งได้เช่นเดียวกับเมล็ดธัญพืชต่าง ๆ (สถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย, 2560)

อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง

ในบรรดาประเทศที่ปลูกมันสำปะหลังมาก ๆ เช่น บราซิล ไนจีเรีย อินโดนีเซีย และไทย เป็นต้น ประเทศไทย เป็นประเทศเดียวที่ใช้มันสำปะหลังมาผลิตเป็นแป้งมากที่สุด ถือได้ว่าเป็นผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีกำลังความสามารถการผลิตมากกว่า 2 ล้านตันมัน สำปะหลังต่อปี มีเทคโนโลยีการผลิตการผลิตแป้งมันสูงที่สุด ในบรรดาทุก ๆ ประเทศ และได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน แป้งมันสำปะหลัง จึงถือได้ว่าเป็น “แป้งไทย” เป็นแป้งที่มีคุณภาพสูงและราคาถูกที่สุด

คุณสมบัติของแป้ง แป้งมันสำปะหลังมีคุณสมบัติพิเศษ คือ มีความขาวมันวาว เมื่อผสมน้ำและให้ความร้อนจะเหนียวเป็นกาวใส กล่าวได้ว่า แป้งไทย ขาวใส ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่มีสีเหมาะสมมากเมื่อนำมาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะในอาหารจะไม่มีกลิ่นรสแปลกปลอม (สถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย, 2560)

นโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง

สถานการณ์มันสำปะหลัง โดยสรุป (กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560) ดังนี้

1. ในปี 2560 คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8.64 ล้านไร่ ผลผลิตปี 2559/ 2560 ประมาณ 31.19 ล้านตันหัวมันสด
2. มีความต้องการใช้ 28.98 ล้านตันหัวมันสด โดยนำไปแปรรูปเป็นมันเส้น/มันอัดเม็ดใช้ในโรงงานอาหารสัตว์ในประเทศ 1.92 ล้านตัน แปรรูปเป็นแป้งมัน ใช้ในอุตสาหกรรมใน

ประเทศ 7.28 ล้านตัน ส่งออก 16.97 ล้านตัน และแปรรูปในโรงงานเอทานอลใช้ในอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงในประเทศ 2.82 ล้านตัน

3. ผลผลิตคองเกลือ 2.21 ล้านตัน (คิดเป็นมันเส้น 0.913 ล้านตัน/ อัตราแปรสภาพหัวมัน สด 2.42 กิโลกรัม ได้มันเส้น 1 กิโลกรัม)

4. สถิติส่งออกมันเส้น ปี 2559 ปริมาณ 6.40 ล้านตัน (คิดเป็นหัวมันสด 15.48 ล้านตัน) และนำเข้ามันเส้น 2.37 ล้านตัน คาดว่าส่วนต่างมันเส้น 3.12 ล้านตัน เป็นการนำเข้าตามแนว ชายแดน

5. ต้นทุนการผลิต กิโลกรัมละ 1.85 บาท สูงกว่าต้นทุนการผลิตของลาว (กิโลกรัมละ 1 บาท) กัมพูชา (กิโลกรัมละ 1.10 บาท)

6. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ที่ 3.61 ตัน/ ไร่ ต่ำกว่าลาว (4 ตัน/ไร่) และใกล้เคียงกับกัมพูชา (3.6 ตัน/ ไร่)

สภาพปัญหา

ปริมาณความต้องการใช้มีมากกว่าผลผลิต

ต้นทุนการผลิตสูง ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ที่ กิโลกรัมละ 1.85 บาท สูงกว่าประเทศ เพื่อนบ้าน ที่อยู่ระดับ กิโลกรัมละ 1-1.50 บาท

ผลผลิตกระจุกตัว ผลผลิตออกกระจุกตัวช่วงเดือนมกราคม - เมษายน ถึงร้อยละ 57.34 ของผลผลิตทั้งประเทศ และมันสำปะหลังประเทศเพื่อนบ้านก็มีผลผลิตออกในช่วงเวลาเดียวกัน

มีการลักลอบนำเข้าในรูปแบบมันเส้น จากประเทศเพื่อนบ้าน 3.12 ล้านตัน (คิดเป็น หัวมันสด 7.55 ล้านตัน)

เพาะปลูกในพื้นที่บุกรุก 1.07 ล้านไร่

ปัญหาแหล่งน้ำ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ

ตลาดมันเส้นพึ่งพาทลาดประเทศจีน ตลาดประเทศจีนชะลอตัว หันมาใช้ข้าวโพดใน ประเทศทดแทนมันสำปะหลังจากประเทศไทย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน โดยการปรับปรุงดิน-น้ำ-พันธุ์โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และลดการบุกรุกพื้นที่ โดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (กทช.)

2. เพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาด โดยกระทรวงพาณิชย์การให้สินเชื่อเพื่อชะลอการขาด มันสำปะหลังยกระดับมาตรฐานการแปรรูป จัดหาเครื่องสับมัน จัดหาโกดัง ลานตาก เครื่องซัง

น้ำหนักแก้ปัญหาลักลอบนำเข้า เข้มงวดน้ำหนักรถบรรทุกเพิ่มตลาดใหม่ ขยายตลาดเป็งมันแปรรูป ตลาดมันอินทรีย์ส่งเสริมพลังงานทดแทนจากมันสำปะหลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการแปรรูป และให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2559 และ 4 ตุลาคม 2559 เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี 2559/ 60 จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

1. โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2559/ 60 เพื่อช่วยลดภาระดอกเบี้ยแก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด ปี 2559/ 60 เพื่อสนับสนุนเงินทุนในการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด
3. โครงการสินเชื่อเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปมันสำปะหลัง ปี 2559/ 60 เพื่อสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ในการเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานในการผลิต รวบรวม แปรรูป และจัดเก็บมันเส้น/ แป้งมันคุณภาพ
4. โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกรปี 2559/ 60 เพื่อสนับสนุนสินเชื่อให้กับสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมหรือรับซื้อหัวมันสดและมันเส้นจากเกษตรกรและ/ หรือแปรรูป
5. โครงการพักชำระหนี้ต้นเงินและลดดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อบรรเทาภาระหนี้สิน และลดต้นทุนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร
6. โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินที่จำเป็นในครัวเรือน และลดปัญหาการก่อกวนนอกระบบ

ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งให้จังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. ลดการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีขอบด้วยกฎหมาย โดยการปรับเปลี่ยนอาชีพ และการปลูกพืช/ เกษตรผสมผสาน
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต ในพื้นที่ที่ถูกต้อง
3. การเข้มงวดกวดขันการลักลอบการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมกมล แก้วใส (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย โดยการศึกษาี้แสดงให้เห็นภาพรวมของโซ่คุณค่าและการเพิ่มมูลค่าในโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยในปัจจุบัน โดยครอบคลุมเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปมันสำปะหลัง

เส้น อุตสาหกรรมมันสำปะหลังสด และอุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ราคาหัวมันสำปะหลังสดและผลิตภัณฑ์มีความผันผวนค่อนข้างสูง จึงทำให้สัดส่วนผลตอบแทนในโซ่คุณค่าผันผวนไปด้วย โดยผู้ประกอบการมันสำปะหลังสดได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ในขณะที่เกษตรกรได้รับผลกระทบมากที่สุด สำหรับแนวทางการเพิ่มมูลค่าให้กับกิจกรรมการนำเข้าวัตถุดิบ และกิจกรรมการผลิต เกษตรกรสามารถทำได้ด้วยการเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่ให้ผลผลิตสูงเหมาะสมกับพื้นที่ การวางแผนการเพาะปลูกล่วงหน้า และการเก็บเกี่ยวเมื่อมีอายุ 12 เดือน สำหรับผู้ประกอบการสามารถทำได้โดยการคาดการณ์แนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากราคาข้าวโพดและข้าวสาลี ซึ่งปริมาณความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจะปรับตัวสูงขึ้นตามกฎของอุปสงค์และอุปทาน ทำให้ความแตกต่างระหว่างราคาพืชอาหารหลักและราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังต่ำลง

ธีรศักดิ์ สุมนานุสรณ์ (2555) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ โซ่อุปทานมันสำปะหลัง และแนวทางการลดต้นทุนการขนส่งมันสำปะหลังของบริษัท กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาพบว่าการจัดการ โซ่อุปทาน เริ่มจากเกษตรกรเลือกปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 5 เตรียมท่อนพันธุ์และน้ำมันสำปะหลังที่เป็นท่อนพันธุ์ปักลงดิน นิยมปลูกในช่วงปลายฤดูฝน ใช้ระยะเวลาในการปลูก 9-15 เดือน และนำไปขายต่อให้ผู้ประกอบการลานมัน ผู้ประกอบการลานมันนำมันสำปะหลังสดไปแปรรูปให้เป็นมันสำปะหลังเส้นโดยนำไปใส่เครื่องล้าง หั่น และนำไปตากในลานปูน และขายให้แก่เจ้าของกิจการรับซื้อมันสำปะหลังเส้น โดยผู้ประกอบการรับซื้อและจัดเก็บในคลังสินค้าที่เตรียมไว้ ด้านการแปรรูปน้ำมันสำปะหลังเส้นใส่เครื่องจักร ผ่านโม่เม็ด ให้มันสำปะหลังเส้นอยู่ในรูปของผง และจัดเก็บใส่กระสอบ และส่งมอบให้ลูกค้า สำหรับการลดต้นทุนทางโลจิสติกส์ ใช้กลยุทธ์พลังงานทางเลือก กลยุทธ์การขนส่งสินค้าทั้งเที่ยวไป และกลับ กลยุทธ์การเลือกใช้บริการขนส่งจากภายนอก และกลยุทธ์ขนส่งแบบเต็มคันรถ และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน เกษตรกรผู้เพาะปลูก ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง และเจ้าของกิจการแปรรูปมันสำปะหลังเข้าร่วมการอบรมจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ปรารธนา ปรารธนาดี และคณะ (2552) ศึกษาการจัดการ โซ่อุปทาน และ โลจิสติกส์มันสำปะหลังในประเทศไทย โดยอาศัยการวัดประสิทธิภาพการจัดการ โซ่อุปทานด้วยตัวแบบ SCOR Model ใช้ 3 มาตรฐานคือ คุณภาพ ต้นทุน และการขนส่ง และศึกษาการขนส่งด้วยระบบขนส่งต่อเนื่อง ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ โซ่อุปทาน และได้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบขนส่งด้วยระบบรางและถนน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550) ศึกษาโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

920463792

ตอนบน เป็นการศึกษาให้ทราบถึงห่วงโซ่อุปทาน วิธีการตลาด การเคลื่อนย้ายสินค้าภายในห่วงโซ่อุปทานและการปรับปรุงเส้นทางขนส่งให้มีค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่ำลงในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ห่วงโซ่สินค้ามันสำปะหลัง ผลผลิตจากเกษตรกรอยู่ในรูปของหัวมันสดจะมีบ้างเล็กน้อยประมาณร้อยละ 5 ที่เกษตรกรจะผลิตเป็นหัวมันสับตากแห้ง ผลผลิตคั้นน้ำจะเข้าเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมขั้นต้นหรือลานมันนั่นเอง จะทำการแปรรูปเป็นมันเส้น ซึ่งก็จะเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมขั้นกลาง ผลิตเป็นเส้นอบแห้ง มันอัดเม็ด และแป้งมัน เพื่อนำส่งออกที่กรุงเทพมหานครและชลบุรีและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมขั้นกลางที่จังหวัดขอนแก่น และกาฬสินธุ์

จิราวรรณ รักษายศ (2543) ศึกษาการตอบสนองอุปทานมันสำปะหลัง พบว่าราคาเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรทำการผลิตมันสำปะหลัง และเห็นว่าควรใช้ทรัพยากรที่ดินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด วิธีทางที่จะเพิ่มผลผลิตสามารถทำได้โดยการเพิ่มผลผลิต โดยการให้พันธุ์ใหม่ ๆ ที่ให้ผลผลิตสูง รวมถึงการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำด้วย

พรพรรณ ต่อมัมพันธ์ดี (2553) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์โซ่คุณค่าของอ้อย กรณีศึกษาอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2552/ 2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโซ่คุณค่าและวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกอ้อย โดยเลือกกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยขนาด 1-100 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 88 ของเกษตรกรที่ปลูกอ้อยและเป็นสัดส่วนของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกอ้อยทั้งหมดอำเภอแก้งสนามนาง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 30 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรยังขาดการจัดการโซ่คุณค่าในการปลูกอ้อยหลายด้าน ได้แก่ ด้านของเงินทุน ด้านของแรงงาน ด้านของการพัฒนาเทคโนโลยี ด้านการเพิ่มความรู้ในการปลูกอ้อยและด้านปัจจัยการผลิต การศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนในการปลูกอ้อย ได้มีการแบ่งเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือเกษตรกรที่ใช้เครื่องจักรร่วมกับแรงงานคนในการปลูกอ้อยและเกษตรกรที่ใช้เฉพาะแรงงานคนในการปลูกอ้อย พบว่าเกษตรกรที่มีการใช้เครื่องจักรร่วมกับแรงงานคนมีผลตอบแทนสุทธิที่มากกว่าเกษตรกรที่ใช้เฉพาะแรงงานคน จากต้นทุนที่สูงในส่วนการใช้แรงงานคนอย่างเดียวก็เป็นปัจจัยสำคัญในการขาดการจัดการด้านแรงงานในส่วนของคุณค่า

ศิริรัตน์ แก้วท่า (2554) ศึกษาแบบจำลองเศรษฐกิจมิติอุปสงค์อุปทานมันสำปะหลัง ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิต และการตลาดของมันสำปะหลังไทยและสร้างแบบจำลองอุปสงค์และอุปทานมันสำปะหลังไทยด้วยระบบสมการเกี่ยวเนื่องวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสามชั้น โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิในช่วงปี 2533-2552 ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง แล้วนำไปพยากรณ์อุปสงค์อุปทานและราคา ในปี 2553-2557 รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงราคา

920463792

น้ำมันดิบประเทศคูไบต่อน้ำมันที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง และผลกระทบของนโยบายด้านพลังงานของประเทศจีนต่อปริมาณการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ด

El-Sayed, Dickson, and El-Naggar, (2014) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โซ่คุณค่าของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอียิปต์ เป็นการศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิภาพโซ่คุณค่าของภาคอาหารเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศอียิปต์ ในส่วนการเพิ่มคุณค่า การจ้างงาน กำไร จุดอ่อนและจุดแข็งภายในโซ่คุณค่า จากการศึกษาที่มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้ผลิตอาหาร ผู้ขาย และเกษตรกร และพบว่าการผลิตอาหารสัตว์ในอียิปต์ยังขาดการควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบ มีการใช้อุปกรณ์การผลิตที่ล้าทันสมัยในหลายผู้ประกอบการอาหารสัตว์ ยังขาดความรู้เรื่องการจัดการด้านอาหาร รวมถึงด้านกฎหมายและสิ่งแวดล้อมที่ยังขาดการสนับสนุนรัฐบาลควรให้การสนับสนุนและพัฒนานโยบายสิ่งแวดล้อมรวมถึงการฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่พัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพ

ภรณี ภูเก็ด (2528) ศึกษาการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเพาะปลูกพืชไร่ และพืชทดแทนมันสำปะหลังในจังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ จากหน่วยงานราชการต่าง ๆ โดยใช้วิธีการลิเนียร์โปรแกรมมิ่ง ผลการศึกษาสรุปได้ว่ารัฐบาลควรปล่อยให้ราคามันสำปะหลังเป็นไปตามกลไกของตลาด นั่นคือเมื่อปริมาณผลผลิตมากกว่าปริมาณความต้องการ ราคามันสำปะหลังก็จะลดลงและตราบดีที่ราคาตกลงจนถึง 0.41 บาทต่อกิโลกรัมแล้ว เกษตรกรจะไม่ปลูกมันสำปะหลังอีกต่อไป ถ้าเป็นเช่นนี้รัฐบาลควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แทน และควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวฟ่างลูกผสมสีแดง และถั่วเหลืองผิวมันแทนมันสำปะหลัง เมื่อราคาของพืชทั้งสองเพิ่มขึ้นเป็น 3.29 และ 7.70 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ

Grant, Siem, and Liet, (2006) ศึกษาโซ่คุณค่าข้าวในจังหวัดเดียนเบียนของประเทศเวียดนาม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของโซ่คุณค่า ตั้งแต่การผลิตไปจนกระทั่งถึงผู้บริโภค รวมถึงการนำเสนอศักยภาพของการเลือกพันธุ์ในแง่ของการเพิ่มมูลค่าและการตลาด งานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นการศึกษาที่พันธุ์ข้าว 2 พันธุ์ในจังหวัดเดียนเบียน คือ ข้าวพันธุ์ IR64 และข้าวเหนียวไร่ (Upland sticky rice) โดยผลการศึกษาของงานวิจัยนี้สรุปได้ว่าทั้งข้าวพันธุ์ IR64 และข้าวเหนียวไร่ ต่างก็ไม่ใช่พันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับการลดความยากจนให้กับเกษตรกรรายย่อยในส่วนของของการวิเคราะห์การตลาด พบว่า พันธุ์ข้าวนาดำ (Lowland rice) ที่มีกลิ่นหอมจะมีศักยภาพทางการตลาดที่สูงกว่าข้าวเหนียว สำหรับการศึกษาข้อจำกัดในการเพิ่มผลผลิตของข้าวเหนียวไร่ในจังหวัดเดียนเบียน พบว่า มีข้อจำกัดอยู่ 4 ประการ ได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านศักยภาพของพื้นที่เพาะปลูกและการขยายพื้นที่เพาะปลูก ข้อจำกัดด้านการชลประทาน ข้อจำกัดทางด้านนโยบายของรัฐบาลที่ไม่มีการขยายพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากความกังวลด้านสิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดด้าน

ปริมาณการปลูกข้าวต่อครัวเรือน ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากเนื้อที่สำหรับใช้ในการเพาะปลูกข้าว
ของเกษตรกรในประเทศไทยเวียดนามมีจำกัด

920463792

BUU-IThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

สรุปประเด็นในการศึกษา

ตารางที่ 3 สรุปประเด็นในการศึกษา

ตัวแปร	แหล่งที่มา
การกำหนดราคาสินค้าและภาวะดุลยภาพของตลาด	แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีอุปสงค์และอุปทาน(วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2534, หน้า 34) กล่าวไว้ว่า การกำหนดราคาสินค้าและภาวะดุลยภาพของตลาด หมายถึง อุปสงค์และอุปทานสินค้าเปลี่ยนแปลงไปตามราคาสินค้า โดยอุปสงค์เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับราคา ขณะที่อุปทานเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับราคา ดังนั้นราคาสินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดจะเกิดจากจุดที่จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อเท่ากับจำนวนสินค้าที่ผู้ผลิตเสนอขาย การขายสินค้า ณ ระดับราคาดังกล่าวจะไม่เกิดภาวะสินค้าเหลือ (Surpluses) หรือสินค้าขาด (Shortages)
นโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง	ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง (กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560) กล่าวไว้ว่า นโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง หมายถึง 1) ในปี 2560 คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 8.64 ล้านไร่ ผลผลิตปี 2559/ 2560 ประมาณ 31.19 ล้านตันหัวมันสด 2) มีความต้องการใช้ 28.98 ล้านตันหัวมันสด โดยนำไปแปรรูปเป็นมันเส้น/ มันอัดเม็ด ใช้ในโรงงานอาหารสัตว์ในประเทศ 1.92 ล้านตัน แปรรูปเป็นแป้งมัน ใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศ 7.28 ล้านตัน ส่งออก 16.97 ล้านตัน และแปรรูปในโรงงานเอทานอลใช้ในอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงในประเทศ 2.82 ล้านตัน 3) ผลผลิตคงเหลือ 2.21 ล้านตัน (คิดเป็นมันเส้น 0.913 ล้านตัน/ อัตราแปรรูปสภาพหัวมันสด 2.42 กิโลกรัม ได้มันเส้น 1 กิโลกรัม) 4) สถิติส่งออกมันเส้น ปี 2559 ปริมาณ 6.40 ล้านตัน (คิดเป็นหัวมันสด 15.48 ล้านตัน) และนำเข้ามันเส้น 2.37 ล้านตัน คาดว่าส่วนต่างมันเส้น 3.12 ล้านตัน เป็นการนำเข้าตามแนวชายแดน 5) ต้นทุนการผลิต กิโลกรัมละ 1.85 บาท สูงกว่าต้นทุนการผลิตของลาว (กิโลกรัมละ 1 บาท) กัมพูชา (กิโลกรัมละ 1.10 บาท) 6) ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ที่ 3.61 ตัน/ ไร่ ต่ำกว่าลาว (4 ตัน/ ไร่) และใกล้เคียงกับกัมพูชา (3.6 ตัน/ ไร่)

920463792

BUU-IThesis 59930035 Independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มา
การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโซ่คุณค่า (โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านจังหวัดและกลุ่มจังหวัด, สถาบันส่งเสริมการบริหารบ้านเมืองที่ดี) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก หมายถึง วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลังกระบวนการต้นทางการผลิต: พัฒนาปัจจัยพื้นฐานและพัฒนาเกษตรกร
การส่งเสริมการแปรรูป	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโซ่คุณค่า (โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านจังหวัดและกลุ่มจังหวัด, สถาบันส่งเสริมการบริหารบ้านเมืองที่ดี) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการแปรรูป หมายถึง วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง กระบวนการกลางทาง การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม
การพัฒนาระบบการขนส่งและกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโซ่คุณค่า (โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านจังหวัดและกลุ่มจังหวัด, สถาบันส่งเสริมการบริหารบ้านเมืองที่ดี) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการขนส่งและกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน หมายถึง วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง กระบวนการปลายทาง: การตลาดการขนส่งสินค้าและจัดการบริหารสินค้า

920463792

BUU_1Thesis_59930035_independent_study / revv: 31072561_15:50:35 / seq: 93

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ในงานวิจัยใช้แนวทางการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยา คือ เป็นแนวทางการศึกษาโดยวิธีการให้บุคคลอธิบายเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองประสบมา ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีนี้เนื่องจากในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์ของเกษตรกร ผู้ประกอบการถนอมสำปะหลัง และเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมแปรรูป โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ 2 วิธี

1. การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของหมันสำปะหลัง

2. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหมันสำปะหลัง กลุ่มผู้ประกอบการถนอมสำปะหลัง และกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. เกษตรกรผู้เพาะปลูกหมันสำปะหลัง จำนวน 5 ราย โดยคัดเลือกจากเกษตรกรผู้มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกหมันสำปะหลังไม่ต่ำกว่า 10 ปี
2. ผู้ประกอบการถนอมหมันสำปะหลัง ในเขต อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 2 ราย คัดเลือกจากผู้ประกอบการขนาดใหญ่และมีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 10 ปี
3. เจ้าของกิจการแปรรูปหมันสำปะหลัง จำนวน 2 ราย คัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์และยอดขายในจำนวนมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ คือ เครื่องมือแนวคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยรายละเอียดในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

920463792

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัย สอบถามบุคคล เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจด้านมันสำปะหลัง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อช่วยในการสร้างแนวคำถาม จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงคำถามให้ สมบูรณ์ขึ้น

2. กำหนดหัวข้อประเด็นหลัก และประเด็นย่อยของแบบสัมภาษณ์ เพื่อช่วยในการสร้าง แนวคำถามให้ครอบคลุมมีรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการศึกษาให้ครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย

1. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านสภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง, ด้าน เศรษฐกิจ, การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก, แนวทางการแก้ไข

2. ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านการกำหนดราคาของมันสำปะหลัง และคุณภาพของตลาด, การส่งเสริมการแปรรูป, นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางการแก้ไข

3. โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ศึกษาในด้านการกำหนดราคาของมันสำปะหลัง และ คุณภาพของตลาด, การพัฒนาระบบการขนส่งและกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน, นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางการแก้ไข

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำเครื่องมือแนวคำถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.1 ดร. กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 นางจินตนา เพ็ชรผดู่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง

1.3 นายสนิท ต้นสมบัติ ผู้อำนวยการสหกรณ์การเกษตรกรบรินทร์บุรี

2. เขียนและพัฒนาข้อคำถาม โดยนำข้อคำถามที่เขียนขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา ก่อนนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนาม (Field Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data)

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ศึกษาวิธีการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์จากเอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหา จะได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data)

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การบันทึกจะช่วยทำให้การศึกษาภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์หรือมีคุณภาพ เพราะหากใช้เพียงการจำอย่างเดียว อาจจะทำให้ข้อมูลขาดหายหรือคลาดเคลื่อนไปได้ โดยผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลจากการสนทนาพูดคุยหรือการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองมากที่สุดและไม่ให้เกิดความระแวงระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล จึงบันทึกหลังจากเสร็จสิ้นการสนทนา แต่ในบางครั้งผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลใช้เทปบันทึกเสียงช่วยเก็บข้อมูลในกรณีที่เป็นข้อมูลที่สำคัญ ๆ มากที่ไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด แต่มีประโยชน์เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้มากที่สุด โดยไม่ตกหล่นและข้อมูลที่ได้เป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างความสนิทสนมไว้วางใจและเป็นกันเองเป็นอย่างมาก ทำให้การสนทนามีความเป็นธรรมชาติมากที่สุดด้วยและหลังจากนั้นผู้วิจัยจะรีบถอดเทปบันทึกเสียงทันที

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 8 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องมือแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้ว จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเรียบเรียงข้อมูลตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดประเด็นในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูล โดยในแต่ละวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกการถอดเทปบันทึกเสียง มาจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นต่าง ๆ พิจารณาข้อมูลที่ได้แต่ละครั้ง

ว่ามีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะตอบคำถามได้หรือไม่ และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

2. การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ของข้อมูลได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์แล้วนำไปจัดเป็นหมวดหมู่ แยกประเภท และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดเพื่อหาข้อสรุป ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนเป็นภาพรวมที่สามารถตอบคำถามได้จึงเขียนบรรยายเพื่อนำเสนองานต่อไป

3. นำข้อสรุปไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความถูกต้องอีกครั้งแล้วจึงจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

920463792

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องแนวทางแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัด ปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในเขต อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยเก็บข้อมูลตัวอย่างจาก 1) เกษตรกรผู้เพาะปลูกหมันสำปะหลัง จำนวน 5 ราย 2) ผู้ประกอบการลานมันจำนวน 2 ราย 3) เจ้าของ โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 2 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 กลุ่ม โดยสามารถแบ่งข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เกษตรกรผู้เพาะปลูกหมันสำปะหลัง

ข้อมูลของเกษตรกรผู้เพาะปลูกหมันสำปะหลัง, สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง, การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก, แนวทางในการแก้ไข

2. ผู้ประกอบการลานมัน

ข้อมูลของผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง, การกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด, การส่งเสริมการแปรรูป, นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางแก้ไข

3. เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม, การกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด, การพัฒนาระบบการขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน, นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง, แนวทางแก้ไข

920463792

ผลการศึกษาข้อมูล

เกษตรกร

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลัง

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลัง

เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลัง	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ เพาะปลูkmันสำปะหลัง	
	เพศ	อายุ
เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลังคนที่ 1	ชาย	43
เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลังคนที่ 2	หญิง	50
เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลังคนที่ 3	ชาย	38
เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลังคนที่ 4	ชาย	39
เกษตรกรผู้เพาะปลูkmันสำปะหลังคนที่ 5	หญิง	35

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง พบว่า โดยส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ ของตนเองในการปลูkmันสำปะหลัง แต่ก็มีบางส่วนเช่าหรือได้พื้นที่ในการเพาะปลูกฟรี และบางส่วนทำการเพาะปลูกทั้งบนพื้นที่ของตนเอง และพื้นที่เช่า เกษตรกรใช้แรงงานว่าจ้างทั้งหมดในการปลูkmันสำปะหลังเพราะ พื้นที่เยอะไม่สามารถทำคนเดียวได้ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูkmันสำปะหลังจากเพื่อนบ้านที่ปลูkmันสำปะหลัง รองลงมาคือ สมาชิกภายในครอบครัว และญาติ และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ที่ถูกต้อง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรได้เป็นอย่างดี ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มาติดต่อเจ้าหน้าที่ โดยตรงแล้ว ยังส่งผลต่อการเผยแพร่ความรู้กันเองในหมู่เกษตรกรอีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากหากเกษตรกร ส่วนหนึ่งในพื้นที่ สามารถยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ก็อาจจะส่งผลให้เกษตรกรรายอื่น ๆ ได้เห็น และรับรู้ถึงผลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากเกษตรกรเพื่อนบ้านหรือญาติและปฏิบัติตามแหล่งข้อมูล และความรู้หลักอื่น ๆ ของเกษตรกร ได้แก่ การฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และร้านค้าที่จำหน่ายปัจจัยในการผลิตในพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจ

920463792

ในขณะที่การรับรู้ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังที่เกษตรกรใช้มีหลากหลาย แต่ส่วนมาก เกษตรกรจะทราบสื่อข่าวสารความรู้ได้จากโทรทัศน์ จากคำแนะนำและเอกสารเผยแพร่ และจากวิทยุ ดังนั้น การส่งเสริมความรู้หรือเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา รวมถึงการเตือนเกี่ยวกับการระบาดของโรคมันสำปะหลัง ควรเน้นการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหลัก และหากเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลัง ส่วนใหญ่จะปรึกษาปัญหาที่บ้าน รongลงมาคือ การศึกษาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเกษตรกรผู้นำท้องถิ่น ซึ่งการที่เกษตรกรเลือกปรึกษาปัญหาที่บ้านเป็นหลัก อาจเนื่องมาจากมีความใกล้ชิดกัน สามารถปรึกษาปัญหาได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรด้วยจึงถือว่าเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทสำคัญมากเช่นกัน ดังนั้น ในการเลือกเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงาน ควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกษตรกรได้เป็นอย่างดี การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้ได้ เรียนรู้เทคโนโลยีและความรู้ใหม่ รวมทั้งทันต่อข่าวสารอยู่เสมอจะช่วยให้การพัฒนากระบวนการผลิตมันสำปะหลังได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การนำเทคนิคการจัดการความรู้ (Knowledge management) มาใช้ก็จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ความรู้และช่วยแก้ปัญหาในการผลิตมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกร ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ พบว่าเกษตรกรจำนวนหนึ่งมีการบันทึกข้อมูลการเพาะปลูก ส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลเนื่องจากต้องการทราบต้นทุนการผลิต และนำมาใช้คำนวณผลกำไรเป็นหลัก มีเพียงเกษตรกรบางส่วนเท่านั้นที่บันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการจัดการแปลงเพาะปลูก เช่น บันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ยแต่ละครั้ง โดยเฉพาะผู้ที่มีการแปลงเพาะปลูกหลายแปลงหรือนำข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการเพาะปลูกในรอบถัดไปหรือเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ ที่ได้เรียนรู้มา ส่วนเกษตรกรที่ไม่บันทึกข้อมูลนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ายุ่งยากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นหรือไม่ทราบว่าควรจะบันทึกข้อมูลใดบ้าง ดังนั้น การให้ความรู้เกษตรกรในเรื่องการบันทึกข้อมูลและการนำข้อมูลที่ได้ บันทึกไว้มาใช้ประกอบการตัดสินใจ ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างมาก

เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกมันสำปะหลังในช่วงต้นฤดูฝน (มีนาคม-พฤษภาคม) เพื่ออาศัยน้ำฝนในการเจริญเติบโตของมันสำปะหลังในแปลง ระยะเวลาปลูกที่ใช้จะค่อนข้างแตกต่างกัน โดยมากจะไม่นิยมปลูก พืชแซมในไร่มันสำปะหลัง และมักไม่มีการเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น เนื่องจากพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและไม่มีแหล่งน้ำ จึงไม่เหมาะที่จะเพาะปลูกพืชชนิดอื่น การวางแผนการเพาะปลูก ซึ่งส่วนมากจะเป็นการวางแผนเตรียมปัจจัยการผลิต เช่น เตรียมพันธุ์คัดเลือกพันธุ์ที่จะใช้วางแผนการเตรียมแปลง หาปุ๋ย หมักปุ๋ย ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการวางแผนอื่น เช่น วางแผนการปลูกพืชโดยพิจารณาราคาพืชอื่น ๆ ประกอบ

920463792

BUU-1Thesis 59930035 independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก

จากผลการศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผน ด้านสภาพแวดล้อมของการเพาะปลูก มันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกร พบว่า โดยสภาพพื้นที่ในการปลูกของเกษตรกร โดยมากเป็นที่ดอน และมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วน สำหรับพันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกร ส่วนใหญ่ปลูก คือ มันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ CMR 89 ซึ่งจะมีสัดส่วนของพันธุ์ที่นิยมปลูกในเขตพื้นที่ต่าง ๆ แตกต่างกัน พบว่า ประเทศไทยมีการกระจายท่อนพันธุ์ได้ดี ท่อนพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนใหญ่จะมาจากไร่ของตนเอง โดยมักใช้จำนวนท่อนพันธุ์น้อยกว่า 1,000 ท่อนต่อไร่ ถึง 1,000-2,000 ท่อนต่อไร่ โดยมากจะใช้ท่อนพันธุ์มีอายุ 8-10 เดือน โดยตัดท่อนพันธุ์ให้ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร ส่วนใหญ่มีการเตรียมท่อนพันธุ์โดยการคัดขนาดหรืออายุของท่อนพันธุ์ และชุบท่อนพันธุ์ด้วย สารกำจัดแมลงสอร์โอมหรือน้ำมูลสุกร โดยรวมแล้ว จัดได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีวิธีการปฏิบัติในการเตรียมท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม

จากผลการศึกษาการบริหารจัดการในการดูแลรักษาในการเตรียมดิน พบว่า ก่อนปลูกใช้การไถด้วยพล 3 แล้วพรวนด้วยพล 7 ส่วนใหญ่จะทำการไถ 1-2 ครั้ง มีการยกร่องปลูก และมักไถกลบเศษซากในแปลงเพื่อช่วยบำรุงดิน สำหรับการใส่ปุ๋ยนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยชีวภาพ ส่วนปุ๋ยชนิดอื่น ๆ จะมี เกษตรกรจำนวนน้อยที่ใช้ เกษตรกรส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง คือ ใช้มูลไกรร่งพื่นก่อนปลูก และหลังจากปลูกมันสำปะหลังแล้วไประยะหนึ่ง ซึ่งระยะเวลาที่ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 (และครั้งที่ 3) นั้นจะแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงตั้งแต่ 1 เดือนถึง 6 เดือน หลังปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่ดำเนินการกำจัดวัชพืชในแปลง โดยเกษตรกรจำนวนมากถึง ใช้สารกำจัดวัชพืช ร่องลงมา คือ การใช้จอบถาก และการใช้รถไถเดินตาม ศัตรูพืชที่พบมากที่สุด คือ เพลี้ยแป้ง ส่วนโรคที่พบมาก ได้แก่ โรคหัวเน่า โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล เมื่อเกิดปัญหาการระบาดของศัตรู พืชและโรคพืช ส่วน ใหญ่เกษตรกรจะไม่ได้ ใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชและโรคพืช รวมทั้งไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เนื่องจากไม่มีความรู้ และพบว่าถึงใช้สารเคมีก็ไม่หาย ซึ่งเมื่อมีศัตรูพืช และโรคพืชเกิดขึ้น ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรอย่างมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรเร่งให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืชที่ถูกต้องแก่เกษตรกร เพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้น สำหรับการจัดซื้อปัจจัยการผลิต (เช่น ปุ๋ยเคมีสารควบคุมวัชพืช เป็นต้น) พบว่า เกษตรกรมักจะทำการซื้อเมื่อใช้และไม่ซื้อพร้อมกัน เนื่องจากปัจจัยการผลิตเหล่านี้มีราคาแพงและหากเก็บรักษาไม่ดี ก็จะทำให้เสียได้ นอกจากนี้ พบว่ามีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่จะรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตกับเพื่อนบ้าน โดยมาก มักจะซื้อเองจากร้านค้าในหมู่บ้าน บางรายจะซื้อจากร้านค้าในตัวเมือง เมื่อมีการเดินทางไปขายผลิตผลหรือทำธุระ เนื่องจากที่ราคาถูกกว่า มีเพียงบางรายเท่านั้นที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ และซื้อปัจจัยการผลิตจากสหกรณ์

920463792

จากผลการศึกษาในการบริหารจัดการในการใช้น้ำของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเป็นหลัก มักไม่มีการให้น้ำเพิ่ม โดยเกษตรกรที่มีการให้น้ำเพิ่มแก่มันสำปะหลัง ส่วนใหญ่จะอาศัยแหล่งน้ำจากบ่อน้ำและคลองชลประทาน และมักใช้ระบบสปริงเกอร์ติดตั้งบนพื้นดิน การที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำเพิ่ม ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการเพิ่มต้นทุนการผลิต แต่ก็มีเกษตรกรบางรายที่ต้องการให้น้ำเพิ่มแก่พืช แต่อยู่ไกลจากแหล่งน้ำ ซึ่งหากทางภาครัฐช่วย ดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกรเหล่านี้ก็จะสามารถช่วยเพิ่มประมาณผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรได้

จากผลการศึกษาในการบริหารจัดการในการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่ออายุของมันสำปะหลังประมาณ 10-12 เดือน ซึ่งเป็นช่วง อายุที่เหมาะสม บางรายอาจเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังอ่อนเกินไป เนื่องจากราคารับซื้อในตลาดในช่วงนั้นสูง หรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินทำให้เกษตรกรรีบขุดหัวมันสำปะหลังออกมาขายสำหรับเกษตรกรบางรายที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังแก่ (เก็บเกี่ยวที่อายุมากกว่า 12 เดือน โดยมากจะนิยมเก็บเกี่ยวที่อายุประมาณ 18 เดือน ดังนั้น จึงมีรอบการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังน้อยกว่า 1 ครั้งต่อปี) ให้เหตุผลว่าคิดว่าการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังแก่ ให้ผลคุ้มค่ากว่า เพราะถึงแม้ว่าเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันจะลดลงได้ราคาต่ำ และขายให้กับโรงงานแปรรูปแป้งมันสำปะหลังไม่ค่อยได้แต่เมื่อเทียบกับน้ำหนักหัวมันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้นและค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อปีที่ลดลงแล้ว โดยรวมจะได้กำไรมากกว่า ซึ่งความเชื่อดังกล่าวอาจเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ โดยเฉพาะในบางพื้นที่ที่นิยมรับซื้อหัวมันสำปะหลังแบบเหมารวม โดยไม่พิจารณาเปอร์เซ็นต์แป้ง นอกจากนี้พบว่า มีเกษตรกรบางรายที่ทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังทั้ง 2 รูปแบบ กล่าวคือ แบ่งขุดมันสำปะหลังที่อายุ 10-12 เดือน และเก็บบางแปลงไว้ขุดที่อายุมากกว่า 12 เดือน ดังนั้น หากให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุที่เหมาะสมควรมีการศึกษาถึงผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับในการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่อายุต่างกัน และนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตั้งราคารับซื้อมันสำปะหลังที่เหมาะสมต่อไป โดยเฉลี่ยเกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังได้ 4-6 ต้นต่อไร่ หรือน้อยกว่า 4 ต้นต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อยที่สามารถปลูกได้ผลผลิตมากกว่านี้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า บางรายสามารถปลูกมันสำปะหลังได้มากถึง 8-10 ต้นต่อไร่ในบางปี เมื่อสภาพอากาศเอื้ออำนวยเปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยที่ได้ส่วนมากจะอยู่ในช่วง 26-28 % รองลงมาคือ เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยประมาณ 28-30 % ซึ่งความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ทั้งจากสภาพแวดล้อมในการเพาะปลูก สภาพดิน สภาพอากาศ พันธุ์ที่ใช้ และการปฏิบัติดูแลรักษาผลผลิตในแปลงและการเก็บเกี่ยวผลผลิตนั้น เกษตรกรมักจะว่าจ้างแรงงานมาช่วยในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่จะใช้ แรงงานคนเก็บเกี่ยวมากกว่าใช้เครื่องทุ่นแรง การที่จะเก็บผลผลิตทั้งหมดในครั้งเดียวหรือทยอยเก็บนั้น มักจะขึ้นกับประมาณผลผลิตที่จะต้อง

920463792

เก็บเกี่ยว และจำนวนแรงงานที่จัดหาได้เป็นหลัก นอกจากนี้ พบว่ามี ปัญหาการเน่าเสียของผลผลิตมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากฝนที่ตกลงมาในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

แนวทางในการแก้ไข

จากผลการศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพื่อเพิ่มผลผลิตของมันสำปะหลังและให้มีศักยภาพในการให้ผลผลิตเป็นไปตามคาดหวังของเกษตรกรได้นั้น มีแนวทางการเพิ่มผลผลิต ดังนี้

1. การใช้พันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ การเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก เป็นการลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงและดูแลรักษา เพื่อปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับชนิดของพันธุ์พืชนั้น จากความแตกต่างของชุดดินในพื้นที่ปลูกและความหลากหลายของพันธุ์มันสำปะหลัง แบบจำลองพืช สามารถจำแนกความเหมาะสมของพันธุ์ตามลักษณะของชุดดิน โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกที่มีลักษณะเนื้อดินเป็น ดินร่วนปนทราย ควรใช้พันธุ์ระยะของ 7 ระยะของ 72 ระยะของ 90 เกษตรศาสตร์ 50 และระยะของ 5 ดินร่วนเหนียวควร ใช้พันธุ์ระยะของ 7 ระยะของ 5 เกษตรศาสตร์ 50 ระยะของ 72 และCMR 35-22-196 ทรายปนดินร่วน ควรใช้พันธุ์ระยะของ 9 และCMR 35-22-196 การเลือกใช้พันธุ์เหล่านี้มีข้อจำกัดแตกต่างกัน เช่น บางพันธุ์ถ้าปลูกในสภาพแวดล้อมที่ดินมีความ อุดมสมบูรณ์สูง ไม่มีความสมดุลของธาตุอาหาร จะมีการเจริญเติบโตทางส่วนเหนือดินมากกว่าการสะสมน้ำหนักในส่วนใต้ดิน เช่น พันธุ์ระยะของ 9 หรือบางพันธุ์สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในสภาพที่ดินมี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 และก็มีบางพันธุ์ที่สามารถสร้างหัวได้เร็ว เช่น พันธุ์ระยะของ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรต้องพิจารณาเองว่า มันสำปะหลังพันธุ์เหล่านี้เหมาะสมที่จะปลูกในสภาพพื้นที่ของ ตัวเองหรือไม่ อาจทดลองปลูกในพื้นที่น้อย ๆ ก่อน ถ้าพันธุ์ได้เหมาะสมค่อยขยายเพิ่มในปีต่อไป

2. ฤดูปลูกที่เหมาะสม หลักสำคัญในการเลือกฤดูปลูก คือ ควรจัดวันปลูกเพื่อให้มันสำปะหลังช่วง อายุ 3-12 เดือนได้รับน้ำฝนมากที่สุด ผลผลิตจะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในช่วงอายุช่วงเวลาปลูกที่ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แหล่งปลูกมันสำปะหลัง ได้แก่ การปลูกในช่วงต้นฤดูฝน และจากความแตกต่างของพื้นที่ควรเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับเดือนปลูก มันสำปะหลังพันธุ์ระยะของ 72 ระยะของ 9 CMR 35-22-196 และเกษตรศาสตร์ 50 เริ่มปลูกได้ตั้งแต่เดือนมีนาคมจนถึงเดือน พฤษภาคม พันธุ์ระยะของ 5 และระยะของ 90 ควรเริ่มปลูกในเดือนเมษายน และพฤษภาคม ส่วนพันธุ์ระยะของ 7 จะให้ผลผลิตสูงเมื่อในปลูก เดือนพฤษภาคมและเมษายน ตามลำดับ

3. ไม่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังอายุต่ำกว่า 10-12 เดือน การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่มีอายุน้อย ขณะที่มันสำปะหลังกำลังเจริญเติบโต ทำให้มีการสะสมน้ำหนักของมันสำปะหลังต่ำ เป็นผลให้มันสำปะหลังหัวเล็กส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับ การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่อายุ

920463792

BUU-1Thesis 59930035 Independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

12 เดือน จะมีการสะสมน้ำหนัก ในหัวมากขึ้น หัวมีขนาดใหญ่ แต่ก็ไม่ควรปล่อยให้มันสำปะหลังมีอายุมากกว่า 18 เดือน เพราะจะทำให้หัวฝ่อ มีเปอร์เซ็นต์แป้งลดลง

4. การปรับปรุงบำรุงดิน ไม่ควรใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานทำให้ ดินขาดความสมดุล ควรใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพร่วมด้วย ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์จะช่วยในการปรับโครงสร้างของดินทำให้เกิดสมดุลของธาตุอาหาร เพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน และควรไถระเบิดดินดานในพื้นที่ที่มีดินดาน

5. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มันสำปะหลังจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูงในดินที่มีพีเอช (pH) 5-6 ความอุดมสมบูรณ์ดินต่ำ โดยเฉพาะอินทรีย์วัตถุน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ดินโปร่ง ร่วนซุย ไม่แน่น ทึบ คำนแนะนำการใช้ปุ๋ยกับมันสำปะหลังของกรมวิชาการเกษตร แนะนำให้ใช้อัตรา 16-8-16 กก./ไร่ (N-P2 O 5 -K 2 O) ในดินทรายถึงดินร่วนปนทราย และอัตรา 8-4-8 กก./ไร่ (N-P2 O 5 -K 2 O) ในดินร่วนถึงดินเหนียว แต่การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินจะช่วยลดจำนวนปุ๋ย และประหยัดค่าใช้จ่าย ดังนั้น การใช้ปุ๋ย จำเป็นต้องตรวจดินเบื้องต้นว่า ดินมีปริมาณธาตุอาหารพืช โดยเฉพาะไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และ โพแทสเซียมมากน้อยเพียงใด

6. การกำจัดวัชพืชในช่วงเวลาที่เหมาะสม ธรรมชาติของมันสำปะหลังต้องการปุ๋ย ที่อายุ 1-2 เดือนหลังปลูก การปล่อยให้วัชพืชขึ้นมากจะทำให้ผลผลิตลดลง เกษตรกรสามารถกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงคนที่อายุ 30 วันหลังปลูก หรือใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชแบบสัมผัสฉีดพ่นเมื่ออายุ 30 วัน และ 60 วัน หลังปลูก

7. สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ในการนำเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังสู่เกษตรกร โดยจัดเวทีชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายประสานงานเครือข่าย จัดเตรียมเอกสารชี้แจงและประชาสัมพันธ์ สำรวจสภาพพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกร ติดตามให้คำแนะนำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแปลงสาธิต/ทดสอบมันสำปะหลังพันธุ์ดีเทคโนโลยี การผลิต โดยมีนักวิชาการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

ผู้ประกอบการลานมัน

2. ข้อมูลของผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการลานมัน

ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง	ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ลานมันสำปะหลัง	
	เพศ	อายุ
ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลังคนที่ 1	หญิง	50
ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลังคนที่ 2	หญิง	54

การกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด

จากผลการศึกษาการกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด พบว่า ในการกำหนดราคาซื้อขายหัวมันสำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบคละหรือเหมารวมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามกลไกของตลาด กล่าวคือ ในพื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยต่ำ มักนิยมซื้อขายมันสำปะหลัง แบบเหมารวม ขณะที่พื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยค่อนข้างสูงจะนิยมซื้อขายมันสำปะหลังตามเปอร์เซ็นต์แป้ง ยกเว้นในช่วงเวลาที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการลานมันและโรงงานแปรรูปก็อาจรับซื้อมันสำปะหลังแบบเหมารวม เพื่อจูงใจเกษตรกรทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ให้นำมันสำปะหลังมาจำหน่าย การรับซื้อมันสำปะหลังแบบเหมารวมนั้น ทำให้เกษตรกรในบางพื้นที่ไม่ใส่ใจที่จะปรับปรุงคุณภาพการเพาะปลูกในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง และเน้นแต่การเพิ่มปริมาณ ผลผลิตเท่านั้น ซึ่งเกษตรกรบางรายยังนิยมยึดเวลาในการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังออกไป แม้จะทราบว่าจะทำให้เปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันสำปะหลังลดต่ำลง เนื่องจากจะได้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น หากต้องการปรับปรุงคุณภาพของมันสำปะหลังในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง จะต้องมีการกำหนดราคาซื้อขายตามเปอร์เซ็นต์แป้งและแบบเหมารวมให้แตกต่างกันมากพอที่จะสามารถจูงใจให้เกษตรกรมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูงขึ้น

ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน จนอาจเกิดการรวมกลุ่มเพื่อ

ประท้วงขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันมาก ดังเช่น เหตุการณ์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงปีเพาะปลูก 2550/ 51 เกษตรกรจำนวนมากได้หันมาปลูกมันสำปะหลังมากขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 ได้ปรับตัวสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์อันเป็นผลมาจากการที่ผลผลิตธัญพืชในตลาดโลกมีปริมาณต่ำมาก จนเกิดปัญหาวิกฤตอาหารส่งผลให้ราคาธัญพืชและแป้งที่ทำจากธัญพืช ปรับตัวสูงขึ้นมาก ประกอบกับ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีมูลค่าสูงขึ้น ปริมาณความต้องการมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ซึ่งนิยมใช้เป็นวัตถุดิบทดแทนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงเพิ่มสูงขึ้นมาก แต่ในช่วงปีเพาะปลูก 2551/ 52 ภาวะการณ์ด้านอาหารและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเริ่มปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติทำให้ความต้องการมันสำปะหลังลดต่ำลง ส่งผลให้ราคารับซื้อหัวมันสดในตลาด แตกต่างจากราคารับซื้อหัวมันสดในโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังมาก เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในหลายเขตพื้นที่จึงได้รวมตัวกันปิดถนน เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการให้ความช่วยเหลือ จนต้องมีการเพิ่มปริมาณการรับจำนำมันสำปะหลังในโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง จากเดิมที่ได้ตั้งไว้ที่ 5 ล้านตัน เป็น 10 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 และเพิ่มเป็น 13 ล้านตันในช่วงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ซึ่งจากผลการประเมินการดำเนินการของโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี 2551/ 52 พบว่า ประสิทธิภาพการขาดทุนจากการดำเนินการ ณ สิ้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ได้สูงถึงประมาณ 9,700 ล้านบาท ในประเด็นผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านได้ เสนอให้ใช้ แนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรด้วยการประกันราคาพืชผลแทน แนวทางดังกล่าวจะสามารถช่วยลดปัญหาการขาดทุนของเกษตรกรได้ สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนให้แก่ เกษตรกร อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ไม่บิดเบือนกลไกการตลาดและยังสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ๆ ได้ มาตรการประกันราคาพืชผลนี้จะเริ่มนำมาใช้ในการรักษาเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรต่าง ๆ รวมทั้งหัวมันสำปะหลังสด ในฤดูกาลผลิตปี 2552/ 53

การส่งเสริมการแปรรูป

จากผลการศึกษาการส่งเสริมการแปรรูป พบว่า อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปหัวมันสำปะหลังขั้นต้น โดยมันสำปะหลังที่ปลูกในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นมันสำปะหลังที่ปลูกเพื่อป้อนเข้าโรงงาน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่นำมาใช้เพื่อการบริโภคในประเทศ เนื่องจากโดยธรรมชาติมันสำปะหลังจะมีรสขมจากกรดไซยานิกที่มีอยู่ในหัวมัน ๆ มีเพียงบางพันธุ์เท่านั้นที่สามารถนำมารับประทานได้ มันสำปะหลังเป็นพืชที่ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน มีน้ำเป็นองค์ประกอบถึงกว่า ร้อยละ 60 เมื่อหัวมัน ๆ ถูกขูดขึ้นมาแล้ว จึงต้องมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ขึ้นต้นก่อน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ก่อนที่จะจำหน่ายต่อให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบต่อไป โดยการลดความชื้นด้วยการทำให้แห้ง

เพื่อให้มีร้อยละของแป้งสูงขึ้น และเหมาะต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแปรรูปขั้นต้น ที่ผลิตกันอยู่ในประเทศไทยมี มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมัน โดยผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแปรรูปขั้นต้นที่ผลิตในประเทศไทยในแต่ละปีส่วนใหญ่ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง คือ มันเส้น (Tapioca chips) เกษตรกรสามารถแปรรูปหัวมันสดเป็นมันเส้นได้เอง เพื่อเพิ่มมูลค่าหัวมันสด โดยทำความสะอาดหัวมันก่อนใช้เครื่องตัดหัวมันเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำไป ตากแดดบนลานซีเมนต์ที่ปูด้วยวัสดุ เช่น ตะแกรงเหล็กเพื่อป้องกันฝุ่นละอองประมาณ 2-3 วัน โดยต้องคอยพลิกมันเส้นทุก 1-2 ชั่วโมง ด้วยแรงงานคนหรือรถแทรกเตอร์ เพื่อให้มันเส้นแห้งทั่วถึง เมื่อมันเส้นแห้งดีแล้วจึงทำการเก็บเพื่อส่งขายให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์หรือโรงงานผลิตมันอัดเม็ดต่อไป โดยปกติหัวมันสด 2.25 กิโลกรัม จะผลิตมันเส้นได้ 1 กิโลกรัม ลานมันจะตั้งอยู่ใกล้แหล่งปลูกมันสำปะหลังเพราะต้องรีบแปรรูปหัวมันทันทีหลัง การเก็บเกี่ยว ประกอบกับเงินลงทุนที่ไม่สูงนัก ทำให้มีการตั้งลานมันเป็นจำนวนมาก

นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษานโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับมันสำปะหลังมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่านโยบายที่ผู้ประกอบการนำมาใช้คือเน้นการลดต้นทุนและเน้นคุณภาพและการบริการ เพราะ การแปรรูปมันสำปะหลังนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง เช่น เครื่องจักร แรงงาน เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออก ไปขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้าลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุนโดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสดูที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

แนวทางแก้ไข

จากผลการศึกษาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักเกณฑ์การรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ โดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ที่ 1.70 บาทต่อกิโลกรัมที่เปอร์เซ็นต์แป้ง 25 % ซึ่งใช้เกณฑ์ต้นทุนการผลิต ณ ไร่ นา ที่ 1.21 บาทต่อกิโลกรัม รวมค่าขนส่ง 0.15 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนอีกร้อยละ 25 หรือเท่ากับ 0.34 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำกับ ธกส. โดยเกษตรกรจะไม่สามารถ

ชุดหัวมันสำปะหลังสดออกจำหน่ายก่อนครบกำหนดระยะเวลาประกันได้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาประกัน หากราคาในตลาดต่ำกว่าราคาประกันที่ได้ตกลงไว้ เกษตรกรจะได้รับเงินชดเชยเท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาด หากราคาตลาดสูงกว่าราคาประกัน เกษตรกรจะขายหัวมันสดในตลาดท้องถิ่นได้ตามปกติ การกำหนดราคาตลาดอ้างอิง คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ยราคาซื้อขายมันเส้น ณ โกดังผู้ส่งออกและราคาซื้อขายแป้งมันสำปะหลัง ณ หน้าโกดังท่าเรือกรุงเทพเฉลี่ยย้อนหลัง 15 วัน โดยถ่วงน้ำหนักประมาณการแปรรูปเป็นมันเส้นและแป้งมันสำปะหลังในสัดส่วน 2:1 หักค่าขนส่งเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักผลผลิตแต่ละจังหวัด (0.42 บาทต่อกิโลกรัมสำหรับมันเส้น และ 0.41 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับแป้งมัน) หักค่าแปรสภาพ (0.30 บาทต่อกิโลกรัมสำหรับมันเส้น และ 2.55 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับแป้งมัน) และใช้อัตราแปรสภาพ หัวมันสด 2.38 กิโลกรัมต่อมันเส้น 1 กิโลกรัมและหัวมันสด 4.40 กิโลกรัมต่อแป้งมันสำปะหลัง 1 กิโลกรัม เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนสามารถใช้สิทธิขอรับเงินชดเชยส่วนต่างได้ตามปริมาณที่ผลิตได้จริงและได้แจ้งขึ้นทะเบียนไว้แต่ไม่เกินครัวเรือนละ 100 ตัน โดยใช้สิทธิได้หลังจากวันทำสัญญา 45 วัน แต่ไม่เกิน 6 เดือน

เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

3. ข้อมูลของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม	ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม	
	เพศ	อายุ
เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมคนที่ 1	ชาย	57
เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมคนที่ 2	ชาย	60

การกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด

จากผลการศึกษากำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด พบว่า ในการกำหนดราคารับซื้อหัวมันสำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบคละหรือเหมารวมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามกลไกของตลาด กล่าวคือ ในพื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยต่ำ มักนิยมซื้อขายมันสำปะหลัง แบบเหมารวม ขณะที่พื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยค่อนข้างสูง

จะนิยมซื้อขายน้ำมัน สำปะหลังตามเปอร์เซ็นต์แป้ง ยกเว้นในช่วงเวลาที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการลานมันและโรงงานแปรรูปที่อาจรับซื้อน้ำมันสำปะหลังแบบเหมารวม เพื่อจูงใจเกษตรกรทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ให้นำมันสำปะหลังมาจำหน่าย การรับซื้อน้ำมันสำปะหลังแบบเหมารวมนั้น ทำให้เกษตรกรในบางพื้นที่ไม่ใส่ใจที่จะปรับปรุงคุณภาพการเพาะปลูกในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง และเน้นแต่การเพิ่มปริมาณ ผลผลิตเท่านั้น ซึ่งเกษตรกรบางรายยังนิยมยืดเวลาในการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังออกไป แม้จะทราบว่าจะทำให้เปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันสำปะหลังลดต่ำลง เนื่องจากจะได้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น หากต้องการปรับปรุงคุณภาพของน้ำมันสำปะหลังในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง จะต้องมีการกำหนดราคาซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและแบบเหมารวมให้แตกต่างกันมากพอที่จะสามารถจูงใจให้เกษตรกรมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูงขึ้น

ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน จนอาจเกิดการรวมกลุ่มเพื่อประท้วงขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันมาก ดังเช่นเหตุการณ์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงปีเพาะปลูก 2550/ 51 เกษตรกรจำนวนมากได้หันมาปลูกมันสำปะหลังมากขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 ได้ปรับตัวสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์อันเป็นผลมาจากการที่ผลผลิตธัญพืชในตลาดโลกมีปริมาณต่ำมาก จนเกิดปัญหาวิกฤตอาหารส่งผลให้ราคาธัญพืชและแป้งที่ทำจากธัญพืช ปรับตัวสูงขึ้นมาก ประกอบกับ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีมูลค่าสูงขึ้น ปริมาณความต้องการมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ซึ่งนิยมใช้เป็นวัตถุดิบทดแทนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงเพิ่มสูงขึ้นมาก แต่ในช่วงปีเพาะปลูก 2551/ 52 ภาวะการณ์ด้านอาหารและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเริ่มปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติทำให้ความต้องการมันสำปะหลังลดต่ำลง ส่งผลให้ราคาซื้อหัวมันสดในตลาด แตกต่างจากราคาซื้อหัวมันสดในโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังมาก เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในหลายเขตพื้นที่จึงได้รวมตัวกันปิดถนน เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการให้ความช่วยเหลือ จนต้องมีการเพิ่มปริมาณการรับจ่าน้ำมันสำปะหลังในโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง จากเดิมที่ได้ตั้งไว้ที่ 5 ล้านตัน เป็น 10 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 และเพิ่มเป็น 13 ล้านตันในช่วงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ซึ่งจากผลการประเมินการดำเนินการของโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี 2551/ 52 พบว่า ประสิทธิภาพการขาดทุนจากการดำเนินการ ณ สิ้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ได้สูงถึงประมาณ 9,700 ล้านบาท ในประเด็นผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านได้ เสนอให้ใช้ แนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรด้วยการประกันราคาพืชผลแทน แนวทางดังกล่าวจะสามารถ

920463792

ช่วยลดปัญหาการค้าพืชผลตกต่ำ สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนให้แก่ เกษตรกร อีกทั้งยังเป็น มาตรการที่ไม่บิดเบือนกลไกการตลาดและยังสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ๆ ได้ มาตรการ การประกันราคาพืชผลนี้จะเริ่มนำมาใช้ในการรักษาเสถียรภาพราคาพืชผลทาง การเกษตรต่าง ๆ รวมทั้งห้วมันสำปะหลังสด ในฤดูกาลผลิตปี 2552/ 53

การพัฒนาระบบการขนส่ง การกระจายสินค้าที่ปลอดภัย และมีมาตรฐาน

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัย และมีมาตรฐาน พบว่า การขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศด้วยระบบการขนส่งต่อเนื่อง หลายรูปแบบนั้น มีการใช้ใน 2 รูปแบบหลัก คือ การขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทางถนนร่วมกับ การขนส่งทางลำน้ำ การขนส่งทางถนนนั้นทางโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตแป้งมันสำปะหลังนั้นได้ ขนส่งไปที่คลองเตยเป็นหลัก และแถบ ๆ ปริมาณ และท่าเรือแหลมฉบัง โดยใช้ระยะเวลาในการ ขนส่ง 1 วัน ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตมันอัดเม็ด ส่วนใหญ่จะส่งโรงงานอาหารสัตว์ทั้งหมด เช่น Thai food, สหกรณ์วังน้ำเย็น ขนส่งระบบทางถนนในรัศมี 200 กิโลเมตร ส่งโดยรวมประมาณ 10 แห่ง และการขนส่งที่นำไปส่งท่าเรือต่าง ๆ นั้น ได้มีการใช้เพื่อขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไป ยังต่างประเทศ เช่น จีน ตุรกี เนื่องจากช่วยประหยัดต้นทุนการขนส่งได้มากและสะดวกต่อการขน ถ่ายสินค้า ในการขนส่งต่อเนื่องในรูปแบบนี้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ โดยการเพิ่มปริมาณการ ขนส่งจากเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง และลดต้นทุนดำเนินงาน การพัฒนาระบบการ แข็งขันข้อมูล ข่าวสารความต้องการขนส่งสินค้า เพื่อประโยชน์ในการเจรจาตกลงรับส่งสินค้าขาไป-ขา กลับทางเรือ จะช่วยแก้ปัญหาได้ ส่วนปัญหาด้านผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการฟุ้งกระจายของ ฝุ่นละอองที่เกิดจากการขนถ่ายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและสินค้าเทกองอื่น ๆ ในบริเวณท่าเรือ แหลมฉบังนั้น ได้เสนอแนะให้ประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบทิศทาง และแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

ในขณะที่การขนส่งทางราง พบว่า ปัจจุบันมีการใช้ขนส่งเฉพาะผลิตภัณฑ์แป้งมัน สำปะหลังเพื่อการส่งออกเท่านั้น และยังมีสัดส่วนการใช้ที่น้อย เนื่องจากระบบการขนส่งต่อเนื่อง หลายรูปแบบนี้ยังขาดความพร้อมอยู่มาก ซึ่งภาครัฐก็ได้พยายามปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของ ระบบการขนส่งทางราง โดยได้ทุ่มงบประมาณกว่าหมื่นล้านบาทในการขยายโครงข่ายทางคูให้ เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเดินรถไฟ และเชื่อมโยงระบบการขนส่งจากภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมายังท่าเรือแหลมฉบัง สำหรับในด้านปัญหาการดำเนินงานของการขนส่งทาง ราง ระบบการขนส่งแป้งมันสำปะหลังส่งออกด้วยการขนส่งต่อเนื่องระหว่างทางรถและทางราง ดังนั้น หากสามารถปรับปรุงระบบการขนส่งทางรางให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ก็จะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ในภาพรวมของทั้งประเทศเป็นอย่างมาก

นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษานโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับมันสำปะหลังมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่านโยบายที่ทางเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมนำมาปฏิบัติ ส่วนใหญ่มักจะมองในเรื่องการลดต้นทุน เน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการ เพราะ ค่าขนส่งนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ระยะทางในการเดินทาง เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออกขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้า ลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุนโดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสดูแลที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

แนวทางแก้ไข

จากผลการศึกษาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า สำหรับภาครัฐโดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการสนับสนุนโครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ในการลงทุนในโครงการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง การส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงต่าง ๆ อย่างจริงจัง เพื่อเร่งผลักดันให้เกิดการนำไปใช้จริงในภาคเอกชน นอกจากนี้ควรให้การสนับสนุนเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงในภาคการขนส่งเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งการส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในภาคการขนส่งทางบกนี้จัดเป็นแนวทางการลดต้นทุนการขนส่งที่ต่ำและให้ผลเร็ว จึงควรให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการ สำหรับการขนส่งทางลำนํ้า ควรสนับสนุนการเพิ่มการใช้อรรถประโยชน์ของเรือบรรทุกสินค้า เช่นเดียวกับในรูปแบบการขนส่งอื่น ๆ สำหรับการขนส่งทางราง ควรลดความไม่แน่นอนในการขนส่งทางราง พร้อมทั้งจัดหาทรัพยากรในการขนส่ง ได้แก่ หัวรถจักรและแคร่ เพิ่มเติมให้เหมาะสมต่อปริมาณความต้องการการขนส่ง เปลี่ยนทดแทนหัวรถจักรและแคร่ที่เก่า หมดอายุการใช้งาน และหัวรถจักรที่มีประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงต่ำ ซึ่งหากกระบวนการขนส่งนี้มีความพร้อมในการให้บริการมากขึ้น ก็จะมีผู้ประกอบการหันมาใช้บริการการขนส่งรูปแบบนี้มากขึ้นมาก่อให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ส่งออกอื่น ๆ ในภาพรวมของทั้งประเทศอย่างมาก การปรับปรุงด้านระบบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบนี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย การที่ต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยสูงมากเมื่อ

920463792

เทียบกับประเทศอื่น ๆ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่การขนส่งสินค้าส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังอาศัยการขนส่งทางถนนมิได้ ใช้รูปแบบการขนส่งที่มีต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยต่ำ และมีประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงสูง (เช่น การขนส่งทางรางและการขนส่งทางน้ำ) ในสัดส่วนที่มาก ดังนั้น หากภาครัฐสามารถดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งประสิทธิภาพการให้บริการของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการขนส่งทางราง ให้มีประสิทธิภาพดีได้แล้วจะเป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมสินค้าส่งออกอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากรวมทั้งจะส่งผลถึงการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมากอีกด้วย ทั้งนี้ หากภาครัฐไม่พร้อมที่จะลงทุน อาจพิจารณาเปิดโอกาสให้เอกชน รวมทั้งบริษัทต่างชาติ เข้ามาร่วมลงทุน โดยใช้ระบบให้สัมปทานเพื่อเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานของระบบรางเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการด้านการขนส่ง สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ภาครัฐควรพิจารณาการแปรสภาพรัฐวิสาหกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อยกระดับการให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เทียบเท่าภาคเอกชน ซึ่งการพัฒนาาระบบการขนส่งทางรางนี้ จะสามารถช่วยลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมาก สามารถพัฒนาาระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เติบโตไปอย่างก้าวกระโดดได้เป็นอย่างดี

ผลกระทบโดยรวมในเขตอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ในสถานการณ์ปัจจุบันมันสำปะหลังในเขตอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในระดับมาก คือ ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง รองลงมาคือ การขาดแคลนแรงงาน อาจเนื่องมาจากผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวม มีปัญหาอุปสรรคในเรื่องการบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการปลูกแต่ละปี ในการขาดแคลนแรงงาน อาจเนื่องมาจากมีการอพยพแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม มีปัญหาอุปสรรคเรื่องพื้นที่ปลูก และการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในระดับมาก คือ ราคาผลผลิตต่ำ อาจเนื่องมาจากผลกระทบของสภาวะทางเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้า เกษตรกรมีปัญหาด้านกายภาพในระดับมาก คือ ฝนทิ้งช่วง อาจเนื่องมาจากพื้นที่อำเภอบินทร์บุรี เป็นพื้นที่เกษตรกรรมอาศัยน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำที่พอเพียง

ส่วนผลกระทบทางด้านราคา ในปัจจุบันราคามันสำปะหลังตกต่ำเป็นไปตามกลไกของตลาด เพราะการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดนั้นเป็นการรับซื้อเปอร์เซ็นต์แป้งและรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบคละหรือเหมารวม ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน

จนอาจเกิดการรวมกลุ่มเพื่อประท้วงขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันมาก เช่นเหตุการณ์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงปีเพาะปลูก 2550/ 51 เกษตรกรจำนวนมากได้หันมาปลูกมันสำปะหลังมากขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 ได้ปรับตัวสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์อันเป็นผลมาจากการที่ผลผลิตธัญพืชในตลาดโลกมีปริมาณต่ำมาก จนเกิดปัญหาวิกฤตอาหารส่งผลให้ราคาธัญพืชและแป้งที่ทำจากธัญพืช ปรับตัวสูงขึ้นมาก ประกอบกับ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีมูลค่าสูงขึ้น ปริมาณความต้องการมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ซึ่งนิยมใช้เป็นวัตถุดิบทดแทนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงเพิ่มสูงขึ้นมาก แต่ในช่วงปีเพาะปลูก 2551/ 52 ภาวะการณ์ด้านอาหารและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเริ่มปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติทำให้ความต้องการมันสำปะหลังลดต่ำลง ส่งผลให้ราคารับซื้อหัวมันสดในตลาด แตกต่างจากราคารับซื้อหัวมันสดในโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังมาก เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในหลายเขตพื้นที่จึงได้รวมตัวกันปิดถนน เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

สำหรับการขนส่งออกจากโรงงานจะใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ขนตั้งแต่รถบรรทุกหกล้อจนถึง รถหัวลากตู้คอนเทนเนอร์และยังมีโอกาสในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง แม้เพียงเล็กน้อย ก็จะช่วยลดต้นทุนโดยรวมได้มาก นอกจากนี้ผู้ให้บริการด้านการขนส่งนิยมคิดอัตราค่าขนส่งตามน้ำหนักบรรทุกที่ขนส่ง ได้แก่ คิดในหน่วยบาทต่อกิโลกรัม สำหรับการขนส่งจากไร่ไปจำหน่ายยังสถานประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์หรือในหน่วยบาทต่อตัน สำหรับการขนส่งจากสถานประกอบการไปยังแหล่งอื่น ๆ หากมีการขนส่งในระยะทางที่ไกลขึ้น เช่น นอกเขตพื้นที่ก็จะคิดอัตราค่าขนส่งที่แพงขึ้นในหน่วยบาทต่อน้ำหนักบรรทุก ซึ่งตามหลักการแล้ว การคิดอัตราค่าขนส่งควรพิจารณาทั้งระยะทางและปริมาณสินค้าที่บรรทุก การกำหนดโครงสร้างอัตราค่าขนส่ง จำนวนอัตราค่าขนส่งอย่างมีหลักการโดยพิจารณาทั้งน้ำหนักบรรทุกและระยะทางในการขนส่งบรรทุกเต็มคันรถภายใต้พิสัยค่าน้ำหนักที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งบันทึกข้อมูลการขนส่ง เพื่อควบคุมต้นทุนการดำเนินการ จะช่วยให้ทั้งผู้ประกอบการขนส่งและผู้ว่าจ้างได้รับประโยชน์สามารถลดการได้เปรียบ-เสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการขนส่งและผู้ว่าจ้างได้

แนวทางแก้ไข

แนวทางเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านแรกเป็นการเลือกใช้หรือเลือกปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ดี มันสำปะหลังพันธุ์ดีในที่นี้ หมายถึง พันธุ์ที่ให้ผลผลิตและปริมาณแป้ง (เปอร์เซ็นต์แป้งในหัว) สูง เนื่องจากการซื้อขายหัวมันสำปะหลังราคา จะถูกกำหนดโดยเปอร์เซ็นต์แป้งและน้ำหนักของหัว นอกจากนี้พันธุ์ดียังต้องมีลักษณะอื่น ๆ ที่ ต้องการต้องการ เช่น งอกดี ความอยู่รอดสูง โตเร็ว กลุ่มวัชพืชได้ดี ด้านทานต่อ โรคแมลง ขูดเก็บเกี่ยวง่าย และเป็นพันธุ์ที่

920463792

BUU-1Thesis 59930035 independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ผู้ซื้อ เช่น โรงงานต้องการ ซึ่งมันสำปะหลังพันธุ์ดีในประเทศไทยมีอยู่ หลายพันธุ์ เช่น พันธุ์ เกษตรศาสตร์ 50 พันธุ์ระยอง 5 พันธุ์ระยอง 72 และพันธุ์ใหม่ที่เพิ่งได้แนะนำ ให้เกษตรกรปลูก คือ พันธุ์ห้วยบง 80 และมันสำปะหลังพันธุ์ดีเหล่านี้ จะมีข้อเด่นและข้อจำกัดแตกต่างกันไป และมีความสามารถในการให้ผลผลิตแตกต่างกันไป ตามสภาพพื้นที่ปลูกด้วย ด้านที่สอง คือ การจัดการดินให้ดีขึ้นเนื่องจากธาตุอาหารที่มันสำปะหลังต้องใช้เพื่อการสร้างต้น ใบ และหัว นั้นจะได้มาจากดินเป็นส่วนใหญ่ การจัดการดินให้ดีขึ้นเพื่อให้มันสำปะหลังสร้างหัวดีนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างของดินใหม่เหมาะสม ต้องบำรุงดินเพื่อให้มีความอุดมสมบูรณ์ และต้องมีการอนุรักษ์ดินเพื่อให้มันสำปะหลังสร้างหัวได้อย่างยั่งยืน ด้านที่สาม คือ การจัดการดูแลดีเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เกษตรกรจะต้องเอาใจใส่ดูแลฟาร์มของตนเองอย่างใกล้ชิดให้ทั่วถึงตลอดเวลา โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมดินดี เลือกใช้ต้นพันธุ์ที่สมบูรณ์ปลูก คือ ใช้ต้นพันธุ์ที่มีอายุและส่วนของต้นที่เหมาะสม ความยาวของท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม รวมทั้งเป็นต้นพันธุ์ที่มีการเก็บรักษาถูกต้อง ตรวจตราฟาร์มอย่างใกล้ชิด ใช้วิธีและระยะปลูกที่ถูกต้อง เลือกฤดูปลูกให้เหมาะสม มีการกำจัดวัชพืชไม่ว่าจะใช้คน เครื่องจักร หรือสารกำจัดวัชพืชให้ถูกต้องเหมาะสมและทันท่วงที ใส่ปุ๋ยไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยอนินทรีย์ให้เหมาะสม ให้น้ำเมื่อมีความจำเป็น ดูแลเรื่องโรคและแมลง หากมีโรคหรือแมลงรบกวนก็รีบแก้ไข ก่อนจะไม่ทนกาล และขุดเก็บเกี่ยวให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังให้สูงขึ้นตามที่ต้องการได้นั้น ต้องประกอบด้วย 3 วิธี การเลือกใช้แต่เพียงวิธีการใดเพียงวิธีการเดียว ผลผลิต มันสำปะหลังอาจเพิ่มขึ้นได้บ้าง แต่จะไม่เป็นไปตามศักยภาพของพันธุ์ และพื้นที่และผลผลิตที่ได้ก็อาจไม่ยั่งยืน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักเกณฑ์การรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ โดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ที่ 1.70 บาทต่อกิโลกรัมที่เปอร์เซ็นต์แป้ง 25 % ซึ่งใช้เกณฑ์ต้นทุนการผลิต ณ ไร่ นา ที่ 1.21 บาทต่อกิโลกรัม รวมค่าขนส่ง 0.15 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนอีกร้อยละ 25 หรือเท่ากับ 0.34 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำกับ ธกส. โดยเกษตรกรจะไม่สามารถขุดหัวมันสำปะหลังสดออกจำหน่ายก่อนครบกำหนดระยะเวลาประกันได้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาประกัน หาก ราคาในตลาดต่ำกว่าราคาประกันที่ได้ตกลงไว้ เกษตรกรจะได้รับเงินชดเชยเท่ากับส่วนต่างระหว่างราคา ประกันกับราคาตลาด หากราคาตลาดสูงกว่าราคาประกัน เกษตรกรจะขายหัวมันสดในตลาดท้องถิ่นได้ตามปกติ

สำหรับภาครัฐโดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการ สนับสนุนโครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ในการลงทุนในโครงการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง การส่งเสริมมาตรการการเพิ่ม

ประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงต่าง ๆ อย่างจริงจัง เพื่อเร่งผลักดันให้เกิดการนำไปใช้จริงในภาคเอกชน นอกจากนี้ควรให้การสนับสนุนเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงในภาคการขนส่งเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งการส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในภาคการขนส่งทางบกนี้จัดเป็นแนวทางการลดต้นทุนการขนส่งที่ต่ำและให้ผลเร็ว จึงควรให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการ สำหรับการขนส่งทางลำน้ํา ควรสนับสนุนการเพิ่มการใช้ประโยชน์ของเรือบรรทุกสินค้า เช่นเดียวกับในรูปแบบการขนส่งอื่น ๆ สำหรับการขนส่งทางราง ควรลดความไม่แน่นอนในการขนส่งทางราง พร้อมทั้งจัดหาทรัพยากรในการขนส่ง

920463792

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในเขต อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น เกษตรกรผู้เพาะปลูกหมันสำปะหลัง ผู้ประกอบการลานมัน และเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาหมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัด ปราจีนบุรีและทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยทบทวน เอกสารที่มีความเกี่ยวข้องและทำการค้นคว้าบทความ หนังสือ วารสาร เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 2 อภิปรายผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกษตรกร

สภาพปัญหาเกี่ยวกับหมันสำปะหลัง

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับหมันสำปะหลัง พบว่า โดยส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ ของตนเองในการปลูกหมันสำปะหลัง แต่ก็มีบางส่วนเช่าหรือได้พื้นที่ในการเพาะปลูกฟรี และเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกหมันสำปะหลังจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ในการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรได้เป็นอย่างดี และสามารถยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตามความรู้ที่เกษตรกรได้การฝึกอบรมมา มาใช้ก็จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาที่สามารถใช้ความรู้และช่วยแก้ปัญหาในการผลิตหมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น โดยเป็นผลมาจากการให้ความรู้เกษตรกรในเรื่องการบันทึกข้อมูลและการนำข้อมูลที่ได้ บันทึกไว้มาใช้ประกอบการตัดสินใจ ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างมากที่ส่งผลให้ได้ผลิตหมันสำปะหลังในพื้นที่ได้ผลดีมากขึ้น

เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกหมันสำปะหลังในช่วงต้นฤดูฝน (มีนาคม-พฤษภาคม) เพื่ออาศัยน้ำฝนในการเจริญเติบโตของหมันสำปะหลังในแปลง ระยะเวลาปลูกที่ใช้จะค่อนข้างแตกต่างกัน

920463792

โดยมากจะไม่นิยมปลูกพืชแซมในไร่มันสำปะหลัง และมักไม่มีการเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น เนื่องจากพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและไม่มีแหล่งน้ำ จึงไม่เหมาะที่จะเพาะปลูกพืชชนิดอื่น การวางแผนการเพาะปลูก ซึ่งส่วนมากจะเป็นการวางแผนเตรียมปัจจัยการผลิต เช่น เตรียมพันธุ์คัดเลือกพันธุ์ที่จะใช้วางแผนการเตรียมแปลง หานุ้ย หมักนุ้ย ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการวางแผนอื่น เช่น วางแผนการปลูกพืชโดยพิจารณาราคาพืชอื่น ๆ ประกอบ

การบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการวางแผน ด้านสภาพแวดล้อมของการเพาะปลูกมันสำปะหลังของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูก คือ มันสำปะหลัง พันธุ์ 81 และ CMR 89 โดยก่อนพันธุ์ต้องหุบสารกำจัดแมลงฮอร์โมนหรือน้ำมูลสุกร เป็นวิธีการปฏิบัติในการเตรียมก่อนพันธุ์ก่อนนำไปปลูก ซึ่งจะมีสัดส่วนของพันธุ์ก่อนนิยมปลูกในเขตพื้นที่ต่าง ๆ โดยมักใช้จำนวนก่อนพันธุ์น้อยกว่า 1,000 ท่อนต่อไร่ ถึง 1,000-2,000 ท่อนต่อไร่ โดยมากจะใช้ก่อนพันธุ์มีอายุ 8-10 เดือน

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการดูแลรักษาในการเตรียมดิน พบว่า ก่อนปลูกใช้การไถด้วยพล 3 แล้วพรวนด้วยพล 7 ส่วนใหญ่จะทำการไถ 1-2 ครั้ง มีการยกร่องปลูก และการบำรุงดินใส่ปุ๋ยเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยชีวภาพ และเกษตรกรส่วนใหญ่ดำเนินการกำจัดวัชพืชในแปลง โดยใช้สารกำจัดวัชพืช โดยนำความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืชที่ถูกต้องมาใช้ เพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการใช้น้ำของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเป็นหลัก มักไม่มีการให้น้ำเพิ่ม โดยเกษตรกรที่มีการให้น้ำเพิ่มแก่มันสำปะหลัง ส่วนใหญ่จะอาศัยแหล่งน้ำจากบ่อน้ำและคลองชลประทาน และมักใช้ระบบสปริงเกอร์ติดตั้งบนพื้นดิน การที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำเพิ่ม ส่วนใหญ่เนื่องมาจากเห็นว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่ออายุของมันสำปะหลังประมาณ 10-12 เดือน ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เหมาะสม เนื่องจากราคารับซื้อในตลาดในช่วงนั้นสูง โดยเฉลี่ยเกษตรกรตอบแบบสอบถามจะปลูกมันสำปะหลังได้ 4-6 ตันต่อไร่ โดยสภาพอากาศเอื้ออำนวยเปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยที่ได้อยู่ในช่วง 26-28 % และในการเก็บเกี่ยวผลผลิตนั้น เกษตรกรมักจะว่าจ้างแรงงานมาช่วยในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยวมากกว่าใช้เครื่องทุ่นแรง

แนวทางในการแก้ไข

จากผลการศึกษาศาสตร์กรเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อเพิ่มผลผลิตของมันสำปะหลังและให้มีศักยภาพในการให้ผลผลิตเป็นไปตามคาดหวังของเกษตรกรได้นั้น มีแนวทางการเพิ่มผลผลิต ดังนี้

1. การใช้พันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ การเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก เป็นการลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงและดูแลรักษา เพื่อปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับชนิดของพันธุ์

2. ฤดูปลูกที่เหมาะสม หลักสำคัญในการเลือกฤดูปลูก คือ ควรจัดวันปลูกเพื่อให้มันสำปะหลังช่วง อายุ 3-12 เดือน ได้รับน้ำฝนมากที่สุด ผลผลิตจะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในช่วงอายุดังกล่าว ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แหล่งปลูกมันสำปะหลัง

3. ไม่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังอายุต่ำกว่า 10-12 เดือน การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่มีอายุน้อย ขณะที่มันสำปะหลังกำลังเจริญเติบโต ทำให้มีการสะสมน้ำหนักของมันสำปะหลังต่ำ เพราะจะทำให้หัวฝ่อ มีเปอร์เซ็นต์แป้งลดลง

4. การปรับปรุงบำรุงดิน ไม่ควรใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานทำให้ ดินขาดความสมดุล ควรใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพร่วมด้วย

5. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มันสำปะหลังจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูงในดินที่มีพีเอช (pH) 5-6 ความอุดมสมบูรณ์ดินต่ำ โดยเฉพาะอินทรีย์วัตถุน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ดินโปร่ง ร่วนซุย ไม่แน่น ทึบ

6. การกำจัดวัชพืชในช่วงเวลาที่เหมาะสม ธรรมชาติของมันสำปะหลังต้องการปุ๋ย ที่อายุ 1-2 เดือน หลังปลูก การปล่อยให้วัชพืชขึ้นมากจะทำให้ผลผลิตลดลง เกษตรกรสามารถกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงาน

7. สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ในการนำเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังสู่ เกษตรกร เพื่อการผลิตโดยมีนักวิชาการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้ประกอบการลานมัน

การกำหนดราคามันสำปะหลังและดุลยภาพของตลาด

จากผลการศึกษาผู้ประกอบการลานมันเกี่ยวกับการกำหนดราคามันสำปะหลังและดุลยภาพของตลาด พบว่า ในการกำหนดราคารับซื้อหัวมันสำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบกะหรือเหมารวมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามกลไกของ ตลาด กล่าวคือ ในพื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยต่ำ

มักนิยมซื้อขายน้ำมันสำปะหลัง แบบเหมารวม ขณะที่พื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยค่อนข้างสูง จะนิยมซื้อขายน้ำมันสำปะหลังตามเปอร์เซ็นต์แป้ง

ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน โดยในประเด็นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านได้ เสนอให้ใช้ แนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรด้วยการประกันราคาพืชผลแทน แนวทางดังกล่าวจะสามารถช่วยลดปัญหาการขาดทุนของเกษตรกรได้ สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนให้แก่เกษตรกร อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ไม่บิดเบือนกลไกการตลาดและยังสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ๑ ได้ มาตรการการประกันราคาพืชผลนี้จะเริ่มนำมาใช้ในการรักษาเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรต่าง ๆ รวมทั้งหัวมันสำปะหลังสด ในฤดูกาลผลิตปี 2552/ 53

การส่งเสริมการแปรรูป

จากผลการศึกษาผู้ประกอบการลานมันเกี่ยวกับการส่งเสริมการแปรรูป พบว่าอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปหัวมันสำปะหลังขึ้นต้น โดยผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแปรรูปขึ้นต้นที่ผลิตในประเทศไทยในแต่ละปีส่วนใหญ่จะเป็นมันเส้นผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง คือ มันเส้น (Tapioca chips) เกษตรกรสามารถแปรรูปหัวมันสดเป็นมันเส้น ได้เอง เพื่อเพิ่มมูลค่าหัวมันสด เมื่อมันเส้นแห้งดีแล้วจึงทำการเก็บเพื่อส่งขายให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์หรือโรงงานผลิตมันอัดเม็ดต่อไป โดยปกติหัวมันสด 2.25 กิโลกรัม จะผลิตมันเส้นได้ 1 กิโลกรัม ลานมันจะตั้งอยู่ใกล้แหล่งปลูกมันสำปะหลังเพราะต้องรีบแปรรูปหัวมันทันทีหลัง การเก็บเกี่ยว ประกอบกับเงินลงทุนที่ไม่สูงนัก ทำให้มีการตั้งลานมันเป็นจำนวนมาก

นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษาผู้ประกอบการลานมันเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับมันสำปะหลังมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า นโยบายที่ผู้ประกอบการนำมาใช้คือเน้นการลดต้นทุนและเน้นคุณภาพและการบริการ เพราะ การแปรรูปมันสำปะหลังนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง เช่น เครื่องจักร แรงงาน ซึ่งมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของมันสำปะหลังมีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ ถึงสามารถมีโอกาสสูงที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

แนวทางแก้ไข

จากผลการศึกษาผู้ประกอบการลานมันเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักเกณฑ์การรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ โดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ที่ 1.70 บาทต่อกิโลกรัมที่เปอร์เซ็นต์แป้ง 25 % ซึ่งใช้เกณฑ์ต้นทุนการผลิต ณ ไร่ นา ที่ 1.21 บาทต่อกิโลกรัม รวมค่าขนส่ง 0.15 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนอีกร้อยละ 25 หรือเท่ากับ 0.34 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำกับ ธกส.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

การกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด

จากผลการศึกษาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการกำหนดราคามันสำปะหลังและคุณภาพของตลาด พบว่า ในการกำหนดราคาซื้อขายหัวมันสำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบคละหรือเหมารวมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามกลไกของ ตลาด กล่าวคือ ในพื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยต่ำ มักนิยมซื้อขายมันสำปะหลัง แบบเหมารวม ขณะที่พื้นที่ที่เพาะปลูกมันสำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยค่อนข้างสูง จะนิยมซื้อขายมันสำปะหลังตามเปอร์เซ็นต์แป้ง

ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน จนอาจเกิดการรวมกลุ่มเพื่อประท้วงขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันมาก ดังเช่นเหตุการณ์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงปีเพาะปลูก 2550/ 51 เกษตรกรจำนวนมากได้หันมาปลูกมันสำปะหลังมากขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ในปีเพาะปลูก 2550/ 51 ได้ปรับตัวสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์อันเป็นผลมาจากการที่ผลผลิตธัญพืชในตลาดโลกมีปริมาณต่ำมาก โดยในประเด็นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านได้ เสนอให้ใช้ แนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรด้วยการประกันราคาพืชผลแทน แนวทางดังกล่าวจะสามารถช่วยลดปัญหา ราคาพืชผลตกต่ำ สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนให้แก่ เกษตรกร อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ไม่บิดเบือนกลไกการตลาดและยังสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐฯ ได้ มาตรการการประกันราคาพืชผลนี้จะเริ่มนำมาใช้ในการรักษาเสถียรภาพราคาพืชผลทางการเกษตรต่าง ๆ รวมทั้งหัวมันสำปะหลังสด ในฤดูกาลผลิตปี 2552/ 53

920463792

การพัฒนากระบวนการขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน

จากผลการศึกษาเจ้าของ โรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน พบว่า การขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศมีการใช้ใน 2 รูปแบบหลัก คือ การขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทางถนนร่วมกับการขนส่งทางลำน้ำ การขนส่งทางถนนนั้นทางโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตแป้งมันสำปะหลังนั้นได้ขนส่งไปที่คลองเคยเป็นหลัก และแถบ ๆ ปริมาณและท่าเรือแหลมฉบัง ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตมันอัดเม็ดส่วนใหญ่จะส่งโรงงานอาหารสัตว์ทั้งหมด เช่น Thai Food, สหกรณ์วังน้ำเย็น ขนส่งระบบทางถนนในรัศมี 200 กิโลเมตร และการขนส่งที่นำไปส่งท่าเรือต่าง ๆ นั้น ได้มีการใช้เพื่อขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังต่างประเทศ เช่น จีน ตุรกี เนื่องจากช่วยประหยัดต้นทุนการขนส่งได้มากและสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้า ในการขนส่งต่อเนื่องในรูปแบบนี้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้สำหรับในด้านปัญหาการดำเนินงานของการขนส่งทางราง ระบบการขนส่งแป้งมันสำปะหลังส่งออกด้วยการขนส่งต่อเนื่องระหว่างทางรถและทางราง ดังนั้น หากสามารถปรับปรุงระบบการขนส่งทางรางให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในภาพรวมของทั้งประเทศเป็นอย่างมาก

นโยบายและมาตรการในการนำมาปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษาเจ้าของ โรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับมันสำปะหลังมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า นโยบายที่ทางเจ้าของ โรงงานอุตสาหกรรมนำมาปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะมองในเรื่องการลดต้นทุน เน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการ เพราะค่าขนส่งนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ระยะเวลาในการเดินทาง เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ

แนวทางแก้ไข

จากผลการศึกษาเจ้าของ โรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า สำหรับภาครัฐ โดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการ สนับสนุน โครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ในการลงทุนในโครงการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง การส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงต่าง ๆ ในภาพรวมของทั้งประเทศอย่างมาก การปรับปรุงด้านระบบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบนั้นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย การที่ต้นทุน โลจิสติกส์ของประเทศไทยสูงมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่การขนส่งสินค้าส่วน

ใหญ่ในประเทศไทยยังอาศัยการขนส่งทางถนนมิได้ ใช้รูปแบบการขนส่งที่มีต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยต่ำ และมีประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงสูง (เช่น การขนส่งทางรางและการขนส่งทางน้ำ) ในสัดส่วนที่มาก ดังนั้น หากภาครัฐสามารถดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งประสิทธิภาพการให้บริการของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการขนส่งทางรางให้มีประสิทธิภาพดีได้แล้วจะเป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมสินค้าส่งออกอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากรวมทั้งจะส่งผลถึงการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมากอีกด้วย เพื่อยกระดับการให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เทียบเท่าภาคเอกชน ซึ่งการพัฒนากระบวนการขนส่งทางรางนี้ จะสามารถช่วยลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมาก สามารถพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เติบโตไปอย่างก้าวกระโดดได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในระดับมาก คือ ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง รองลงมาคือการขาดแคลนแรงงาน อาจเนื่องมาจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องการบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการปลูกแต่ละปี ในการขาดแคลนแรงงาน อาจเนื่องมาจากมีการอพยพแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม มีปัญหาอุปสรรคเรื่องพื้นที่ปลูกและการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในระดับมาก คือ ราคาผลผลิตต่ำ อาจเนื่องมาจากผลกระทบของ สภาวะทางเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้า

จากการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของผู้ประกอบการลานมัน พบว่า ผลกระทบทางด้านราคามันสำปะหลัง ในปัจจุบันราคามันสำปะหลังตกต่ำเป็นไปตามกลไกของตลาด เพราะการรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดนั้นเป็นการรับซื้อเปอร์เซ็นต์แป้งและรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแบบกะหรือเหมารวม ในขณะที่ปัญหาเรื่องราคาพืชผลการเกษตรที่มีความไม่แน่นอน ในบางปีราคาของพืชผลการเกษตรจะมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ในบางปีราคาของผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และขาดทุน จนอาจเกิดการรวมกลุ่มเพื่อประท้วงขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า สำหรับการขนส่งออกจากโรงงานจะใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ขนตั้งแต่รถบรรทุกหกล้อจนถึง รถหัวลากคู่คอนเทนเนอร์และยังมีโอกาสในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง แม้เพียงเล็กน้อย ก็จะช่วยลดต้นทุนโดยรวม

ได้มาก นอกจากนี้ผู้ให้บริการด้านการขนส่งนิยมคิดอัตราค่าขนส่งตามน้ำหนักบรรทุกที่ขนส่งได้แก่ คิดในหน่วยบาทต่อกิโลกรัม สำหรับการขนส่งจากไร่ไปจำหน่ายยังสถานประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์หรือในหน่วยบาทต่อตัน สำหรับการขนส่งจากสถานประกอบการไปยังแหล่งอื่น ๆ หากมีการขนส่งในระยะทางที่ไกลขึ้น เช่น นอกเขตพื้นที่ที่จะคิดอัตราค่าขนส่งที่แพงขึ้นในหน่วยบาทต่อน้ำหนักบรรทุก ซึ่งตามหลักการแล้ว การคิดอัตราค่าขนส่งควรพิจารณาทั้งระยะทางและปริมาณสินค้าที่บรรทุก

จากผลการศึกษาเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพื่อเพิ่มผลผลิตของมันสำปะหลังและให้มีศักยภาพในการให้ผลผลิตเป็นไปตามคาดหวังของเกษตรกรได้นั้น มีแนวทางการเพิ่มผลผลิต 1) การใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก 2) ฤดูปลูกที่เหมาะสม หลักสำคัญในการเลือกฤดูปลูก 3) ไม่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังอายุต่ำกว่า 10-12 เดือน การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่มีอายุน้อย ขณะที่มันสำปะหลังกำลังเจริญเติบโต ทำให้มีการสะสมน้ำหนักรากของมันสำปะหลังต่ำ เพราะจะทำให้หัวฝ่อ มีเปอร์เซ็นต์แป้งลดลง 4) การปรับปรุงบำรุงดิน 5) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 6) การกำจัดวัชพืชในช่วงเวลาที่เหมาะสม 7) สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ในการนำเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังสู่เกษตรกร สอดคล้อง (กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560) กล่าวไว้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน โดยการปรับปรุงดิน-น้ำ-พันธุ์โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และลดการบุกรุกพื้นที่ โดย คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

จากผลการศึกษาผู้ประกอบการลานมันเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักเกณฑ์การรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ สอดคล้องกับ กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2560) กล่าวไว้ว่า เพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาด โดยกระทรวงพาณิชย์ การให้สินเชื่อเพื่อชะลอการขูดมันสำปะหลัง ยกอร์ดับมาตรฐานการแปรรูป จัดหาเครื่องสับมัน จัดหาโกดัง ลานตาก เครื่องชั่งน้ำหนัก เพิ่มตลาดใหม่ ขยายตลาดแป้งมันแปรรูป ตลาดมันอินทรีย์ ส่งเสริมพลังงานทดแทนจากมันสำปะหลังนอกจากนี้ รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการแปรรูปและให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

จากผลการศึกษาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข เพื่อให้การนำนโยบายและมาตรการมาใช้ในการปฏิบัติ พบว่า สำหรับภาครัฐ โดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการ สนับสนุน โครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง

ในภาคขนส่ง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ในการลงทุนในโครงการประหยัดพลังงาน เชื้อเพลิง การส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงต่าง ๆ ในภาพรวมของทั้งประเทศอย่างมาก การปรับปรุงด้านระบบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบนี้นับว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ไม่สอดคล้องกับ กลุ่มงาน กิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2560) กล่าวไว้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง แก้ไขปัญหาหลักกลอบนำเข้า เข้มงวดน้ำหนักรถบรรทุก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางแก้ไขมันสำปะหลัง กรณีศึกษาในอำเภออินทร์บุรี จังหวัด ปราชินบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยวางยุทธศาสตร์แก้ปัญหา มันสำปะหลัง โดยการมองปัญหา อย่างเป็นระบบ มองเห็นภาพรวมหรือโครงสร้างคือบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วพิจารณา แก้ปัญหาให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องนี้ทั้งเกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้ส่งออก ผู้ใช้ผลผลิตจาก มันสำปะหลัง รวมทั้งหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุน เช่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ค้ามัน สำปะหลัง เป็นต้น

2. รัฐบาลต้องมีนโยบายแก้ปัญหา มันสำปะหลังอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่แก้ปัญหาเฉพาะ เรื่องราคาอันเป็นปลายเหตุแต่ต้องแก้ปัญหาเรื่องดิน น้ำ พันธุ์มันสำปะหลัง ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เงินทุน/ สินเชื่อ องค์กรของเกษตรกร การอบรมให้ความรู้ส่งเสริมการวิจัย เพิ่มผลผลิตต่อไร่ พัฒนา กระบวนการผลิตดูแลเรื่องราคาการตลาดการแปรรูป คุณภาพ มาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์จากมัน สำปะหลังและการส่งออก เป็นต้น

3. ในกรณีที่เกิดปัญหาเรื่องราคามันสำปะหลังตกต่ำจนเกษตรกรขาดทุน หรือไม่คุ้มกับ การลงทุน รัฐควรเลือกเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา คือ มาตรการแทรกแซงราคา สินค้านมัน สำปะหลัง ได้แก่ การประกันราคาหรือการประกันรายได้และการจำหน่ายตามความเหมาะสมกับ สภาพการณ์ปัญหา โดยดูว่าสภาพการณ์เงื่อนไขใดควรจะใช้วิธีการประกันรายได้ สภาพการณ์ใด เงื่อนไขใดควรจะใช้วิธีการจำหน่ายจึงจะเหมาะสมกว่า และสภาพการณ์ใดควรหยุด มาตรการ แทรกแซงตลาด แต่ปล่อยให้ไปไปตามกลไกตลาดก็จะเป็นประโยชน์มากกว่า นั่นคือการ ใช้ เครื่องมือดังกล่าวไม่ใช่เป็นสิ่งตายตัว แต่ควรใช้เป็น “กลยุทธ์” ที่เหมาะสมกับแต่ละเงื่อนไข สภาพการณ์

920463792

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบและขั้นตอนการปฏิบัติแต่ละหน่วยงาน เป็นที่ปรึกษาแก่เกษตรกรในการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม แบบบูรณาการเพื่อสร้าง ความเข้าใจในแต่ละข้อปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านความรู้วิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ และปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมีเพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลัง
2. ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตาม เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจและได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
3. ควรมีการสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อหาค่าความต้องการปุ๋ยที่ถูกต้องของมันสำปะหลังให้กับเกษตรกรเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ จะประสานงานกับบริษัทที่แสดงความสนใจในการพัฒนาเป็น โครงการนวัตกรรมด้านการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง โดยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ด้วยการบูรณา เทคโนโลยีที่เหมาะสม ด้วยต้นทุนที่มีความเป็นไปได้ต่อไป
2. มีการจัดประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ไขไม่ให้ความมันสำปะหลังตกต่ำ ช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประกอบการ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้มันสำปะหลังเป็นที่ต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

920463792

บรรณานุกรม

 920463792 BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร. (2550). *ข้อมูลทั่วไปของการเกษตร ปี 2550*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.doa.go.th/oard5/images/pdf/03KM/KM59/02.pdf>
- กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักงานนโยบาย และแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2560).
นโยบายและมาตรการมันสำปะหลัง 2560. เข้าถึงได้จาก
<http://www.ppb.moi.go.th/midev10/>
- เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังคนที่ 1. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังคนที่ 2. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังคนที่ 3. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังคนที่ 4. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังคนที่ 5. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- โกศล ดีศีลธรรม. (2548). *การบริหารแบบโลจิสติกส์ ปัจจัยกลยุทธ์การแข่งขันใน
ยุคน้ำมันแพง*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- จตุพร สังขวรรณ. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- จิราวรรณ รักษายศ. (2543). *ปัจจัยที่กำหนดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมคนที่ 1. (2561, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมคนที่ 2. (2561, 22 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- ณรงค์ศักดิ์ ชนวิบูลย์ชัย และคณะ. (2525). *หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีรศักดิ์ สุมนานุสรณ์. (2555). *การจัดการโซ่อุปทานมันสำปะหลังและแนวทางการลด
ต้นทุนการขนส่งมันสำปะหลังเส้นของบริษัท ภูมิศึกษาในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหาร,
คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นราทิพย์ ชูติวงศ์. (2542). *เศรษฐศาสตร์การบริหาร*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. (2535). *หลักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ:
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

920463792

BUU-IThesis 59930035 Independent study / rev: 31072561 15:50:35 / seq: 93

- ปรารธนา ปรารธนาดี และคณะ. (2552). *โครงการวิจัยการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ปัจจัย บุนนาค และสมคิด แก้วสนธิ. (2534). *จุลเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2555). *เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังกว่า 400 คน ขู่วปิดถนน 304 ปีรัฐช่วยรื้อการว่าง*. เข้าถึงได้จาก <http://www2.manager.co.th/Dhamma/ViewNews.aspx?NewsID=9550000063005>
- ผู้ประกอบการลานมันคนที่ 1. (2561, 3 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- ผู้ประกอบการลานมันคนที่ 2. (2561, 3 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- พรพรรณ ต่อสัมพันธ์ดี. (2553). *การวิเคราะห์โซ่คุณค่าของอ้อย กรณีศึกษาอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมกมล แก้วใส. (2554). *การวิเคราะห์โซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภรณี ภู่เกิด. (2528). *การวิเคราะห์เศรษฐกิจการปลูกพืชไร่ และพืชทดแทนมันสำปะหลังในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การผลิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มณูญ พาหิระ. (2523). *ทฤษฎีราคา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขรรยง ศรีสม. (2553). *ห่วงโซ่คุณค่าในงานโลจิสติกส์*. *วารสารเทคโนโลยีโปรมอชั่น*, 37(211), 39-44.
- วสันต์ กาญจนมุกดา. (2549). *สายโซ่คุณค่ากับความอยู่รอดของธุรกิจ*. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 1(1), 23-29.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิน. (2534). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริรัตน์ แก้วท่า. (2554). *แบบจำลองเศรษฐมิติอุปสงค์อุปทานมันสำปะหลัง*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). *ข้อมูลการเกษตรกร
เข้าใจ ใช้เป็น เห็นค่า พัฒนาการเกษตร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจ
การเกษตร.
- สถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย. (2560). *อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง*. เข้าได้จาก
<http://www.tditai.com/ข้อมูลทั่วไป/อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2552). *โครงการศึกษาวิจัย
ระบบ logistics และ Supply Chain สินค้าเกษตรเพื่อขยายตลาดส่งออก
ไปประเทศเอเชีย ปี 2551 (กรณีศึกษา การส่งออกผลไม้และผลิตภัณฑ์ไป
สาธารณรัฐประชาชนจีนตามเส้นทางสาย R9 และ R12)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย
เศรษฐกิจการเกษตร.
- สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (2560). *วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) และ
ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical success factor) ของมันสำปะหลัง*. เข้าได้จาก
www.phayao.go.th/
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2552). *ข้อมูลทั่วไปพื้นที่การเกษตร ปี 2552*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.oae.go.th/economicdata/pineapple52.html>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2550). *โลจิสติกส์และ
ห่วงโซ่อุปทานยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย โรงงานในภูมิภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขต 3
- El-Sayed, A F. M., Dickson, M. W., & El-Naggar, G. O. (2014). Value chain analysis of
the aquaculture feed sector in Egypt. *Aquaculture*, 437, 92-101.
- Grant, V., Siem, N. T., & Liet V. V. (2006). *Rice value chains in Dien Bien province*.
Vienam: Agrifood Consulting International.
- Kaplinsky, R., & Morris, M. (2000). *Institute of Development Studies*. Retrieved from
<https://www.ids.ac.uk/ids/global/pdfs/VchNov01.pdf>
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior
performance*. New York: MacMillan.
- Read, W. F., & Miller, M. S. (1991). The state of quality in logistics. *The International
Journal of Physical Distribution of Logistics Management*, 21(6), 32-47.

ภาคผนวก

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)
 แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้าง
 กี่คน

แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ
 หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด
 ท่านมีการกระบวนการในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง
 ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง
 ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง
 ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง
 ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน
 ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก
 ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ
 ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด
 ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด
 ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด
 ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง
 ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง
 กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทานอน, ดีลคริน) หรือไม่ อย่างไร

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง
 ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง
 วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

920463792

BUU-1Thesis 59930035 Independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร
มีการนำเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการนำเสียบคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการ
นำเสียบีประมาณเท่าใด)
วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้
หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร
แนวทางการแก้ไข

920463792

BUU-IThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

แบบสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง

หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

การคัดเลือกหัวมันที่มีคุณภาพควรเป็นอย่างไร

ผู้ประกอบการมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือไม่

ในปัจจุบันกิจการของท่านมีผลผลิตโดยรวมเป็นอย่างไร

นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

มีการวางแผนที่จะเพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีใดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างไร

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาราคามันสำปะหลังอย่างไรบ้าง

920463792

แบบสัมภาษณ์ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

โรงงานของท่านมีช่องทางการขายสินค้าอย่างไร (ภายในประเทศหรือต่างประเทศ)

โรงงานของท่านมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการหรือไม่

กิจการของท่านมีการวางแผนและประสานงานกับบุคคลภายนอกอย่างไร

สินค้าของท่านมีการขนส่งไปสถานที่ใดบ้าง และใช้ระยะเวลาอย่างน้อยเพียงใดในการส่งสินค้า

บริษัทของท่านมีการขนส่งในรูปแบบใด

นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง

920463792

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)
 แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้าง
 กี่คน

แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ
 หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด
 ท่านมีการกระบวนการในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง
 ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง
 ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง
 ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง
 ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน
 ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก
 ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ
 ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด
 ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด
 ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด
 ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง
 ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง
 กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอรั่มีทาเนต, ดีลตริน) หรือไม่ อย่างไร

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง
 ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง
 วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

920463792

BUU-1Thesis 59930035 Independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร
มีการนำเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการนำเสียบคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการ
นำเสียบีประมาณเท่าใด)
วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้
หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร
แนวทางการแก้ไข

920463792

BUU-IThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

แบบสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง

หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

การคัดเลือกหัวมันที่มีคุณภาพควรเป็นอย่างไร

ผู้ประกอบการมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือไม่

ในปัจจุบันกิจการของท่านมีผลผลิตโดยรวมเป็นอย่างไร

นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

มีการวางแผนที่จะเพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีใดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างไร

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาราคามันสำปะหลังอย่างไรบ้าง

920463792

แบบสัมภาษณ์ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

โรงงานของท่านมีช่องทางการขายสินค้าอย่างไร (ภายในประเทศหรือต่างประเทศ)

โรงงานของท่านมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการหรือไม่

กิจการของท่านมีการวางแผนและประสานงานกับบุคคลภายนอกอย่างไร

สินค้าของท่านมีการขนส่งไปสถานที่ใดบ้าง และใช้ระยะเวลาอย่างน้อยเพียงใดในการส่งสินค้า

บริษัทของท่านมีการขนส่งในรูปแบบใด

นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง

920463792

ภาคผนวก ข
บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

920463792

BUU iThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

Q: ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)

A: มีพื้นที่ 40 ไร่และเป็นพื้นที่ของตัวเองทั้งหมด

Q: แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้างกี่คน

A: ใช้แรงงานว่าจ้างทั้งหมด

Q: แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ

A: ได้รับความรู้จากเพื่อนบ้านที่ปลูกมันสำปะหลัง คำแนะนำและเอกสารเผยแพร่ และจากวิทยุ

Q: หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด

A: การศึกษาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเกษตรกรผู้นำท้องถิ่น

Q: ท่านมีการกระบวนกรในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง

A: การวางแผนการเพาะปลูก ซึ่งส่วนมากจะเป็นการวางแผนเตรียมปัจจัยการผลิต เช่น เตรียมพันธุ์คัดเลือก พันธุ์ที่จะใช้วางแผนการเตรียมแปลง หาปุ๋ย หมักปุ๋ย

Q: ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง

A: จดบันทึกต้นทุน เพื่อดูผลกำไรแต่ละครั้ง

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

A: ปลูกมันสำปะหลังในช่วงเดือนเมษายน และขุดในช่วงเดือนมีนาคมหรือพฤษภาคม

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

Q: ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง

A: ชนิดของดินในการปลูกมันสำปะหลังคือดินทรายร่วนหรือมันอาจจะมีดินเหนียวบ้าง

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง

A: ตอนนี้อยู่ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ 81 และ CMR 89

Q: ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน

A: ใช้ท่อนพันธุ์มีอายุ 8-10 เดือน โดยตัดท่อนพันธุ์ให้ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร

Q: ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก

A: มีการเก็บโดยการมัดเป็นต้นมัดละ 40 ต้นแล้วก็ตั้งไว้ ระยะเวลาที่จะนำมาปลูก มีอายุเก็บได้ไม่เกิน 2 เดือนถ้าหลังจาก 2 เดือนท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก็จะใช้ไม่ได้

Q: ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

A: จำนวนท่อนพันธุ์น้อยกว่า 1,000 ท่อนต่อไร่ ถึง 1,000-2,000 ท่อนต่อไร่

920463792

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

Q: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ

A: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาดินคือใช้ปุ๋ยชีวภาพ

Q: ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด

A: ก่อนปลูกใช้การไถด้วยพลั่ว 3 แล้วพรวนด้วยพลั่ว 7 ส่วนใหญ่จะทำการไถ 1-2 ครั้ง มีการยกร่องปลูก และมักไถกลบเศษซากในแปลงเพื่อช่วยบำรุงดิน

Q: ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด

A: มีการใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง ปริมาณที่ใส่ไร่ละ 1 ลูกต่อ 1 ครั้ง

Q: ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด

A: มีการฉีดยาฆ่าหญ้า

Q: ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง

A: โรคหัวเน่า โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล เมื่อเกิดปัญหาการระบาดของศัตรู พืชและโรคพืช

Q: ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง

A: มีการกำจัดวัชพืช 2 ครั้ง ถ้ายังมีวัชพืชอยู่ก็อาจจะ 3 ครั้ง

Q: กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทาเนต, ดีลคริน) หรือไม่ อย่างไร

A: มีการใช้สารเคมีกำจัด

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

Q: ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง

A: ไม่มีการกักเก็บแหล่งน้ำ

Q: ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง

A: ไม่มี ไม่รดน้ำ ใช้การร่อนอย่างเดียว

Q: วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

A: น้ำฝนเท่านั้น

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

Q: ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

A: อายุของมันสำปะหลังประมาณ 10-12 เดือน

Q: ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร

A: แบ่งชุดมันสำปะหลังที่อายุ 10-12 เดือน และเก็บบางแปลงไว้ชุดที่อายุมากกว่า 12 เดือน

Q: มีการเน่าเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการเน่าเสียคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการเน่าเสียมีประมาณเท่าใด)

920463792

A: มีการเนาเสียแต่ไม่เยอะ ถ้ามีการเนาเสียจะเกิดในช่วงฝนชุกทำให้มันเป็นเชื้อรา

Q: วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้

A: จะใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยวมากกว่าใช้เครื่องทุ่นแรง

Q: หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร

A: ก่อนขนส่งไปยังโรงงาน ควรดูแลความสะอาดของหัวมัน ไม่ให้มีดินหรือลำต้นติดปน หรือให้มีน้อยที่สุด หัวมันที่ขูดขึ้นมาแล้วจะเสื่อมคุณภาพเร็ว

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

Q: ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)

A: เป็นพื้นที่ตนเองทั้งหมด 35 ไร่

Q: แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้างกี่คน

A: ใช้แรงงานว่าจ้างทั้งหมด

Q: แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ

A: สมาชิกภายในครอบครัวและญาติ และข่าวสารทางโทรทัศน์

Q: หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด

A: เพื่อนบ้านและสมาชิกในครอบครัวของตนเอง

Q: ท่านมีการกระบวนกรในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง

A: ก็มีนะ แต่บางทีก็ล่องปุยตัวใหม่มา หรือการนิตยทำงาให้มีผลผลิตมาก

Q: ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง

A: จดบ้าง หรืออาจจะใช้ในการจำบ้างเป็นบางครั้ง

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

A: ปลูกในช่วงเดือนมีนาคม หรือช่วงหน้าฝนเป็นต้นไป

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

Q: ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง

A: ดินทรายและดินเหนียว

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง

A: ตอนนี้อยู่ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ 81 อย่างเดียว

Q: ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน

A: แล้วแต่เราจะชอบ มันอยู่ที่เราจะชอบสั้นหรือยาว ถ้าเป็นลักษณะยาว จะฉีดได้ง่ายไม่ค่อยโดนต้นมัน ถ้าเป็นลักษณะสั้น ถ้าฉีดยาไม่ระวัง อาจจะทำให้หัวมันไม่ดี อายุประมาณ 8-10 เดือน

Q: ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก

A: การคัดขนาดหรืออายุของท่อนพันธุ์และหุบท่อนพันธุ์ด้วย สารกำจัดแมลงฮอร์โมนหรือน้ำมูลสุกร

Q: ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

A: จำนวนท่อนพันธุ์น้อยกว่า 1,000 ท่อนต่อไร่ ถึง 1,000-2,000 ท่อนต่อไร่

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

Q: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ

A: ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยชีวภาพ

Q: ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด

A: มีการไถปรับปรุงดินไว้คอยหว่านปุ๋ย และถั่วฝักยาว

Q: ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด

A: 2 ครั้ง ช่วงมันเกิดได้ประมาณ 3 เดือนใส่ 1 รอบ และประมาณ 7-8 เดือน ใส่รอบสอง ปริมาณที่ใส่ก็ไร่ละลูก

Q: ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด

A: ส่วนมากจะใช้ฉีดหรือพ่น

Q: ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง

A: โรคหัวเน่า โรคใบไหม้

Q: ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง

A: 2-3 รอบ ช่วงมันเล็กรอบหนึ่ง ช่วงมันโตอีกรอบหนึ่ง ถ้าช่วงประมาณ 7-8 เดือน ฝนฟ้าดี ก็อาจจะฉีดอีกรอบ

Q: กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทาเนต, ดีลตริน) หรือไม่ อย่างไร

A: ส่วนมากใช้สารเคมี พวกยาน้ำเอามาผสมพ่นทางใบ กำจัดพวกเพลี้ยขาว

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

Q: ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง

A: ไม่มีแต่จะอาศัยแหล่งน้ำจากบ่อน้ำและคลองชลประทาน และมักใช้ระบบสปริงเกอร์ติดตั้งบนพื้นดิน

Q: ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง

A: 2 รอบในแต่ละวัน

Q: วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

A: สปริงเกอร์

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

Q: ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

A: ขึ้นต่ำประมาณ 10 เดือน

Q: ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร

A: การขุด การตัดเหง้า และการขนหัวมันสำปะหลังสด

Q: มีการนำเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการนำเสียบคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการนำเสียบมีประมาณเท่าใด)

A: มีการนำเสียบแต่ส่วนน้อย ถ้าที่ลุ่มหน้อยเก็บเกี่ยวไม่ทันก็อาจจะมีการนำเสียบพอสมควรอยู่ ถ้าที่สูงๆไม่ค่อยเสียบ แต่อาจจะเป็นพวกเชื้อรา

Q: วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้

A: จะใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยว

Q: หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร

A: ทำการจัดการดินและเหง้าของมันสำปะหลัง และให้รับขนมันสำปะหลังไปส่งลานมันหรือโรงงาน

920463792

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 3

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

Q: ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)

A: เป็นพื้นที่ตนเอง 20 ไร่

Q: แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้างกี่คน

A: 10 คนต่อไร่ ส่วนมากจะจ้างคนงาน

Q: แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ

A: ทราบสื่อข่าวสารความรู้ได้ จากโทรทัศน์ จากคำแนะนำและเอกสารเผยแพร่ และจากวิทยุ

Q: หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด

A: เจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำและปฏิบัติตามแหล่งข้อมูลและ ความรู้หลักอื่น ๆ

Q: ท่านมีการกระบวนกรในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง

A: จะเป็นการวางแผนเตรียมปัจจัยการผลิต เช่น เตรียมพันธุ์คัดเลือก พันธุ์ที่จะใช้วางแผนการเตรียมแปลง หาปุ๋ย หมักปุ๋ย ฯลฯ

Q: ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง

A: บันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ยแต่ละครั้ง โดยเฉพาะที่มีแปลงเพาะปลูกหลายแปลงหรือนำข้อมูลที่บันทึกมาใช้ในการวางแผนการเพาะปลูกในรอบถัดไปหรือเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ ที่ได้เรียนรู้มา

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

A: ปลูกมันตั้งแต่ช่วงมีนาคมเป็นต้นไป

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

Q: ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง

A: ดินทรายบ้าง ดินร่วนบ้าง

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง

A: ตอนนี้อยู่ปลูก CMR 89 พันธุ์เดียว

Q: ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน

A: ท่อนพันธุ์มันที่ท่านนำมาปลูกยาวประมาณ 170 ซม. อายุประมาณ 9 เดือน

Q: ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก

A: ตัดแล้วก็เอาตั้งไว้เดือน 2 เดือนแล้วก็นำมาปลูก ถ้าฝนตกลงมาเราก็สามารถนำไปปลูกได้เลย

Q: ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

A: ถ้าปลูกประมาณ 2500 ท่อน ปลูกในระยะห่าง ๆ

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

Q: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไรมันสำปะหลังคือ

A: ส่วนใหญ่จะใช้ ปุ๋ยคอก และปุ๋ยชีวภาพ

Q: ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด

A: ใส่ปุ๋ยธรรมชาติเพื่อรักษาหน้าดิน

Q: ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด

A: 2 ครั้งเดือนหนึ่งใส่รอบหนึ่งอีก 5 เดือนก็ใส่อีกรอบหนึ่ง ปริมาณที่ใส่ไร่ละลูก

Q: ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด

A: ปุ๋ยเคมีสารควบคุมวัชพืช

Q: ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง

A: โรคใบจุดสีน้ำตาล เมื่อเกิดปัญหาการระบาดของศัตรู

Q: ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง

A: ประมาณ 3 ครั้ง มันเล็กครั้งหนึ่ง มัน โตครั้งหนึ่ง ใกล้ๆตอนครั้งหนึ่ง

Q: กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทาเนต, ดีลคริน) หรือไม่ อย่างไร

A: ไม่ได้ใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชและ โรคพืช รวมทั้งไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เนื่องจากไม่มีความรู้และพบว่าถึงใช้สารเคมีก็ไม่หาย ซึ่งเมื่อมีศัตรูพืชและ โรคพืชเกิดขึ้น ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรอย่างมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเร่งให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชและ โรคพืชที่ถูกต้องแก่เกษตรกร เพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

Q: ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง

A: ไม่มีที่กักเก็บน้ำ

Q: ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง

A: ไม่มี ไม่รดน้ำ ใช้การรอฝนอย่างเดียว

Q: วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

A: อาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเป็นหลัก มักไม่มีการให้น้ำเพิ่ม

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

Q: ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

A: มีการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง 9 เดือนถึง 10 เดือน

Q: ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร

A: การขุด การตัดหญ้า

Q: มีการนำเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการนำเสียคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการนำเสีย มีประมาณเท่าใด)

A: ก็มีบ้าง ที่เกิดจากนอกเสียเพราะน้ำท่วมหรือพื้นที่ต่ำ ๆ ทำให้เกิดเชื้อรา

Q: วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้

A: จะใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยวเท่านั้น

Q: หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร

A: ต้องเร่งนำหัวมันสำปะหลังสดส่งโรงงาน โดยทันทีและหรือในสภาพวันต่อวันเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเสื่อมสภาพของหัวมันสำปะหลังสด

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 4

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

Q: ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)

A: พื้นที่ตนเอง 5 ไร่

Q: แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้างกี่คน

A: ใช้แรงงานว่าจ้างทั้งหมด

Q: แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ

A: เรียนรู้กันเองและก็บอกต่อกันมาเรื่อย ๆ อาจจะมีบ้างทางหนังสือพิมพ์

Q: หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด

A: การศึกษาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ

Q: ท่านมีการกระบวนกรในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง

A: การใส่ปุ๋ยเช่นการใส่ปุ๋ยน้ำก็จะประหยัดไปอีกแบบหนึ่ง ถ้าปุ๋ยเม็ดก็จะจ้างใส่

Q: ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง

A: ไม่บันทึกข้อมูล ยุ่งยากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นหรือไม่ทราบว่าจะบันทึกข้อมูลอะไรบ้าง

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

A: พฤษภาคม-มิถุนายนถึงจะเริ่มปลูกมันสำปะหลัง

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

Q: ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง

A: ส่วนมากจะเป็นดินร่วนกับดินทราย

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง

A: มันสำปะหลังพันธุ์ 81

Q: ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน

A: ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังมีความยาวคือบักว่าๆ อายุประมาณ 8-10 เดือน

Q: ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก

A: มัดรวมกันตั้งไว้ ระยะเวลาที่จะนำมาปลูก มีอายุเก็บได้ไม่เกิน 2 เดือนถ้าหลังจาก 2 เดือนท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก็จะใช้ไม่ได้

Q: ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

A: 1000 ท่อนได้ 1 ไร่

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

Q: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ

A: ปุ๋ยกระจายกับปุ๋ยน้ำ

Q: ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด

A: ใช้ปุ๋ยในการบำรุงดินและก็ฉีดน้ำ

Q: ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด

A: ถ้าเป็นปุ๋ยเม็ดใส่ 2 ครั้ง ใส่ประมาณเดือนหรือ 2 เดือน ถ้าเป็นปุ๋ยน้ำจะลงแยกก่อนปลูกแล้วยกร่อง

Q: ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด

A: ส่วนมากจะใช้ยาฆ่าในการกำจัด

Q: ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง

A: ตอนนี้โรคหัวเน่า โรคใบไหม้ จะมากที่สุด

Q: ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง

A: ประมาณ 2 ครั้ง 2-3 เดือนฉีด 1 ครั้ง และรอดูสักพักถ้าขึ้นอีกก็ฉีดซ้ำ

Q: กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทานอน, ดีลดริน) หรือไม่ อย่างไร

A: ที่ไร่ยังไม่เคยใช้สารเคมี ยังไม่มีความรู้ด้านนี้

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

Q: ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง

A: ไม่มีการกักเก็บแหล่งน้ำ

Q: ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง

A: ใช้การร่อนอย่างเดียว

Q: วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

920463792

A: อาศัยน้ำฝนเท่านั้น

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

Q: ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

A: บางคนก็ 6-8 เดือน

Q: ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร

A: ส่วนมากใช้มีดข้อมากกว่าเครื่องจักรเพราะจะต้องตัดต้นก่อน

Q: มีการนำเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการนำเสียบคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการนำเสียบมีประมาณเท่าใด)

A: ไม่พบปัญหาการนำเสียบของมันสำปะหลัง

Q: วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้

A: จะใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยว

Q: หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร

A: ทำการจัดการดินและเหง้าของมันสำปะหลัง และให้รับขนมันสำปะหลังไปส่งลานมันหรือโรงงาน

920463792

แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 5

สภาพปัญหาเกี่ยวกับมันสำปะหลัง

Q: ท่านมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดกี่ไร่ (ที่ดินตนเองกี่ไร่, เช่ากี่ไร่)

A: เป็นที่ดินของตนเองมีพื้นที่ 30 ไร่

Q: แรงงานในการปลูกที่ใช้กี่คนต่อไร่ เป็นแรงงานในครอบครัวกี่คน เป็นแรงงานว่าจ้างกี่คน

A: ใช้แรงงานว่าจ้างทั้งหมด

Q: แหล่งความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลังที่ท่านได้รับความรู้มากที่สุดคือ

A: จะทราบสื่อข่าวสารความรู้ได้ จาก โทรทัศน์ จากคำแนะนำและเอกสารเผยแพร่ และจากวิทยุ

Q: หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลังท่านปรึกษาใครมากที่สุด

A: ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้านเป็นหลัก อาจเนื่องมาจากมีความใกล้ชิดกัน สามารถปรึกษาปัญหาได้ตลอดเวลา

Q: ท่านมีการกระบวนการในการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิตไว้อย่างไรบ้าง

A: ก่อนจะปลูกก็ต้องหว่านปุ๋ย แล้วก็ปลูกมันสำปะหลัง และใส่ปุ๋ยเพิ่ม 2 รอบ เต็มที่ราคาจะได้เท่าไรไม่รู้แต่ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เต็มที่

Q: ท่านมีการจัดทำเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้อย่างไรบ้าง

A: ไม่จดบันทึกข้อมูล

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังของท่านในช่วงใด เดือนใด

A: ปลูกช่วงเมษายนมันในช่วงมกราคม ในช่วงกลาง ๆ ปี
ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การวางแผน)

Q: ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง

A: ส่วนมากจะเป็นดินทรายและดินเหนียวปนกัน

Q: ท่านปลูกมันสำปะหลังพันธุ์อะไรบ้าง

A: ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ 81

Q: ท่อนพันธุ์ที่ท่านนำมาปลูกมีขนาดความยาวประมาณเท่าใดและมีอายุประมาณกี่เดือน

A: ต้นมันประมาณเมตรกว่า ๆ มีอายุประมาณ 8-9 เดือน

Q: ท่านมีวิธีการจัดเก็บท่อนพันธุ์อย่างไร และจัดเก็บเป็นระยะเวลาเท่าใดก่อนนำมาปลูก

A: มัดรวมกันและฉีดยาฆ่าหญ้าและศัตรูพืช

Q: ท่านใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูกประมาณกี่ท่อนต่อไร่

A: ใช้ท่อนมันในการปลูกประมาณ 1500 ต่อไร่

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การดูแลรักษา)

Q: ปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงรักษาไร่มันสำปะหลังคือ

A: ปุ๋ยชีวภาพ

Q: ท่านมีการบำรุงรักษาดินในรูปแบบใด

A: ดินบางครั้งก็ใส่ขี้ไก่ก่อน ถ้ามันปีนี้หัวดีใส่ขี้ไก่บ้างแล้วก็เว้นช่วงใส่ปุ๋ยน้ำ ไม่ได้ใส่เหมือนกันทุกปี

Q: ท่านใส่ปุ๋ยกี่ครั้ง เมื่อไร ปริมาณที่ใส่คือเท่าใด

A: ใส่ปุ๋ยประมาณ 2 ครั้ง ปริมาณที่ใส่ไร่ละ 1 ลูกต่อ 1 ครั้ง

Q: ในการกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีใด

A: ซื้อยามากำจัดวัชพืช

Q: ปัญหาของโรคที่ทำความเสียหายแก่มันสำปะหลังมีหรือไม่ อะไรบ้าง

A: ศัตรูพืชที่พบมากที่สุด คือเพลี้ยแป้ง บางครั้งถ้าเพลี้ยลงเยอะ ๆ ก็อาจทำให้มีความเสียหายแก่หัวมันสด บางต้นโคนลมแรง ๆ ก็อาจจะไม่มีหัว

Q: ความถี่ในการกำจัดวัชพืช กี่ครั้ง เมื่อใดบ้าง

A: ถ้าเป็นก็ฉีดเรื่อย ๆ ถ้าไม่ได้เพลี้ยก็ฉีดยามาหว่านปุ๋ยปกติ 2 รอบ ถ้าต้นมันประมาณหัวเขาก็ฉีดรอบที่ 1 พอประมาณ ถ้ามีก็ฉีดอีกรอบหนึ่ง

Q: กรณีที่มีศัตรูรบกวน มีการใช้สารเคมีกำจัด (ฟอร์มีทาเนต, คีลคริน) หรือไม่ อย่างไร

A: ไม่มี การนำสารธรรมชาติจากพืชโดยได้มาด้วยการนำพืชมาสกัดเพื่อป้องกันศัตรูรบกวน

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การใช้น้ำ)

Q: ท่านมีการกักเก็บแหล่งน้ำที่จะต้องใช้ในยามจำเป็นหรือไม่ ที่ไหนบ้าง

A: ไม่มีการกักเก็บแหล่งน้ำ

Q: ความถี่ในการรดน้ำ กี่ครั้ง เมื่อไรบ้าง

A: ใช้การร่อนอย่างเดียว

Q: วิธีการให้น้ำที่ใช้คือ

A: อาศัยน้ำฝนเท่านั้น

ด้านการบริหารจัดการเพื่อการเพาะปลูก (การเก็บเกี่ยว)

Q: ท่านเก็บเกี่ยวเมื่ออายุมันสำปะหลังกี่เดือน

A: 8-9 เดือนก็เริ่มขุดมันเพื่อที่จะส่งออก

Q: ท่านดำเนินการเก็บเกี่ยวอย่างไร

A: มีการถอนและการขุด

920463792

Q: มีการเนาเสียบ้างหรือไม่ (ถ้ามี สาเหตุของการเนาเสียคืออะไร เกิดในช่วงใด ปริมาณการเนาเสียมีประมาณเท่าใด)

A: ไม่พบปัญหาการเนาเสียของมันสำปะหลัง

Q: วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้

A: ใช้แรงงานคน เวลาปลูกก็ใช้คน เอารถไถนำและขร่องตาม

Q: หลังการเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติอย่างไร

A: นำหัวมันสำปะหลังสดที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วแปลง ใส่ถุง และแบกขึ้นไปรวมกองบนรถบรรทุก เพื่อไปส่งขายตามโรงงาน

920463792

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการลานมันลำปะหลัง

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการลานมันลำปะหลัง 1

Q: หัวมันลำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

A: ส่งมันหัวสดส่งโรงงานแปรรูปและอาจจะมีเป็นบางช่วงที่แปรรูปเป็นมันเส้น

Q: การคัดเลือกหัวมันที่มีคุณภาพควรเป็นอย่างไร

A: แป้ง 30 เปอร์เซ็นต์หรือ 23 เปอร์เซ็นต์คือปานกลางไม่ค่อยดีถ้ามันดีคือ 30 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

Q: ผู้ประกอบการมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือไม่

A: ไม่ เพราะว่าการกำหนดราคาซื้อขายหัวมันลำปะหลังสดซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ การรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์แป้งและการรับซื้อหัวมันลำปะหลังสดแบบกะหรือเหมารวมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามกลไกของ ตลาด กล่าวคือ ในพื้นที่ที่เพาะปลูกมันลำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยต่ำ มักนิยมซื้อขายมันลำปะหลัง แบบเหมารวม ขณะที่พื้นที่ที่เพาะปลูกมันลำปะหลังได้เปอร์เซ็นต์แป้งเฉลี่ยค่อนข้างสูง จะนิยมซื้อขายมัน ลำปะหลังตามเปอร์เซ็นต์แป้ง ยกเว้นในช่วงเวลาที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการลานมันและโรงงานแปรรูปก็อาจรับซื้อมันลำปะหลังแบบเหมารวม

Q: ในปัจจุบันกิจการของท่านมีผลผลิตโดยรวมเป็นอย่างไร

A: เพิ่มขึ้นตามฤดูกาล เริ่มทำ พฤษภาคมถึงมีนาคมแตกต่างกันที่ฝนตกได้มากหรือได้น้อย

Q: นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

A: นโยบายที่ผู้ประกอบการนำมาใช้คือเน้นการลดต้นทุนและเน้นคุณภาพและการบริการ เพราะการแปรรูปมันลำปะหลังนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง เช่น เครื่องจักร แรงงาน เราจึงมองสิ่งสำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออก ไปขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้าลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุน โดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสดูที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

920463792

Q: มีการวางแผนที่จะเพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีใดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างไร

A: เราจะต้องเลือกพันธุ์มันที่เข้ากับดินได้ผลผลิตก็จะได้เพิ่ม มีวิธีแปรรูปหลายวิธีให้โรงแป่งช่วยซื้อกับเอทานอลช่วยกันซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังราคาก็จะได้ไม่ตกต่ำ

Q: ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาราคามันสำปะหลังอย่างไรบ้าง

A: สำหรับมันสำปะหลัง ราคามันสำปะหลังด้วยการประกันราคาขั้นต่ำ โดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ที่ 1.70 บาทต่อกิโลกรัมที่เปอร์เซ็นต์แป้ง 25 % ซึ่งใช้เกณฑ์ต้นทุนการผลิต ณ ไร่ นา ที่ 1.21 บาทต่อกิโลกรัม รวมค่าขนส่ง 0.15 บาทต่อกิโลกรัม และผลตอบแทนอีกร้อยละ 25 หรือเท่ากับ 0.34 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำกับ ธ.ก.ส. โดยเกษตรกรจะไม่สามารถขูดหัวมันสำปะหลังสดออกจำหน่ายก่อนครบกำหนดระยะเวลาประกันได้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาประกัน หากราคาในตลาดต่ำกว่าราคาประกันที่ได้ตกลงไว้ เกษตรกรจะได้รับเงินชดเชยเท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาด หากราคาตลาดสูงกว่าราคาประกัน เกษตรกรจะขายหัวมันสดในตลาดท้องถิ่นได้ตามปกติ

920463792

แบบสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการลานมันสำปะหลัง 2

Q: หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

A: ทั้ง 2 อย่าง ส่งหัวมันสำปะหลังสดและแปรรูปมันเส้นด้วย

Q: การคัดเลือกหัวมันที่มีคุณภาพควรเป็นอย่างไร

A: จะต้องคัดแป้ง แป้งจะต้อง 27 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

Q: ผู้ประกอบการมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือไม่

A: ไม่ เพราะเราจะต้องวัดเปอร์เซ็นต์มันก่อนถึงจะตีราคาได้ บางคันราคาอาจจะไม่เท่ากันเพราะแป้งดีแป้งไม่ดี มันสำปะหลังแต่ละชนิด และการปลูกต่างกัน เปอร์เซ็นต์แป้งก็มีความต่างกัน หากต้องการปรับปรุงคุณภาพของมันสำปะหลังในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง จะต้องมีการกำหนดราคาซื้อขายตามเปอร์เซ็นต์แป้งและแบบเหมารวมให้แตกต่างกันมากพอที่จะสามารถจูงใจให้เกษตรกรมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูงขึ้น

Q: ในปัจจุบันกิจการของท่านมีผลผลิตโดยรวมเป็นอย่างไร

A: ขึ้นลงตามฤดูกาลเพราะบางวันก็เยอะบางวันก็น้อย

Q: นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

A: นโยบายที่ผู้ประกอบการนำมาใช้คือเน้นการลดต้นทุนและเน้นคุณภาพและการบริการ เพราะการแปรรูปมันสำปะหลังนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง เช่น เครื่องจักร แรงงาน เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออก ไปขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้าลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุนโดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสดูสูงที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

Q: มีการวางแผนที่จะเพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีใดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างไร

A: จะต้องคัดเลือกพันธุ์มันสำปะหลังที่เปอร์เซ็นต์แป้งที่มีคุณภาพสูง เพื่อที่จะนำไปแปรรูปส่งออกสู่โรงงาน

Q: ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาราคามันสำปะหลังอย่างไรบ้าง

A: ภัทรวงพณิชยจะต้งตั้งราคาขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมันไมใช่ทางถนเพราะว่าทางร้านจะซื้อขงก็ไต้ จะต้งให้ภัทรวงพณิชยเป็นคนแก้ไขปัญหาเรื่องราคาภัทรวงพณิชยนี้ขต้งตั้งราคาขึ้นมว่าราคาที 2 บาท 50 ชาวไร่อุ้ไต้ในเปอร์เซ็นต์มันที 25 % ถ้าต่ำกว่า 25 % จะต้งตัดเปอร์เซ็นต์ 5 สตงค้ชาวไร่อ้จะอยู่ไต้

920463792

BUU-IThesis 59930035 independent study / recv: 31072561 15:50:35 / seq: 93

แบบสัมภาษณ์ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

แบบสัมภาษณ์ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม 1

Q: หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

A: เรารับมันสำปะหลังเข้ามาแปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลัง แต่แปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลังอย่างเดียว

Q: โรงงานของท่านมีช่องทางการขายสินค้าอย่างไร (ภายในประเทศหรือต่างประเทศ)

A : ออฟฟิศฝ่ายขายอยู่ที่กรุงเทพฯ ประกอบด้วยโรงงานในเครือทั้งหมด 8 โรงงาน ส่งออกทั้งภายใน 40 เปอร์เซ็นต์ และภายนอกประเทศ 60 %

Q: โรงงานของท่านมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการหรือไม่

A: มันก็มีองค์ประกอบหลายๆอย่าง เช่น ตั้งเพื่อนให้ชาวไร่เอามันมาลง และต้นทุนการผลิตเช่น ชื้อมาจากลาน ร.อุดมพืชไร่รับมาในราคา 2.70 ต้นทุนอาจจะอยู่ที่ 2.80 แต่ถ้าอเดอร์เข้ามาไม่พอเราจะต้องซื้อในราคามากกว่า 2.70 ต้นทุนสูง เราจะต้องซื้อ ชื้อเพื่อจัดส่งให้กับลูกค้าก่อน เพื่อจูงใจเกษตรกรทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ให้นำมันสำปะหลังมาจำหน่าย การรับซื้อมันสำปะหลังแบบเหมารวมนั้น ทำให้เกษตรกรในบางพื้นที่ไม่ใส่ใจที่จะปรับปรุงคุณภาพการเพาะปลูกในด้านเปอร์เซ็นต์แป้ง และเน้นแต่การเพิ่มปริมาณ ผลผลิตเท่านั้น ซึ่งเกษตรกรบางรายยังนิยมยึดเวลาในการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังออกไป แม้จะทราบว่าทำให้เปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันสำปะหลังลดต่ำลง เนื่องจากจะได้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

Q: กิจการของท่านมีการวางแผน และประสานงานกับบุคคลภายนอกอย่างไร

A: ไม่มีประสานกับตัวอื่น นอกจากลานมันทั่วไปที่รับซื้อขายกันบ่อย ๆ

Q: สินค้าของท่านมีการขนส่งไปสถานที่ใดบ้าง และใช้ระยะเวลาอย่างน้อยเพียงใดในการส่งสินค้า

A: ส่วนมากจะไปขนส่งที่คลองเตยหลัก ๆ และกรุงเทพฯ ปริมาณ และแหลมฉบัง ใช้ระยะเวลาในการขนส่งวัน

Q: บริษัทของท่านมีการขนส่งในรูปแบบใด

A: การขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทางถนนร่วมกับการขนส่งทางลำน้ำ เนื่องจากช่วยประหยัดต้นทุนการขนส่งได้มากและสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้า ในการขนส่งในรูปแบบนี้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ โดยการเพิ่มปริมาณการขนส่งจากลำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง และลดต้นทุนดำเนินงาน การพัฒนาระบบการแจ้งข้อมูล

920463792

Q: นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

A: เน้นคุณภาพและการบริการ ส่วนใหญ่ก็จะมองในเรื่อง เน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการ เพราะ ค่าขนส่งนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ระยะทางในการเดินทาง เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออก ไปขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้า ลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุน โดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสดูที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

Q: ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง

A: หากภาครัฐสามารถดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งประสิทธิภาพการให้บริการของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการขนส่งทางราง ให้มีประสิทธิภาพดีได้แล้วจะเป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมสินค้าส่งออกอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากรวมทั้งจะส่งผลถึงการลดต้นทุน โลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมากอีกด้วย ทั้งนี้ หากภาครัฐไม่พร้อมที่จะลงทุน อาจพิจารณาเปิดโอกาสให้เอกชน รวมทั้งบริษัทต่างชาติ เข้ามาร่วมลงทุน โดยใช้ระบบให้สัมปทานเพื่อเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานของระบบรางเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการด้านการขนส่ง สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ภาครัฐควรพิจารณาการแปรสภาพรัฐวิสาหกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อยกระดับการให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เทียบเท่าภาคเอกชน ซึ่งการพัฒนากระบวนการขนส่งทางรางนี้ จะสามารถช่วยลดต้นทุน โลจิสติกส์ของประเทศไทยได้อย่างมาก สามารถพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เติบโตไปอย่างก้าวกระโดดได้เป็นอย่างดี

แบบสัมภาษณ์ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม 2

Q: หัวมันสำปะหลังสดส่วนมากผู้ประกอบการส่งออกสู่โรงงานหรือแปรรูป ถ้าแปรรูปลานมันสามารถแปรรูปอะไรได้บ้าง

A: ส่วนมากแปรรูป แปรรูปเป็นมันเส้นเพื่อนำมาทำมันอัดเม็ดอย่างเดียว

Q: โรงงานของท่านมีช่องทางขายสินค้าอย่างไร (ภายในประเทศหรือต่างประเทศ)

A: เอามันเส้นมาอัดเป็นเม็ดมาส่งตามโรงงานอาหารสัตว์ทั่วไป ภายนอกก็มีส่งออกต่างประเทศเช่น จีน ตุรกี

Q: โรงงานของท่านมีการตั้งราคาที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ประกอบการหรือไม่

A: มีการตั้งราคาตอบสนองความต้องการต่อผู้ประกอบการ เพราะต้องทำเพื่อกำไรและมีสินค้าพร้อมส่งออกสู่ตลาดโลกตลอดเวลา

Q: กิจการของท่านมีการวางแผนและประสานงานกับบุคคลภายนอกอย่างไร

A: วางแผนการผลิตมีอยู่ละ แต่วางแผนการขายยังไม่แน่นอน มันอยู่ที่การต่อรองเป็นขั้น ๆ ไป ส่วนใหญ่จะประสานงานกับพวกโรงงานที่ต้องการผลิตภัณฑ์ส่งออกของเรา

Q: สินค้าของท่านมีการขนส่งไปสถานที่ใดบ้าง และใช้ระยะเวลาอย่างน้อยเพียงใดในการส่งสินค้า

A: ส่วนใหญ่ส่งโรงงานอาหารสัตว์ทั้งหมด ยกตัวอย่าง Thai food, สหกรณ์วังน้ำเย็น ขนส่งในรัศมี 200 กิโลเมตรส่งประมาณ 10 แห่ง

Q: บริษัทของท่านมีการขนส่งในรูปแบบใด

A: ส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบในการขนส่งทางถนนมากกว่า เพราะส่งขายในระยะใกล้ ๆ แต่ถ้าเป็นไปได้อยากจะขนส่งทางราง เพราะจะได้ขยายการตลาดเพื่อส่งออกให้หลาย ๆ จังหวัด แต่ระบบขนส่งทางรานั้นยังขาดความพร้อมอยู่มาก

Q: นโยบายหลักในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร

A: เน้นคุณภาพและการบริการ เน้นการลดต้นทุนเพราะเราต้องดูแลตลาดสินค้าด้วย และต้องดูเม็ดเงินอีกด้วยว่าตอนนี้ราคาข้าวโพดเป็นยังไง มันสำปะหลังเป็นยังไง และมันของเราไปอยู่ที่จีนทำแอลกอฮอล์แต่อยู่ที่ไทยทำอาหารสัตว์โดยตรง และต้องดูด้วยว่าแอลกอฮอล์มีราคาขึ้นหรือลงมากน้อยเพียงใด เพราะทุกอย่างมันต้องมาอิงกับราคาส่วนใหญ่ที่เขาซื้อ อาหารสัตว์ก็เช่นกัน เพราะ ค่าขนส่งนั้นใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ระยะทางในการเดินทาง เราจึงมองสิ่งที่สำคัญเป็นหลัก โดยที่ ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของเรามีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้า และการบริการที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การทำให้รายได้เพิ่มขึ้น คือ เพิ่มปริมาณการขายสินค้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วน

920463792

การตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายซึ่งอาจเน้นไปที่การขายภายในประเทศ และส่งออกไปขายยังตลาดต่างประเทศ โดยการใช้นโยบายลดต้นทุนที่ยังคงรักษาความพึงพอใจให้กับลูกค้า ลดต้นทุนโดยไม่ทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการลดลงหรือไม่ทำให้คุณภาพต่ำลง ลดต้นทุนโดยเน้นระดับการบริการที่พอเหมาะพอดีกับความพึงพอใจของลูกค้า ถึงสามารถมีโอกาสสูงที่จะสามารถแข่งขันในด้านเอกลักษณ์ของสินค้า

Q: ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง

A: โดยกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณากำหนดกลไกการ สนับสนุน โครงการการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ในการลงทุนในโครงการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง การส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อเร่งผลักดันให้เกิดการนำไปใช้จริงในภาคเอกชน นอกจากนี้ ควรให้การสนับสนุนเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิงในภาคการขนส่งเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งการส่งเสริมมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในภาคการขนส่งทางบกนี้ จัดเป็นแนวทางการลดต้นทุนการขนส่งที่ต่ำและให้ผลเร็ว จึงควรให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการ สำหรับการขนส่งทางลำน้ํา ควรสนับสนุนการเพิ่มการใช้รถประ โยชน์ของเรือบรรทุกสินค้า เช่นเดียวกับในรูปแบบการขนส่งอื่น ๆ สำหรับการขนส่งทางราง ควรลดความไม่แน่นอนในการขนส่งทางราง พร้อมทั้งจัดหาทรัพยากรในการขนส่ง

920463792